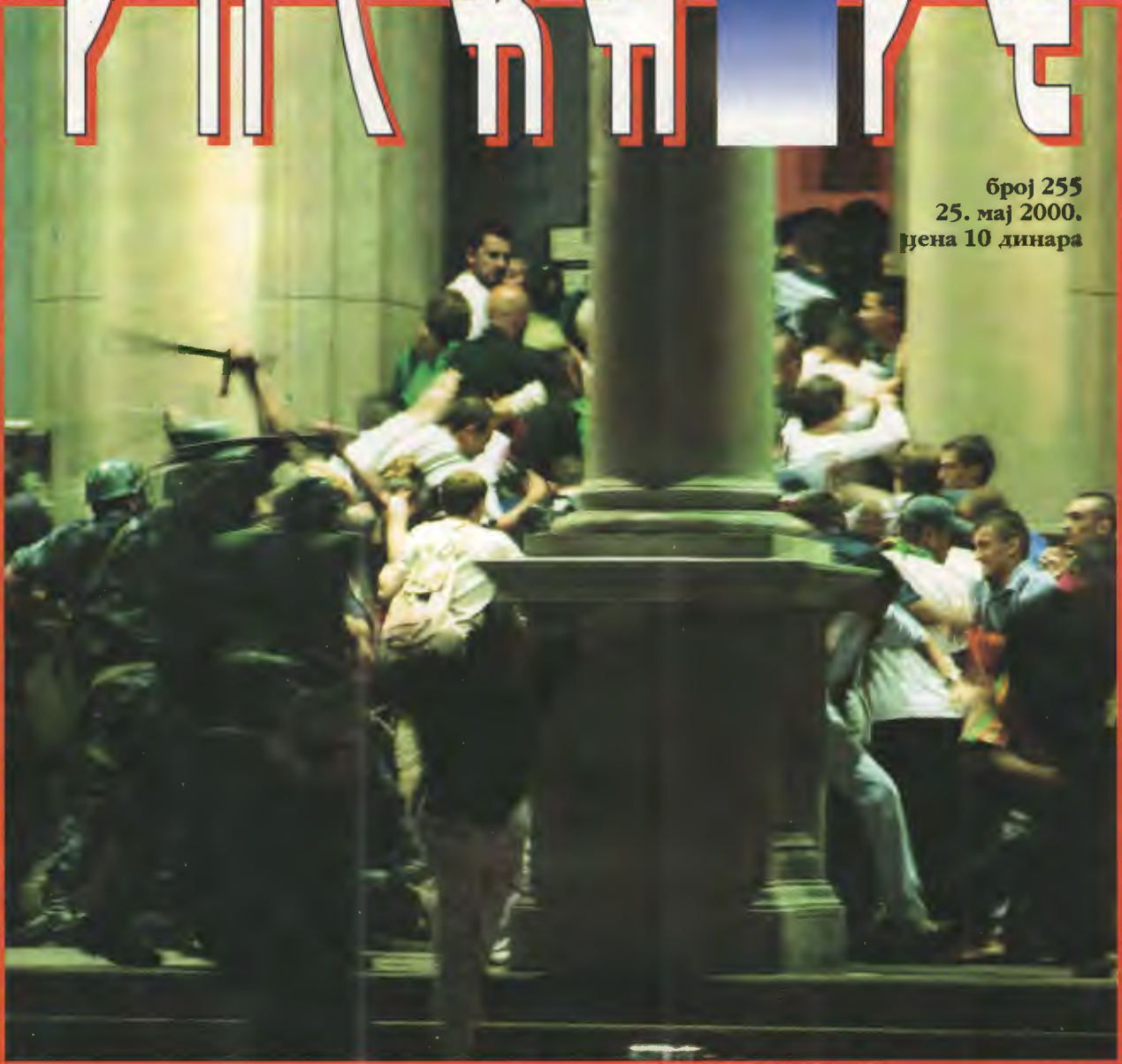


ПАРЛАМЕНТ

број 255
25. мај 2000.
цена 10 динара



ИТАЛИЈА 2200 ПТ, ФРАНЦУСКА 6,30 ПТФ, ШВАЈЦАРСКА 6 СФР, АУСТРИЈА 40 АТС, СР НЕМАЧКА 6,00 ДЕМ, ШВЕДСКА 25 SEK, БЕЛГИЈА 40 ВЕФ, ХОЛАНДИЈА 4 НФЛ, ГРЧКА 600 ДРО, НОРВЕШКА 25 НОК, ДАНСКА 25 ДКС

ШЕШЕЉЕВА САЧЕКУША ПЕНДРЕКОМ НА ПАРЛАМЕНТ

С Л О Б О Д Н Е Н О В И Н Е



J.K.P. "ГРАДСКЕ ПИЈАЦЕ" - БЕОГРАД

Београд - Живка Карабиберовића бр. 3
тел. центр. 3406-450, 3406-451 и 3406-452; директор: 422-566, 422-991 и 403-384
факс: 401-928



КАЛЕНИЋ ПИЈАЦА



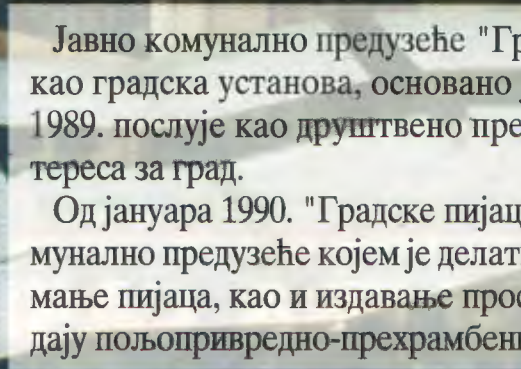
КАЛЕНИЋ - МПЕЧНА ХАЛА



ЗЕПЕНИ ВЕНАЦ



БАЊИЦА



БЕРАМ ПИЈАЦА - УПРАВНА ЗГРАДА



ВИДИКОВАЦ



БЕРАМ ПИЈАЦА - УПРАВНА ЗГРАДА

Јавно комунално предузеће "Градске пијаце" Београд, као градска установа, основано је 1962. године и све до 1989. послује као друштвено предузеће од посебног интереса за град.

Од јануара 1990. "Градске пијаце" послују као јавно комунално предузеће којем је делатност одржавање и опремање пијаца, као и издавање простора и објеката за продају пољопривредно-прехранбених производа, на велико и мало.

Пословни простор је организован у оквиру 38 пијачних објеката, од чега је 35 на ужем градском подручју, а три су у приградској општини Младеновац.

III

Првог јуна 1990, дакле пре тачно десет година, пред зору српског вишестраначја појавио се први број "Српске речи" и одмах био - забрањен. Милошевићева идеолошка косилица покушала је да сасече у корену заправо први и једини тадашњи позитивно национални информативни српски сунцокрет, не дајући му за право да мимо црвене власти одређује где и кад сунце излази и залази. Мало касније, после судског спора и под притиском јавности, лист се ипак појавио и усталио на овдашњем информативном простору и излази(о) до дана данашњег без прекида, и поред свега што га је сналазило (чиме се у овој земљи може похвалити тек неколико новина са подужом традицијом).

За тих десет година "Српска реч" је на својих 16.000 новинских страна штампала преко 50.000 куцаних страна текста из пера преко 900 аутора. У преко 800 интервјуа разговарала је са око 600 различитих саговорника из најразличитијих области пре свега политичког, али и економског, културног, научног и сваког другог јавног живота земље. У њој су политичко и интелектуално уточиште нашли представници више од 70 политичких странака и организација, и ко зна колико политичких опција. Тек свака десета страна и сваки дванаести саговорник били су посредно или непосредно везани за Српски покрет обнове, што је објективно рушило сваки приговор о листу као страначком органу или билтену. У склопу читалачке трибине објављено је преко 3000 писама. За протеклих десет година "Српска реч" је тужена, махом од политичко-идеолошких тужилаца и пред истим таквим судијама и судовима, више од 300 пута, што значи - више од једне тужбе по сваком броју.

За све то време, готово без дана, без сата паузе сарадници, новинари, уредници и руководиоци листа привођени су на информативне разговоре, шиканирани, физички и психички малтретирани; Кући у целини на све могуће начине онемогућаван је живот на тржишту и приступ читаоцима, а неретко јој је уништавана ионако тешко стечена имовина, и судским и физичким пљачкама. Само због тога што је у свим без изузетка безбројним (не)приликама био на страни светог имена Отаџбине, а против отуђеног, разулареног и у светским и историјским размерама анахроног државно-партијског естаблишмента; на страни слабијег а против бескрупулозног и моћног; на страни неправедно нападнутог а против нападача; на страни "непријатеља" ако је био у праву, а против "пријатеља" ако му је средње име злочин; на страни обичног човека, а против самозваних "надљуди" поред којих, коначно, ни Отаџбина више није имала могућности да опстане и због којих и дословно нестаје пред нашим очима - само због тога, дакле, овај лист је из минута у минут спаљиван на идеолошким ломачама срама, проглашаван издајничким и заслужним за погубљење. Али, ако је десет година бранио друге, понекад и од себе самог, јер и то је позитивна цивилизацијска тековина у времену које тече унапред, ваљда је однекуд, нечија, некаква правда да више не може да одбрани ни себе од људи за које време упркос свему мора да тече уназад, носећи са собом и све нас, наше животе и наше судбине.

Завршница трајног организованог хаоса, безнађа, ратова и националног понижења, којему је "Српска реч" била и јесте кажњиво веран десетогодишњи сведок, дешава се пред нашим очима на начин који појединца тера на самоубиство, друштво на суицид, а Отаџбину на девичански стид пред вратима најбруталнијег политичког бордела. Нису при томе потребне ни многе ни велике речи да би се ова свакојака апокалипса објаснила. Јер, ако је десетку милиона људи у овој суженој земљи сужене свести одузето по десет година живота, ако је дакле сто милиона проклетих људских година живота потрошено само да би се човеку одузело право да размишља, говори, чита, гледа, пише, слуша, а све се то управо ових дана догађа свакоме од нас, поставља се питање шта смо ми заиста урадили за тих десет година. Које смо били потребни, зашто ипак нисмо успели да већини буде боље него што јесте, зашто је већина веровала не нама него онима који су јој радили о глави, да ли су нас читали они који нас нису схватили и да ли су нас схватили они којима је било свеједно. Коначно, да ли смо и ми сами десет година живели у заблуди да знамо шта је добро а шта није и ко нам је уопште дао право да то тумачимо онима којима можда није ни стало. Ако смо били вољни да праштамо ко нам је дозволио да заборавимо, ако смо знали шта су милошевићи како нисмо препознали шешелје, а ако јесмо - зашто нам они сада држе нож под вратом. Шта то ми нисмо учинили за ову земљу, за нашу Отаџбину, па она прихвата да јој крв данас пуштају они које смо дословно хранили хлебом пре тих истих (само) десет година, чије смо безвредне књиге куповали да би они имали од чега да живе и за чије смо доскочице мислили да су хумор а не претња.

Можда, ипак, требати прославити десет година оваквог живота јер пожелети бољи за нас је, изгледа, увреда, судећи бар по реакцијама читалаца који нам нису веровали.

Стево БАТИЋ

*Завршница трајној оријани
зованој хаоса, безнађа,
ратова и националној
ијонизације, којему је
"Српска реч" била и јесте
кажњиво веран
десетогодишњи сведок,
дешава се и пред нашим очима
на начин који ијојединца тера
на самоубиство, друштво на
суицид, а Отаџбину на
девичански стид и пред
вратима најбруталнијег
ијо политичкој бордела. Нису
ијри томе ијо потребне ни
многе ни велике речи да би
се ова свакојака ијоко миса
објаснила.*

Миленко
ВУЧЕТИЋ



Очекивана криза

Страховања да ће вербални рат власти и опозиције ескалирати у велику политичку кризу с непредвидљивим токовима и исходима била су, очигледно, оправдана, као што су, по много чему, оправдана и страховања да ова криза, кроз коју пролазимо, ако брзо не буде превазиђена, може да нас гурне у историјски амбис.

Затезање ужета је, изгледа, не од јуче, најпрепознатљивија карактеристика и готово недодирљива константа српског политичког живота.

Мада од затезања ужета у политици нико никада није профитирао, мада је затезање ужета у политици у разним периодима скупо коштало људе с ових простора, та "политичка дисциплина" и даље, овде, у свим политички флуидним ситуацијама и у свим политичким формацијама, има највише заговорника и присталица.

Од пуцања ужета се, после, по правилу, без обзира на плаћену цену, стварају митови, који постају покретачи нових грешака и заблуда.

Догађаји око Студија Б, ма колико то, у овом тренутку, звучи парадоксално, највећу и најмерљивију корист донеће, гледано на дуге стазе, опозиционим странкама и опозиционо расположеним грађанима.

Програм овог електронског медија у потпуности се поклапао са погледима, ставовима и жељама оних који су га ратили и подржавали, те престанак његовог рада на досадашњи начин неће те погледе, ставове и жеље укинути, већ ће их само, као и све што се, овако или онако, оспорава и сузбија, учврстити, обогатити новим димензијама и радикализовати.

Без Студија Б из последње фазе, постојеће опозиционе странке, ако преживе, поста-

ће организационо мобилније и политички пробојније, јер ће досадашњу праксу да своје активности поентирају присуством на Студију Б заменити непосреднијим и учинковитијим формама деловања.

Могло би се, чак, рећи да је Студио Б, минулих година, а нарочито минулих месеци, "уставао" опозицију и да сада следи њено буђење и ревитализовање.

У свему што се збива, од стања у медијима и опасних конфронтација владајућих и опозиционих странака, до сукоба грађана и полиције на улицама, Америка и Европа пронаћи ће, за унутрашње и спољнополитичке потребе, потврду да "Срби не могу да се договоре ни међусобно, па како од њих да очекујемо да ће се договорити с Албанцима", што је, свакако, као тактичка основа за неке могуће конкретне стратешке потезе, највећа опасност за Србију и њене виталне националне и државне интересе.

Заљубљеници у теорије завера могли би да извуку, а вероватно и извлаче, закључак да Американци и њихови европски савезници одушевљено навијају за поступке власти у Београду, па и да их подстичу и одобравају, како би имали што више "покрића" за своје науме.

Сужавању простора за слободну мисао и слободну реч прибегавале су многе српске вође или током целе своје владавине или у периодима када су проценивали да им слободна мисао и слободна реч озбиљно угрожавају власт.

То је чинио и кнез Михаило, свакако најпросвећенији и за развој модерне Србије најзаслужнији владар.

Иза њега су остали драгоцени домети и неизбрисиви трагови еманципаторских искораци и снажне афирмације грађанских вредности, али је и он, у једном тренутку, из страха

да ће, због текуће економске и политичке кризе, остати без трона, прибегао најгрубљим средствима апсолутизма и насиља над неистомисљеницима.

После скупа у Друштву српске словесности, одржаног 26. јануара 1864. године, на коме су Стојан Вељковић и Владимир Јовановић оштро, аргументовано и стручно критиковали прилике у Србији, овој тада најугледнијој научној установи забрањен је рад, а да се идеје са спорног скупа не би шириле изван научних кругова укинуте су и све новине, сем службених "Српских новина" и послушничког "Видовдана", које су постале трибине за најсуровије наручене нападе на слободоумне и мислеће људе.

Професор кривичног права Стојан Вељковић је, поредећи наше и европске "институције система", тврдио да се државом управља деспотски, а професор политичке економије Владимир Јовановић доказивао је, такође поређењима са европском збиљом, да држава, због неспособности владајућих кругова, срља у економску катастрофу.

На све покушаје опозиције да оснује нове листове власт је одговарала забранама, а уследиле су и масовне "чистке" у Великој школи, одакле су "најурени" сви опозиционо расположени предавачи.

Оцењујући ондашње тезе да се прогоном професора не угрожава интегритет Велике школе, већ да се отпуштају само они који професорски положај злоупотребљавају у политичке сврхе, Слободан Јовановић је исписао антологијске редове о карактеру ауторитарних владара и о суштини њиховог поимања слобода.

"Михаилова влада није била противна науци као таквој: ко је хтео да се бави проучавањем флоре и фауне Србије, могао је бити сигуран да му влада неће сметати", вели Слободан Јовановић. "Али, ако би се нашао неко ко би хтео да са гледишта науке цени наш политички живот, влада би га одмах обележила као један елемент нереда који треба уклонити."

Схвативши да у Београду нема више простора за опозициону штампу, либерални опозиционари почели су да сарађују са листовима у Новом Саду, пре свега са "Дневником" под уредништвом Јована Ђорђевића и са "Змајем" под уредништвом Јована Јовановића Змаја, али и да оснивају опозиционе листове на српском језику у иностранству.

Тако је Владимир Јовановић у Женеви покренуо "Слободу", а Светозар Милетић у Пешти "Заставу", на чијим страницама су, зато што су "Слобода" и "Застава" били ван домаћа српског законодавства, уместо дотадашњих академских и одмерених критика режима у Србији, о њему објављивани најжешћи памфлети.

У сатиричном листу "Змај" отпочео је и процес најефикасније и неодбрањиве детронизације апсолутиста - њихово исмејавање - чему је посебан допринос дао Јован Јовановић Змај, убојито исмејавајући кнеза Михаила, онако како је Рошфор исмејавао Наполеона, а Чарли Чаплин Хитлера, стварајући можда најлепше странице српске сатиричне књижевности.

Иако су власти чиниле све да спрече допремање "Слободе", "Дневника", "Заставе" и "Змаја" у Србију, пленећи ове новине на граници, "Слобода", "Дневник", "Застава" и "Змај" су постали најтраженија "роба" у Београду, а сатире Јована Јовановића Змаја о кнезу Михаилу масовно су руком преписиване, читане у утицајним салонима, дељене по кафанама и на славама, слате на адресе ви-



соких чиновника и официра и растуране широм земље.

У том периоду настају чувене Змајеве песме "Јутутунска Јухахаха", "Краљ тринаести Балахаха" и "Јутатанска народна химна", па кнеза Михаила његови поданици зову "Балахаха", а Србију "Јухахаха", показујући, брзим "крућењем" Михаиловог ауторитета и каснијим развојем догађаја, да је, у недостатку слобода мисли и говора, исмејавање властодржаца и недемократских друштава најкраћи и незамењив пут до свеопшних демократских промена.

Немајући куд, кнез Михаило је почео да попушта, па је дао дозволу Љубомиру Каљевићу да покрене опозиционе новине "Србија", у којима сарађују највиђенији опозиционари, али му ни то више није помогло.

Можда је позната Ничеова теорија о "вечном понављању" заиста "смушен мит", како каже Милан Кундера; ту теорију, међутим, овде, одавно, снажно подупиру и убедљиво потврђују многе ствари.

Има превише разлога да нам стрепње буду веће од наде, али има још више људи због којих нас нада не напушта, упркос реално утемељеним стрепњама.

Мада је, стицајем разних околности, однос Русије према целини овдашње актуелне кризе још недефинисан, а по разним сигналима и контрадикторан, извесно је да је Москва, поводом промене статуса Студија Б,

изашла у политичку и најширу јавност са најприхватљивијим и за превазилажење садашње ситуације у Србији најпродуктивнијим ставовима.

Оцене из званичне изјаве представника руског Министарства иностраних послова да су слободна реч и слободни медији услови за демократске процесе и готово сензационалне поруке и препоруке из исте изјаве да се проблеми са медијима у Београду морају решити по међународним правним нормама, што је недвосмислен позив да се збивања око Студија Б интернационализују, представљају, у основи, управо оно на чему инсистира и српска опозиција.

Нереално је, дабоме, од Кремља очекивати експлицитност појединих западних политичара, али је више него извесно да у прилазима овдашњој актуелној кризи између Кремља и западних политичких центара моћи нема битнијих разлика.

Психолози и стручњаци за социјалну медицину тврде да су бурни догађаји у последњој деценији и интерпретација тих догађаја у медијима озбиљно нарушили душевно здравље грађана с ових простора.

У каквом ли су тек стању они који су догађајима управљали и производили вести о њима?

Навијачи "Црвене звезде" су, после вишегодишње "апстиненције", поново снажно политизовани.

Ко то превиђа или потцењује нема "три блага" о ширини и дубини овдашњег опозиционог расположења.

Кад "делије" с истом енергијом траже лопту у противничкој мрежи и демократске промене у друштву, кад су гласније у звиждању властима него судијама, кад сложније извикују имена опозиционих лидера од имена својих голгетера, враг је однео шалу.

Сви конфликти окончавају се, пре или касније, дијалогом конфронтираних страна.

Само тако може да буде превазиђена и садашња криза у Србији, јер је, у супротном, због укупних прилика у земљи, али и на међународној сцени, могућ развој догађаја са несагледивим негативним последицама.

(Текст завршен 20. маја)

Једини, ми њима и они нама

Русија је прихватила модел заједне демократије и тржишне привреде и није ништа невољично, а јавност у Србији би то примила и као природно, да тај модел преко ње буде посредован овде у Југославији. Клинтон долази 4. и 5. јуна у Москву и свакако ће са њиме бити јовора и о проблему Космета и Југославије у целини. Путин ће захтевати шири маневарски простор за себе овде и бити сиреман да изврши притисак на Београд само ако се увери да може рачунати на сарадњу опозиције.

Милан БОЖИЋ

Одмах по почетку демонстрација демократске опозиције изазваних безобзирном отимачином Студија Б од стране режима, медијима је прострујала вест да тројица главних - неко би рекао: и јединих стварних - опозиционих лидера Вук, Коштуница и Ђинђић иду у Москву.



Иако су не само режимска него и опозициона гласила ширила конфузију око времена, мотива и основности позива постало је јасно да се Русија, ако ништа друго, а оно по први пут озбиљније интересује за другу страну српске политичке медаље, за алтернативу Милошевићевом режиму, за демократску опозицију.

Истина, највећа и најјача странка демократске опозиције, СПО, увек је имао добре односе са Русијом, било да су они фундиранни преко Вукових посета Москви било да су потом грађени изузетно добрим односима московске и београдске градске управе. Међутим, њима је до сада недостајала стратешка нота, пре се стицао утисак да су односи добри због традиционалног русофиљства укорењеног у српском народу које баштини СПО, него што је Москва озбиљно разматрала алтернативну политичку сцену у Србији.

Сада се чини да је нова криза у Београду, у сред српске изборне године, а неколико седмица после Путиновог избора за председника, индиковала повећано интересовање у Москви.

Ако се то интересовање покаже као аутентично српска демократска опозиција нема никакве разлоге да му не крене у сусрет. Напротив.

Међутим, ваља имати у виду реална могућ-

ности тог новог политичког простора који изгледа може да се отвори.

БЕЛОРУСИЈА И МИ

Једна околност је политички очигледна, а то је да је Русија једина значајна земља, тачније влада, у свету која има добре односе и са режимом и са опозицијом. Ова њена предност није само тактичко-политичка већ и скоро стратешка пошто произлази из трајне заинтересованости Русије за збивања у Србији.

Нема разлога да се улази у анализу историјских околности као и разлоге блискости народа по роду и вери, али је сасвим несумњиво да је досадашња историја изградила односе у којима би било незамисливо да се Србија нађе на страни руских непријатеља или обрнуто. Ни једна власт, било у Москви, било у Београду, ако уопште одговара својој јавности, ма колико бахата била, не би могла себи да допусти овакав луксуз. Јавно мњење би је једноставно одувало.

Истовремено, ако се изузму поједине земље покојног Совјетског Савеза попут Белорусије, Србија или Југославија је остала једини руски безрезервни ако не и једини савезник уопште, у Европи. То је значајна околност коју Русија не само да мора да узима у обзир него са њом озбиљно рачуна. Иако је савремени свет много компликованији него раније ипак је сасвим јасно да су времена када је руски, тачније совјетски војник стајао на Бранденбуршкој капији у Берлину неповратно прошла. Истина, друга страна није стигла до Волоколмошког друма али није ни претерано далеко, поготову уз савремене војно-техничке могућности.

И, ту лежи главно колумбовско питање које пред собом има руска политика оличена у новој администрацији: Како сачувати своје интересе у Југославији али не по цену њене стабилности јер су онда и сами интереси угрожени.

Појачано интересовање за опозицију односно за збивања овде управо и произлази из тог руског стратешког интереса. Кремљу је,

наиме, сасвим јасно да се Милошевићев режим, у сасвим непромењеном облику, не може још дуго одржавати. Шта више, када би то и било могуће цена одржавања би убрзо угрозила руске стратешке интересе јер би Москва била суочена са дилемом да ли да чува "Кубу у сред Европе" или да је пусти низ воду право у наручје својих противника са Запада.

ПРСТ У ОКО

Краткорочно, таква политика би била могућа због скоро неуротичне опседнутости америчке администрације ликвидацијом Милошевићевог режима. Путин наиме може још неко време давати вештачко дисање овдашњем режиму уцењујући Вашингтон односно захтевајући неке уступке за пуштања београдских власти низводно. Међутим, то је политика кратког даха. На страну што је неизвесно да ли би се нешто за узврат добило - сетимо се само како је Горбачов јефтино, практично цабе распродано совјетску империју - него би потом Југославија неповратно изишла из руске сфере утицаја.

Путин је разуме се свестан ове могућности али и опасности по дугорочне руске интересе на Балкану које она носи. Стога је досадашња политика Москва према кризи у Југославији била опрезна и уздржана. Са једне стране Москва је подржавала Југославију као државу "ко год у њој био на власти", а са друге стране одржавала је коректне односе са опозицијом али уз одсуство конкретних иницијатива на врхунцима криза. Највише што се званична Москва одлучивала да учини је да - као на пример странке последице батинања демонстраната испред београдске скупштине - позове "обе стране" на уздржаност и пожели стабилност у Југославији. Међутим криза попрама све акутније размере и Милошевићев режим ће ускоро, чак иако не нестане у каквој побуни или социјалном метежу, земљу довести на такав ступањ сиромаштва и распада економске инфраструктуре да ће онда питање стабилности државе постати беспредметно пошто државе практично неће бити.

Време је, дакле, за делање.

Русија је, међутим, огромна држава, империја - мада смањена и ослабљена али ипак, са низом сопствених проблема и жељом да поврати империјалну славу. Јасно је да ће зато да она опрезно испипавати пулс и режиму и опозицији више сакупљајући информације него предлажући потезе. Како јој је стабилност и, разуме се, очување својих интереса у Југославији главни приоритет она ће као и до сада примењивати умерени притисак на режим. Сама околност да је Вук примљен код Иванова била је својеврстан притисак на режим. Ојданић јесте, као прст у око Хагу, примљен у Москви и са њиме је чак потписан војно-технички споразум али је, непуну седмицу касније, тај споразум суспендован - замрзнут на неодређено време - што међутим, није јавно објављено.

То је, дакле, спектар интензитета политике који се може очекивати од Москве.

Није, стога, на одмет да опозиција покаже извесне знаке иницијативе. То није само тумачење своје позиције руским дипломатама и политичарима већ и отварање конкретних политичких иницијатива и могућности.

РУСКО МЕСТО

Тренутак је преран да се од Русије очекује сазивање каквог Дејтона где ће опозиција и власт договорити услове за мирну примопредају власти. Међутим, опозиција може тражити и може добити, на пример, притисак из Москве да се врати Студио Б, да се пуну ухалшени и прекине репресија према независним медијима и опозиционој локалној самоуправи али и повуче најављени антитерористички закон којим се практично уводи ванредно стање. Коначно, Москва може извр-

шити притисак на режим да распише фер и поштене изборе на свим нивоима јер то је једини начин да се криза разреши ненасилним путем што самим тим обезбеђује стабилност Југославије и отклања страхове Русије од хаоса.

Коначно, ово су политички уступци које режим може дати а - што је најважније - битно је различито да ли их даје Русији или попусти неком притиску са Запада или од стране опозиције што не би могао политички да поднесе.

Ту, у ствари, и лежи главна предност Русије. Опозиција али ни режим, не може одбијати иницијативе из Москве. Шта више, попустити притиску Русије "није срамота" као год што нико у Србији не би одбио позив патријарха Павла. Једино што патријарх "нема дивизије" - што рекао Стаљин Молотову за римског папу током упада у Пољску 1944. - али их Путин још увек има. Коначно, Москва је пошто је Јељцин сменио Примакова одлучила да прекине рат у Југославији и напосто рекла да је свега доста и да се понуђени план Ахтисари-Черномирдин, што је практично била предаја Космета, мора прихватити. После неколико дана режим је попустио.

Да би се Москва, међутим, одбровољила или подстакла на иницијативу и од стране опозиције су неопходни одговарајући сигнали.

Ту се већ појављује проблем сложености усаглашавања странака у "опозиционој шеннаесторци". Наиме, опозиција као целина или барем већим делом мора комуницирати Русији поруку да у случају њеног доласка на власт руски интереси овде неће бити угрожени. Јер, разумљив је страх у Русији да стална прозападна пропаганда и, не тако ретко, русофобска реторика не баш безначајног дела опозиције може значити и стварно политичко опредељење које би после по-

беде опозиције значило одлазак Србије у антируске руке.

НЕ МРЗОВОЉНА ПОДРШКА

Тај страх Русије није неоснован и наивни "оптимизам" по коме ће Русија ускоро бити у НАТО је бесмислен. Ваља само погледати последњу књигу Збигњева Бжежинског, концептуалног архитекте пројекта пада совјетског лагера и разумети да ће Запад предвођен Америком још дуго посматрати Русију ако не као непријатеља о оно као противника са којим се мора сукобљавати.

Стога је руско посредовање у југословенској кризи, разуме се оно које би водило расписивању избора и демократском расплету а не мрзовољној подршци Милошевићевом режиму, директно повезано са разбијањем страха Русије од дефинитивног губљења утицаја у Југославији.

Овде се, наравно, указује прилика СПО-у да искористи своје добро позиционирање према Русији али је неопходно и да остатак опозиционе сцене схвати да Русија може одиграти и значајну и корисну улогу у разрешењу југословенске кризе. Коначно, Русија је прихватила модел западне демократије и тржишне привреде и није ништа нелогично, а јавност у Србији би то примила и као природно, да тај модел преко ње буде посредован овде у Југославији. Клинтон долази 4. и 5. јуна у Москву и свакако ће са њиме бити говора и о проблему Космета и Југославије у целини. Путин ће захтевати шири маневарски простор за себе овде и бити спреман да изврши притисак на Београд само ако се увери да може рачунати на сарадњу опозиције.

Тако да није само Русија на потезу.



**ШТА СЕ ДОГАЂАЛО ПОСЛЕ ОКУПАЦИЈЕ СТУДИЈА Б,
НАЈУТИЦАЈНИЈЕ НЕЗАВИСНЕ РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈСКЕ СТАНИЦЕ У СРБИЈИ**

АНАТОМИЈА МРАККА

Режим је одлучио да грађанима објасни како је у његовим рукама тумачење и демократије и диктатуре. Зато све што предузима не личи ни на шта до сада виђено ни у свету демократије ни у свету диктатуре.

17. мај

Око два сата после поноћи неколико стотина полицајаца упало је у палату "Београд" у којој се налазе редакције градске радио и ТВ станице Студио Б, радија Б292 и "Индекс" и дневника "Блиц". Радио-станицама је онемогућен радован програм, док је Студио Б полицијском интервенцијом заузела републичка Влада, а на захтев Министарства информисања. Решење на коме није било печата потписали су потпредседници Владе, Војислав Шешел и Милован Бојић.

Око четири сата ујутру на исти начин је заузет и ТВ Младеновац, дописништво Студија Б.

Запосленима у "Блицу" (у згради "Београђанка") забрањен улаз у просторије иако се одлука Владе на њих не односи. Овом дневнику два дана раније штампарија "Борба" отказала услуге. "Блицу" незванично речено у "Борби" да је спорна уређивачка политика тог листа.

Од момента преузимања ТВ Студио Б почеле су да се емитују вести чија се садржина не разликује од информативног програма РТС-а Љубисава Алексића.

Испред "Београђанке" окупило се неколико десетина запослених у Студију Б, радио-станицама Индекс и Б292 којима полиција такође не дозвољава приступ у зграду.

Након договора чланова Организационог тима српске опозиције одржаном у просторијама СПО, лидери удружене опозиције најавили су састанак у Скупштини града за 12 часова, на коме би требало да се одлучи да ли ће и када грађани бити позвани на протест. Најављена је и ванредна седница градске скупштине.

Радио Панчево је пренео да је председник београдске владе, Спасоје Крунић покушао да ступи у контакт са премијером Србије Мирком Марјановићем како би сазнао шта значи одлука о преузимању Студија Б од стране владе Србије.

Запосленима у Студију Б, радио-станицама Б2-92 и Индекс и у "Блицу" који су се окупили испред Београђанке почели су да се придружују и грађани.

Независно удружење новинара Србије заказало је протестно окупљање код споменика Браниславу Нушићу на Тргу републике у Београду. НУНС је најавио и да ће његова делегација отпутовати 18. маја у Брисел на раније заказан састанак Међународне федерације новинара, који је посвећен положају медија у Србији.

ОЕБС је саопштио да је полицијско преузимање Студија Б акт који у основи има за циљ уништавање свих независних медија у Србији. "Србијанска Влада, коју воде појединци оптужени за ратне злочине на Косову, сада је починила још један злочин - против властитих грађана, ускраћујући им прилику да чују неке друге гласове осим режимских" - изјавио је у Бечу представник ОЕБС-а за медије, Фрејмут Дуве.

Савезни министар за информисање Горан Матић упутио је писмо Генералном секретару Међународне федерације новинара Ејдену Вајту и представнику ОЕБС-а за слободу медија Фрајмуту Дувеу у којем се каже да се својим коментарима о слободи медија у Југославији они и међународне организације чији су званичници, "директно стављају у службу оних снага у свету које желе целим светом да господаре из једног центра".

"Не дозвољавамо да медији, поготову у државном власништву, као што је Студио Б, јавно позивају на насиље и рушење уставног поретка, за остваривање циљева НАТО и САД да униште и разбију Југославију и у Србији поставе марионетску власт. Спречавање РТВ Студија Б да позива на насилно рушење државе истовремено је на видело дана изнело пропаст свих виших настојања да уз помоћ промотера НАТО бомбардовања сада нашу земљу бомбардујете гнусним лажима", поручује Матић у писму Вајту и Дувеу.

Председник градске владе Ниша, Бранислав Јовановић предложио је да нишка скупштина буде у сталном заседању како би се солидарисала са београдским колегама и слободним медијима.

Огласио се председник Међународне федерације новинара, Ејден Вајт који је оценио да су напади на Студио Б и радио Б2-92 показатељ да је Милошевићев режим потпуно изгубио сваки осећај за меру. "Овај последњи напад говори да влада озбиљно намерава да потпуно баца на колена независне медије, али мислим да ће се разочарати".

Српски покрет обнове позвао је грађане из свих места у Србији да се општом непослушношћу и масовним протестима супротставе "тројном пакту" на

власти. У свом саопштењу, СПО позива на протест. У саопштењу се даље наводи да окупација радио и ТВ станице Студио Б представља рушење изборне воље грађана Београда и завођење огољене диктатуре терора у целој Србији.

У Скупштини Београда је око 12.30 почео састанак вођа и високих функционера највећих опозиционих партија у Србији, који је сазван поводом преузимања београдске РТВ Студио Б. Српски покрет обнове представљао је градоначелник Београда Војислав Михајловић.

Покрет "Отпор" је најавио да ће све своје акције координирати са највећим опозиционим партијама. Активиста Отпора Вукашин Петровић нагласио је да полиција у више градова Србије приводи активисте ове организације и да је до поднева приведено око 20 активиста.

Скупштина Београда одржала састанак са представницима амбасада у Београду и затражила од страних дипломата да хитно обавесте своје владе



ЗЕМЉА - ЛИЧНИ ПОСЕД

На састанку одржаном поводом насилног и незаконитог преузимања Студија Б, Радија Б2-92, Радија Индекс и онемогућавања рада редакцији листа "Блиц", лидери странака и коалиција Демократске опозиције, обраћају се следећим прогласом грађанима Србије:

"Режим у Србији својом самовољом увео је земљу у ванредно стање и у потпуности угрозио њену унутрашњу стабилност. Хапшења, пребијања и малтретирања људи, гушење медија и државни медијски линч свакога ко критички говори о власти, показују да је режим решио да земљу претвори у лични посед шачице људи, којима је потпуно свеједно шта ће бити са огромном већином грађана Србије и њеним демократским институцијама.

Свесни своје историјске одговорности, тражимо од вас, својих суграђана и сународника, да дигнете свој глас против покушаја да се уништи наше достојанство и наша будућност.

Стога смо одлучили следеће:

1. У Београду заказујемо протестно окупљање које почиње данас, 17. маја 2000. у 19 часова испред Скупштине града Београда емитовањем живог програма "Студија Б", Радија Б2-92 и Радија Индекс.

2. У свим општинама и градовима у Србији где је демократска опозиција на власти, сутра, 18. маја 2000. у 17 часова, одржаће се ванредне седнице са дневним редом "Стоп терору", после којих ће одборници заједно са грађанима кренути у протест.

3. Позивамо грађане Србије да свим облицима грађанске непослушности, као што су блокаде саобраћајница, уличне шетње и обустанове рада, покажу режиму своје неслагање са његовим поступцима и да тако одбране своје преостале независне медије.

Грађани Србије, одлукама власти земља је ушла у отворену диктатуру. Супротставимо се том насиљу одмах и свом енергијом, јер од тога зависи наша будућност и будућност наше земље у целини. Свима нама припада част да одбранимо своју отаџбину од насиља власти и изборимо се за нову, демократску Србију.

У Београду, 17. маја 2000.



о догађајима око преузимања Студија Б од стране државе. На састанку у Скупштини града биле су дипломате из Аустралије, Италије, Холандије, Немачке, Пољске, Аустрије, Шпаније, Бугарске, Румуније, Израела, Грчке, Финске, Норвешке, Шведске, Македоније, Јапана и још неких земаља.

У Новом Саду је приведен активиста Владимир Павлов. У Смедеревској Паланци, објавио је "Отпор", још претходне ноћи полиција је са налогом дошла у просторије ове организације и привела једног пунолетног из групе, Милоша Старчевића. Полиција у Параћину је са налогом дошла у стан још једног активисте Бранислава Милошевића и привела га.

Стотинак грађана блокирало је Масарикову ули-

цу у центру Београда, у знак протеста због подржављања радио-телевизије Студио Б чије је седиште у палати "Београд" у тој улици.

Вође удружене опозиције су позвале грађане да се увече, у 19 сата, у време у које се некада емитувала ударна информативна емисија Студија Б, окупе испред Скупштине града како би изразили протест због преузимања Студија Б. Представници опозиције одлучили су да се протести од данас па надаље одржавају сваког дана у 19 сати, како у Београду тако и у свим градовима у Србији у којима је опозиција на власти.

НАВИЈАЧИ НИСУ НАВИЈАНИ

Јован Шурбатовић био је гост последње емисије на Студију Б, три сата пре него што је полиција ушла у просторије те информативне куће. У емисији је веома оштро критиковао актуелни режим и режимске спортисте, и то је, како истиче, говорио искључиво у своје име. Након учлањења у Демокришћанску странку Србије заузео је функцију портпарола "Делија", навијача Црвене звезде које је МУП Србије после првих бруталних интервенција у Београду оптужио да су управо њих опозиционе странке инструирале да изазову хаос и рушење поретка.

А заправо је већ на утакмици, која се поклопила са даном улада у "Београђанку" и (очекиване) протесте, било индиција да је друга страна покушала да контролише навијаче за које се може очекивати да би пружили "опипљивији" допринос одбрани независних медија у Србији. "Детаљ у коме се може пронаћи позадина је тренутак када се утакмица ближи крају", каже саговорник "Српске речи". "У то време су снаге реда одједном нестале са северне трибине, није их било на стази, а познато је да је терен увек јако добро обезбеђен, да су најобученије јединице увек лоциране на стази, са пима. Навијачима је, дакле, практично допуштено да излазе са трибина и да улазе на стазу. Захваљујући доброј организацији вођства навијача Црвене звезде спречен је улазак на терен пре краја утакмице, и у једном тренутку, када је изгледало да судија Радоман завршава утакмицу, навијачи су јурнули и кренуло се у прославу. Судија није одсвирао крај, али је утакмица ипак регистрована резултатом 2:0. Звезда је постала шампион. Дакле, можда је неко желео да се навијачи забаве прослављањем титуле на трави Маракане, како не би отишли на митинг".

После утакмице "прева" екипа навијача Црвене звезде је остала на Маракани и славила титулу. "Добар део навијача, а ту углавном говорим о навијачима из унутрашњости, има обичај да се после великих утакмица враћа пешке према Славији и да иде ка железничкој станици", објашњава Шурбатовић. "Ја сам непосредно пре сукоба прошао колима туда. Полиција је све нас који смо долазили из правца стадиона спроводила Београдском улицом, док је кордоном блокирана Улица српских владара. Касније сам чуо да пошто су постојале најаве и на митингу да ће навијачи доћи на митинг, а и полиција је вероватно имала такве информације. Морам да кажем да су се навијачи у колонима враћали са утакмице, није било организовано да се у групи иде на митинг. Полиција је направила грешку јер је померила кордон на почетак Булевар ЈНА. Природно, када се сретну навијачи и кордон полиције, дође до кошњања..."

А природно је јер је и без митинга већ ушло у традицију да Звездини навијачи не воле плаву боју, а "плавац" не воле црвено-белу. Или, јасније: "Знате, када вам неко постави кордон и не да вам да прођете, а навијачки свет је мало прагвији... Ипак, није дошло до већих сукоба, а мени је драго што није било већих инцидената, јер смо се плашили да не дође до провокација, манипулација са једне или са друге стране".

Познато је да неколико милиона Срба навија за Црвену звезду, а Шурбатовић тврди и да сви Срби у дијаспори махом навијају за Црвену звезду, тако да су и навијачи и популарни спортисти интересанти политичарима као бирчко тело, односно, као аниматори том телу. Усталом, довољно је подсетити да су навијачи из Хрватске, "Бед блу бојси" и "Торцида" у време распада друге Југославије били веома ангажовани и да су умногоме допринели доласку Хрватске демократске заједнице на власт. "Можда је нескромно ово што ћу рећи, али захваљујући нама који смо водили навијаче у то време и рационалном ставу да не треба директно подржавати ниједну политичку опцију, али да се увек, ако режим то заслужује, треба изјашњавати против режима, и не бранити народу на трибини да спонтано изрази шта мисли, наши навијачи нису проšli као хрватски. Ми, навијачи, млади људи, изгубили смо десет најдрагоценијих година живота, Србија је уништена, и природно је да публика на стадиону, када се нађе у маси (а у маси су људи храбрији) има потребу да се јавно изјасни. Увек је било је покушаја контролisaња, било је и великих ломова на "северу", али могу да кажем да су се ти покушаји на срећу завршили неуспешно. У једном тренутку је и господин Ражнатовић био део договора, са њим смо заједно одлучили да се политика искорени са стадиона. Али, његов ангажман је кратко трајао, и то у време највећих успеха Црвене звезде. И даље сматрам да политику са стадиона треба искоренити, у смислу прилажена некој од политичких партија".

"Делије" су, као што је одавно познато, "антикомунисти", не признају трећу Југославију, тиме ни њену репрезентацију. Хтели - не хтели, навијачи Звезде ипак су увучени у дневну политику још прошле године, и добили потенцијалне опасности за режим када су њихове вође ухапшене на дан у коме се поклопио први послератни митинг опозиције са утакмицом Југославија - Хрватска. "Живимо за дан када ћемо бодрити репрезентацију Србије, слушати химну "Боже правде" и када ће наши играчи носити српски грб. Зато навијачи Црвене звезде не иду на утакмице репрезентације, тако да је бојазан полиције да ће се нешто непредвиђено десити била потпуно нелогична. На питање новинара рекли смо да та утакмица апсолутно ништа не значи навијачима Црвене звезде, и да играју две репрезентације које нам нису драге. У исто време су нас питали да ли ћемо присуствовати митингу, и рекли смо им да никад митинзима нисмо присуствовали као навијачка група. Међутим, 90% Делија је отишло на митинг", вели Шурбатовић.

Извештавајући о серији протеста који су после дужег времена изазвали бруталну употребу полиције, ниједно београдско гласило није пропустило да помене утакмицу на којој се појавило неколико свежих парола (и застава) а актуелног политичког живота, док је најгласнија била песма у којој су навијачи са севера отпевали рецитал за спасавање Србије. Према речима Јовице Шурбатовића многе навијачке песме се унапред смислају, пошто је мзгу навијачима "дефинисана подела посла". "Што се тиче ангажованих парола на стадионима; могу вам рећи да то из вођства навијача нико није унапред смислио и мислим да је то добро. Никада нисмо покушавали да протерамо неку политичку паролу. Ту манипулације заиста нема. Ако крене она позната песма о Слободану народ је прихватио или је не прихватио. Такође, потпуно је незамисливо да неко од нас стане на шипку, одакле се води навијање, и почне да пева песме у славу Слободана Милошевића или Војислава Шешеља. Знамо да то нико не би прихватио, а ми никада више не бисмо били вође навијача Црвене звезде".

Скупштина Београда и





јавно предузеће Студио Б чији је оснивач тужили су Републику Србију због ометања посуда. Органи Републике Србије су "без решења заузели просторије Студија Б. Тако је тужени без законског основа заузео ове просторије и начинио сметање посуда тужиоцима, који су до тада мирно користили ове просторије ради емитовања радио и ТВ програма", наводи се у тужби која је предата Трећем општинском суду у Београду.

Локални лидери странака удружене опозиције у Шапцу позвали су грађане Мачве и Поцерине да се у 19 часова окупе на градским улицама и шетњом изразе протест против власти због преузимања Студија Б и других независних медија.

Активисти покрета "Отпор" у Ваљеву наставили су у 13 часова акцију дељења летака и пропагандног материјала у центру града.

Градначелник Панчева Срђан Миковић позвао је грађане Панчева да се одмах окупе испред зграде РТВ Панчево: "Ово је за сада један од ретких слободних медија који се чује и види у Србији и због тога ради превентивне морамо да организујемо његову одбрану јер, многе чудне ствари се дешавају у Панчеву и целој Србији". Миковић је напоменуо да је симптоматично да је на путу од Панчева према Београду око поднева поново постављена полицијска контрола која проверава сва возила.

Крушевачка полиција привела је на информативни разговор петорицу активиста покрета "Отпор" из тог града. Отац једног од њих рекао је да су полицијци дошли после поднева у стан и претрели га, узевши пропагандни материјал. Полицијци су били коректни.

У просторијама СПО и ДС у Лесковцу уведено је даноноћно дежурство због догађаја око радио-телевизије Студио Б Београду. СПО је увео дежурства у свих седам општинских одбора у Јабланичком округу.

На плато испред Скупштине града Београда почели су да стижу грађани који су дошли да протестују због преузимања Студија Б и онемогућавања рада Радију Б2-92, Радио-Индексу и редакцији "Блица".

Главни уредник Радио Панчева Офелија Бацковић обавестила је јавност да се сигнал овог радија омета.

Током поподнева је искључен кикиндски ВК радио.

На београдској Маракани после 17 часова почела је утакмица Црвена звезда-Сартид. Навијачи ФК "Црвена звезда" почели су да извикују слогане против југословенског председника "Спаси Србију и уби се", што је прихватила и остала публика.

Пред почетак митинга заказаног у 19 часова испред Скупштине града, неколико десетина активиста ДС блокирало је једну саобраћајну траку у улици Српских владара. Они су поставили контејнер на улицу и клицали "Устала је Србија", "Студио Б", "Отпор, отпор" носећи заставе ДС. Њима су се придружили и грађани који протестују због преузимања РТВ Студио Б.

У 19 часова почео је митинг у знак протеста због подржавања РТВ Студио Б. На почетку митинга прочитан је проглас који су грађанима Србије упутили лидери опозиционих партија и у којем их позивају на грађанску непослушност. Демонстранти но-

се страначке заставе, а главна београдска улица Српских владара затворена је за саобраћај. Протест је окупио више десетина хиљада грађана. Потпуно је попуњен простор око Скупштине, а грађани у колонама и даље пристижу на протест.

Телевизија Панчево је јавила да је програм Радија Панчево искључен око 19 часова. Техничари те телевизије су у претходног дана били онемогућени да поправе квар на предајнику који се налази на Милића брду, у близини београдског насеља Вишињичка бања.

У току митинга велики број демонстраната кренуо је са платоа испред Скупштине у правцу Славије, пошто је окупљенима поручено да је полиција на том месту зауставила колону навијача "Црвене звезде". Навијачи су после утакмице на којој је "Звезда" постала државни првак кренули ка митингу. Водитељ програма замолио је окупљене да се врате на простор испред Скупштине града, пошто ће се "Делије", навијачи "Звезде", придружити протесту.

Више од стотину полицајаца опремљених штитовима и шлемовима је поставило кордон на раскрсници Улице српских владара и Славије. Иако је раздаљина између демонстраната и полицајаца око 30 метара, нема инцидената.



Око 20.30 на прилазима Славији полиција је жестоко интервенисала када су грађани који су кренули од Скупштине града кренули ка Славији да помогну блокираним навијачима Црвене звезде. Улица Српских владара, која повезује скупштински плато са Славијом, блокирана је запаленим контејнерима. Грађани се повлаче према Скупштини града а блокирана је и раскрсница код Лондона. На прилазима Славији примећене су јаке полицијске снаге у аутобусима.

Неколико стотина грађана почело је да баца каменце на полицијски кордон размештен на углу Улице српских владара и Славије. Полиција је одговорила сузавцем.

На протестном митингу у Крагујевцу који се одржава пред око 15.000 грађана, градначелник Крагујевца Верољуб Стевановић позвао је на отпор режиму, непослушност и општу блокаду.

Протести се, поред Београда и Крагујевца одржавају и у Новом Саду, Шапцу, Јагодини, Младеновцу и још неким градовима.

Са Славије су у неколико праваца отишла четири полицијска аутобуса, неколико ципова и марица. Већи број полицијских возила и даље се креће

окретницом на Славији одлазећи ка околним улицама. Након што се већина грађана повукла са Славије ка Скупштини Београда, полицајци су се распоредили на околне тротоаре. Тада им је пришло неколико старијих грађана и покушало да расправи инцидент током којег је полиција потиснула грађане и навијаче Црвене Звезде са Славије. На том београдском тргу остале су каменце и полоњено стакло.

Више стотина Младеновчана окупило се на платоу испред Телевизије Младеновац која је претходног јутра угашена по налогу полиције.

Активиста покрета "Отпор" Владимир Павлов пуштен је око 21 сата из притвора у Новом Саду. Његовом ослобађању присуствовало је око две хиљаде демонстраната. Он је додао и да су га у полицији испитивали да ли познаје Миливоја Гуговића, који је оптужен за убиство председника покрајинске владе Војводине Бошка Перошевића, као и да ли зна где су Станко Лазендић и Милан Гагић, активисти Отпора за којима је полиција расписала потернице у вези са убиством Перошевића.

Након завршетка митинга испред Градске скупштине део грађана се развијао а део придружио навијачима Црвене Звезде који се налазе на раскрсници Српских владара и Генерала Жданова. "Делије" су, према информацијама репортера Б2-92 најавиле јуриш на "Београђанку". На раскрсници Масарикове улице и Кнеза Милоша концентришу се велике полицијске снаге, док се "Делије" групишу на другом крају, на раскрсници Масарикове и Генерала Жданова.

Око 22.45 полиција је растерала групу од неколико стотина демонстраната који су протествовали испред седишта Студија Б у Масариковој улици.

Полиција је растерала демонстранте на углу улица генерала Жданова и Српских владара. Демонстранти су се поделили у две групе и разбежа-



ли по околним улицама. Дуже од пола сата полицијски ципови, са сиренама и ротационим светлима, јурили су центром града и растеривали пролазнике са коловоза.

Према подацима клинике "Анлаве" повређено је шест особа, од којих двоје тешко. Демонстранти су повређени ударцима пендреком и цокулама. Директора те клинике, Слободан Ивановић, предложио је да троје најтеже повређених, ударцима у главу, оде у болницу, али су то "они одбили".

Неколико грађана је ухапшено. На чуварањој кућици код Скупштине Србије разбијено је стакло, као и на неколико излога преко пута републичког парламента.

18. мај

Финансијска полиција покушала је уз пратњу двадесетак полицајца да уђе у штампарију "АБЦ Продукта" у Опову и "провери где се и како штампају дневне новине "Глас јавности" и "Блиц", који последњих неколико дана излази из "Штампарије Ронако" у Опову.

Грађани Панчева целе ноћи су чували зграду РТВ Панчева, али се према речима градоначелника Срђана Миковића њен сигнал омета па се не чује и не види у Београду.

Предајник Радио Панчева на Милића брду престао је са радом, док запосленима полиција без образложења не даје приступ предајнику. Радио Панчево је једина преостала недржавна станица чији се програм могао чути и у Београду. Остали програми РТВ Панчева емитују се отежано, а сви запослени су у стању приправности.

Опозиционе странке у Србији најавиле су и закавале нова протестна окупљања грађана.

У Чачку су у четвртак ујутро у стан активисте "Отпора" Жељка Трифуновића упали полицијци и одвели га у станицу МУП-а. Истовремено је полицијска патрола дошла у просторије "Отпора" и тражила да се активиста Ђорђе Таловић јави у станицу МУП-а инспектору Сенаду Јелићу.

На ванредној седници Скупштине Новог Сада, која је сазвана да би се размотрила безбедносна ситуација и положај медија, градоначелник Новог Сада Стеван Врбашић упозорио је да је у Србији започела општа хајка на све који другачије мисле.

Запосленима у дневнику "Блиц" и Радију Индекс још увек није допуштено да уђу у просторије и наставе рад.

Асоцијација независних електронских медија поднела је Трешем општинском суду у Београду тужбу против Републике Србије због ометања посуда пословног простора који АНЕМ као закупца користи на 17. спрату Палате "Београд".

Свети архијерејски сабор Српске православне цркве позвао је државне органе да "одмах одустану од насилног укидања недржавних медијских центара", а све политичке организације и грађане "да се уздрже од сваког облика насиља и позивања на грађански рат". Сабор је такође позвао одговорне "да из притвора ослободе све ухапшене приликом синоћних протеста".

Око 12 часова лидери и високи функционери највећих опозиционих партија почели су састанак у Скупштини Београда, на којем ће се договорити о заједничким акцијама поводом последњих догађаја око београдских медија. На договор са опозиционим лидерима дошла су и тројица представника покрета "Отпор".

Главни и одговорни уредник Телевизије Трешем Милан Милетић је саопштио да је да је на предајнику ТВ Трешем нестало струје претходног дана непосредно пред почетак информативне емисије у 16 сати и нагласио да су Трешемчани спремни да бране своју телевизију ако неко покуша да је узме.

Управни одбор "Ибарских новости" у чијем су саставу и РТВ Краљево, позвао је грађане да будно прате програме тих станица како би у случају да је то потребно "достојанствено одбранили своју информативну кућу".

МУП Србије је објавио саопштење у коме стоји да је "већа група хулигана, навијача "Црвене Звезде", под утицајем алкохола и опојних средстава у среду увече напала припаднике полиције и грађане каменџијама, флашама и моткама". "Том приликом од стране изредника повређена су четири полицијца од којих два тешке, поломљена су и три излога. Изношењем контејнера и жандињера онемогућен је саобраћај на делу улице Српских владара од Славије до Лондона".

У Смедереву су потпредседник ОО СПО Милан Каљевић и председник ОО ДС Томислав Петровић позвани да у 13 часова заједно са представницима осталих опозиционих странака и представницима "Отпора" дођу на разговор у локалну станицу полиције. Пошто су одбили то да учине због, како су рекли, заузетости, полиција их је нешто касније привела.

Градоначелник Београда Војислав Михајловић заказао је седницу Скупштине града, а једина тачка дневног реда је "Стоп терору".

Опозиција је за заказала протестна окупљања и у Смедереву, Јагодини, Крагујевцу, Младеновцу, као и у Ужицу.

Полиција у Врњачкој Бањи после поднева је привела на информативни разговор још једног активисту "Отпора" Владимира Глушцу, док је после двочасовног разговора пустила раније приведеног припадника тог покрета Александра Новаковића. Инспектори су се интересовали ко финансира "Отпор" и где се штампа материјал тог покрета.

Вршачка телевизија ЛАВ је прекинула емитавање програма. Директор и уредник ЛАВ-а Миланко Гвоздић изјавио је да је одлука о прекиду програма донета због техничких проблема. Телевизија ЛАВ је чланица АНЕМ-а.

Демократска опозиција Србије одлучила је на састанку да упути писмо руском председнику Владимиру Путину у коме ће тражити активнију руску подршку демократским променама у Србији.

Кризни штаб у Новом Саду саопштио је да је четворо активиста "Отпора" пуштено из полицијске станице у Зрењанину око 15 сати. У полицијској станици нико их ништа није питао, само су им узети отисци. У Зрењанину је истог дана испитиван активиста "Отпора" Горан Трајковски, који је рекао да полицију више не занима веза између ове организације и убиства шефа новосадских социјалиста, него начини финансирања и организација "Отпора".

Двојица активиста ужичког "Отпора" пуштени су из полицијске станице у том граду након трочасовног задржавања на информативном разговору. Двојица "отпораша" приведена су у тренутку док су лепила плакате у близини ужичке пијаче.

Специјални извештај Уједињених нација за људска права Јиржи Динштјер објавио је саопште-

ШЕШЕЉ КЛАСИК

Пред почетак ванредне седнице која је заказана за 17 часова, у Скупштину града почели су да стижу одборници, углавном Демократске странке и Српског покрета обнове. Међутим, у околину Скупштине града стигли су и људи који нису личили на одборнике. Обучени у беле мајице и ошишани на "кеца" неки су већ држали положај у башти оближњег ресторана и држали на оку улаз у Скупштину. Други су стајали окупљени око путничких аутомобила и белог комбија, паркираних тик уз улаз Скупштине. У једном моменту зазвонио је мобилни телефон код момака у башти, па је цела група поскакала и кренула ка згради у којој је требало да се одржи ванредна седница. Када је конобар покушао да им наплати сокове које су докле пили, један од момака му је добадио: "Ако ми наплатиш, платићу ти", устао и упутио се ка згради. Истовремено су на Тргу, дуж тротоара преко пута Скупштине почели да се окупљају грађани. Новинари београдских гласила су, уместо да се задрже у Скупштини, један по један почели да излазе напоље, на отворен простор.

У башти ресторана у којој су до тог момента седели момци у белом, појавио се функционер Демократске странке, Слободан Вуксановић којем се ужурбано придружио још један млађи човек. Они су неко време посматрали околину и улаз у Скупштину, да би се ускоро удаљили. Неколико минута касније на истом месту се појавио министар за информисање и функционер радикала, Александар Вучић, у пратњи двојице момака. Неко време су седели у башти изгледајући као да ишчекују нешто, да би на крају устали и кренули ка згради "Борбе". У том тренутку двојица младих полицајца, јединих (видљивих) који су били на Тргу Николе Пашића, придружило се појачање - још један колега. Они су се нервозно ушетали у близини баште погледајући у улаз Скупштине. Готово сат и по касније од времена када је заказана седница, на вратима скупштине појавио се Војислав Шешељ, и добро расположен кренуо ка аутомобилу који је паркиран испред самог улаза.

У том тренутку грађани који су стајали на тротоару преко пута Скупштине почели су да негодују и да му звижде. Из Скупштине је за Шешељем излетео и градски функционер, Драган Човић који се упутио ка грађанима покушавајући да их смири и истовремено одговорио окупљеним новинарима да се "ништа није догодило" у Скупштини. Шешељ се докле већ упустио у вербалну битку са људима преко пута улице, и чуо једног од одважнијих, старијих грађана који му је добадио "Лопове, дођи мало у народ". Пре него што је ушао у аутомобил Шешељ је уперео прст у њега и добадио му: "Запамтио сам те". Заједно са вођом радикала у аутомобиле су поскакали ошишани момци и напустили Трг. Једини радикал који је решио да прошећа уместо да се одвезе био је Александар Вучић, који се појавио изненада, готово ниоткуда. Заједно са још једним момком кренуо је кроз групу грађана. Они су прво устукнули, а потом је један део потрчао да га стигне. Вучић се у ходу окренуо и застави, а докле је до њега стигао и Драган Човић који се раширених руку поставио између њега и грађана и почео да смирује грађане објашњавајући им да "не треба да будемо дивљаци". Инцидент на Тргу је изабацио му: "Запамтио сам те". Инцидент од одборника сазнало да је много горе могло да буде у самој Скупштини. Одборник и председник Демократске алтернативе Небојша Човић рекао је је новинарима да је одлука да се одложи седница градске скупштине исправна: "Избегнут је инцидент, јер је Шешељ довео више телохранитеља него што има одборника". Човић је прокоментаришао да су на тај начин укинута услови да се одржи седница те да су представници владајућих партија хтели да инсценирају инцидент. Прва верзија догађаја била је да је довођење наоружаног обезбеђења у Скупштину заправо последица приватног обрачуна Шешеља



са Зораном Ђинђићем. Ђинђићево лично обезбеђење дан раније насело је на провокације тројице људи из "Радикалских таласа" који су са сниматељском опремом ушли у стари Двор, што нико није ни покушао да спречи. Међутим, телохранитељи су предузели мере обезбеђења када су придрушлице почеле да вређају окупљене грађане, новинаре и челнике опозиције и премлатили их. Чланови радикала су решили да под плаштом враћања мило за драго, искористе седницу и демонстрирају снагу у Скупштини, али се Ђинђић суздржан на седници није појавио. Ова информација из разумљивих разлога није могла да буде проверена. Међутим, "Српска реч" је дошла до поузданог извора из правосудја који нам је рекао да су момци у белом заправо "позајмљени" радикалима из ћелија затвора у Сремској Митровици, да су осуђеници на вишегодишње казне робије, и да су обучени и ошишани једнообразно како не би били препознатљиви.

ње у којем осуђује гушење медија и брутално кршење права на слободно изражавање у Србији.

Југословенска левица предложила је Влади и

СРБИЈА, НА КОРАК ОД АМБИСА

Ноћ ужаса у парку пионира

Мада се провидни покушај радикала да 18. маја, на ванредно заказаној седници, изазову нареду у скупштинској сали на Пашићевом тргу (са озбиљним изгледима за крвопролиће) изјавио, а њихов шеф у белом америчком циглу (типа "чироки") већ удаљио великом брзином, налетост у центру Београда тог поподнева ипак није њежавала. Свако ко је мало пажљивије пратио рушилачку праксу овог криминогеног политичара посумњао је да ће се дотични задовољити са свега пар вулгарних досетки изречених у микрофоне акредитованих новинара или псовки упућених Београђанима који су му приредили "топао" дочек звиждуцама на улици. Предосећај их, жалост, није преварио.

Пошто је седница Градског парламента из безбедносних разлога прекинута, функционери демократских странака упутили су се нешто пре пола седам према месту са којег су и претходног дана емитоване "Вести из седам", из отвореног студија на тераси Старог двора.

Као и претходне вечери, грађани су бучно коментарисали свако помињање имена протагониста црвено-црне коалиције националне пропасти и несреће. На самом крају ударне информативне емисије Студија Б део учесника протеста скандирањем је предлагао демократску шетњу а део кренуо мирно да се разилази. Међутим, неколико минута пре девет сати настао је хаос и безумље у режији органа "јавног реда и мира". Необјашњива провала мржње (што постаје, ипак, мање чудно ако су тачни подаци извора билтена удружене демократске опозиције о Шешељевим деликвентима обученим у полицијске униформе) обрнула се првенствено на оне који су по њиховој процени имали најмање шансе да им умакну. Наваљујући из више правца, уз логистичку подршку "марица" и "миџубишија" који су бесомучно јурчали кроз срце престонице са упаленим ротационим светлима и сиренама, полицијска пешадија је своју највећу "победу" остварила сатерујући голоруки народ на ступениште Двора. Ту, пред масивним вратима репрезентативног здања, недовољно широким да прихвати истовремено толики број престрављених грађана који су тражили уточиште, ударци палица у пуном замаху плуштали су као киша. Без милости и контроле: по глави, врату и другим деловима тела где је то, како су легалисти веровали, законом и правилима службе МУП-а забрањено, због вероватноће изазивања унутрашњег крварења и наносења повреда опасних по живот.

За то време трајао је "рели" најсавременијег полицијског возног парка, набављеног новцем тих истих пореских обвезника који су сада, спасавајући живу главу пред разуларним возачима са значком, понекад морали да се бацају на хаубе паркираних возила. ("Најмаштовитији" возачи љутих полицијских машина чак су, у циљу очувања безбедности саобраћаја ваљда, изоловане "издајнике" гањали и по тротоару. Па ко победи.)

Немоторизоване полицијске снаге су догле у ширем окружењу Градске скупштине наставиле да оргијају испалујући сузавец на грађане затечене изван обруча, а посебан "гушт" изгледа да им је причињавало ломљење стакала на паркираним аутомобилима (или је то поново био спој лепог са корисним, шта би уосталом РТС снимео као учинак "хулигана" који су васцелу ноћ рушили Београд).

Одједном, двадесетак минута од почетка "антитерористичког блицкрига", посматрачи из правца Савезне скупштине запазили су да се плави оклопници постројавају на неколико места, затим како им официри нешто говоре (треба имати на уму да је све ово праћено са колико-толико безбедне удаљености, где тон није допирало) а онда како се дисциплиновано повлаче и нестају у мраку окулнице Председништва Србије, одакле су и изронили.

Све то они који су се склонили у холове и дворане Градске скупштине, према слободној процени присутних извештача око две стотине (међу њима бар половину чинили су домаћи и страни новинари) нису видели ни знали. Насталу неизвесност тренутног положаја, са благим примесима панике међу лабилнијим грађанима, морали су да смирују затечени градски функционери, пре свих и најнергичније командант Штаба цивилне заштите Београда Драган Човић. Стане шока, срчане сметње и повишени притисак код старијих особа санирали су доктор Слободан Ивановић и неколико екипа лекара и медицинских техничара из његове клинике "Анлаве". Претходно, збринути су сви који су задобили теже повреде од пендрека и других полицијских "помагала". (Касније су превезени у Клинички центар са троје комби возила Хитне помоћи и неколико санитетских кола клинике "Анлаве").

Нешто пре десет часова, председник градске владе Спасоје Крунић позвао је све присутне да се окупе у великој свечаној сали Двора, како би им саопштио важну вест коју доноси. "Малочас сам разго-

ва" требало свим средствима да одсече тероризму и руке и ноге".

Члан ОО ДС у Бору Далибор Оршовановић приведен је у градски СУП на информативни разговор пошто су око 14.30 четворица полицајца упали у његов стан и без показаног налога започели претрес тражећи, како су рекли, скривено оружје.

На ванредној седници општине Пирот донета је одлука да се позову грађани на свакодневне протесте, а на седници је саопштено и да ће СО Пирот заштитити све независне медије у граду.

Полиција у Суботици упала је на ванредну седницу скупштине на којој се расправљало о безбедносној ситуацији и гушењу медија. Приведено је десетак особа.

Краљевачка полиција привела је двојицу активиста покрета "Отпор" док су шетали градом, уз образложење да један од њих нема регулисано место боравка.

Седница Скупштине Београда која је заказана за 17.00 часова са једином тачком дневног реда "Стоп терору" отказана после сата чекања, уз образложење да безбедносни услови нису регулисани. Градоначелник Београда Војислав Мишић



ловић изјавио је новинарима након одгађања седнице да лица из обезбеђења, присталице Српске радикалне странке и полиције сматрају да су "људи чак и физички угрожени, што је довољан разлог да се седница одложи".

У Сомбору је формиран Кризни штаб опозиционих странака, а због прописа о пријављивању јавних скупова, опозиција није успела да организује митинг због прекратког рока за пријаву.

Скупштина општине Ужица ј одржала прву седницу "под отвореним небом" којој је присуствовало око 2.000 грађана.

Око хиљаду грађана Смедерева учествовало је у протестној шетњи како би изразило негодовање због гушења независних медија у Србији, узвикујући "Бандо црвена", "Лопови", "Отпор" и "Студио Б".

Више од 5.000 грађана Ваљева, на митингу удружене опозиције, осудило је терор власти над информативним гласилима и захтевало расписивање слободних избора.

Неколико стотина Младеновчана протествовало је вечерас по други пут због гашења локалне ТВ Младеновац.

Портпарол СПО у Лазаревцу Петар Милетић најпре је прочитао вести из земље и света, а затим је позвао грађане да крену у протестну шетњу градом.

Око 1.000 грађана Јагодине протествовало је у центру града због подржављења радија и телевизије Студио Б.



Један од потписника одлуке о подржављењу Студија Б, Милован Бојић, изјавио је: "Ја мислим да ово није увод у грађански рат, ово је увод у ред", и оценио да је недавно убиство председника војвођанске владе Бошка Перошевића било "увод у тероризам". Он је рекао и да би "организована држа-

Неколико хиљада грађана протествовало је у центру Крагујевца због подржављења београдске Радио-телевизије Студио Б. Након митинга на централном градском тргу Код крста, више од три хиљаде грађана кренуло је у протестну шетњу централним градским улицама, која је протекла мирно. Демонстранти су скандирали "Устанак, устанак", "Бандо црвена" и "Слобо Садаме".

Више од 10.000 грађана прошетало се центром Новог Сада протестујући због подржављења Студија Б. Демонстранти су шетали до зграде у којој је сада смештена Радио-телевизија Србије, где је градоначелник Новог Сада Стеван Врбашић покушао да преда закључке са данашњег заседања градске скупштине. Међутим, Врбашићко је у томе спречила полиција, тако да је он закључке Скупштине града закачио на вратима зграде.

У Београду је пред око 20.000 грађана окупљење испред Скупштине града у 19 часова почело уживо емитање вести РТВ Студио Б. Полиција нема, а саобраћај је заустављен од Славије до Улице Кнеза Милоша.

Неколико стотина демонстраната у Београду поставило је барикаде од бетонских жардињера и контејнера према полицији која се налази на углу улица Кнеза Милоша и Српских владара. Примећени су мањи инциденти и провокације.

Неколико стотина полицајаца не дозвољава пролаз ка "Београђанки". Ка кордону полиције лете каменчице, флаше и запалене бакље, а сведоци говоре и о "Молотовљевим контејним", као и о навијачима Црвене звезде. Полиција је употребила сузавац и кренула да потискује демонстранте.

Пред крај јавног читања вести Студија Б група демонстраната почела је да извикује "Шетња, шетња". Градоначелник Београда Војислав Михаиловић објавио је да је прекинуо седницу градског парламента зато што је у сали било пуно наоружаних људи, и додао: "Док сам ја председник Скупштине града Београда у том парламенту има да се надмемо аргументима, а не оружјем".

Пошто је завршено јавно читање вести Студија Б грађани су почели да се разилазе. Једна група је кренула ка "Београђанки" у коме се налази седиште Студија Б. Демонстранти су се зауставили на раскрсници улица Српских владара и Кнеза Милоша, где су запалена два контејнера.

Неколико стотина полицајаца разместило се испред Савезне скупштине мирујући док су њихове колеге на другој страни Скупштине града потиснуле демонстранте ка Улици Народног фронта. Група од око 1.000 полицајаца стационираних између улица генерал Жданове и Масарикове кренула је ка Скупштини града, улицом Српских владара.

Велике снаге полиције појавиле су се око 20.30 на Тргу Републике, где се брутално обрачунавају са сваким на кога наиђу. Неселективно се премлаћују и мирни демонстранти и случајни пролазници којих има у великом броју, и који панично беже пред овом бруталном интервенцијом.

У ужем центру Београда одвија се драматична акција полиције у којој се пребијају, хапсе или легитимишу практично сви на кога снаге МУП-а Србије наиђу.

Око 200 грађана, новинара и опозиционих политичара остало је у згради Градске скупштине. Грађани који су се затекли у околини покушавају да уђу у зграду како би измакли великом броју полицајаца који надиру са свих страна.

Око 22 часа грађани заточени у Скупштини града напустили су зграду, након што је председник градске владе Спасоје Крунић преко мегафона саопштио да је разговарао са полицијским генералом Бранком Ђурићем који је обећао миран излазак свима који се налазе у згради. Предвођени градским функционерима грађани су напустили здање старог Двора. Градоначелник Војислав Михаиловић осудио је интервенцију полиције, која је употребила сузавац и пендреке да растера демонстран-

те, и рекао да су грађани испред Скупштине града мирно слушали вести Студија Б, тако да није било потребе за таквом интервенцијом.

Саобраћај у центру Београда је нормализован око 21.45. Доктор Слободан Ивановић, власник клинике "Анлаве" чија су возила хитне помоћи кружила градом, рекао је да је у импровизованој амбуланци у Скупштини града збринато 16 повређених грађана.

Око поноћи су се још увек могла видети полицијска возила како патролирају градом, али је након драматичне ноћи на улицама Београда мирно.

19. мај

Троје активиста невладине организације Народни парламент приведено је после поноћи у полицију док су лепили плакате невладиних организација са поруком "Ако не избори, онда шта?".

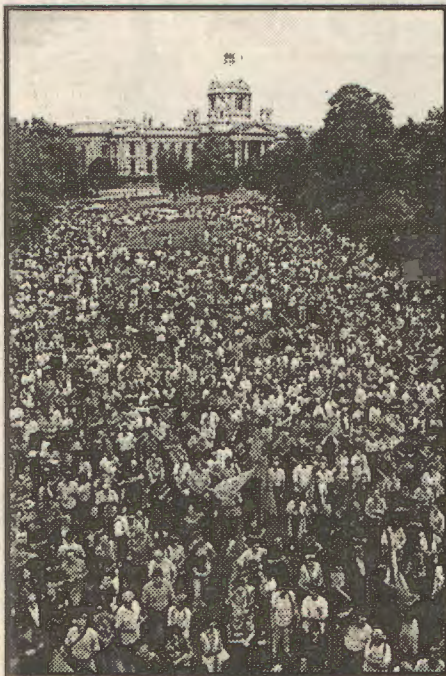
Студентски покрет "Отпор" позвао је студенте да се у подне окупе на платоу испред Филозофског факултета у Београду.

Београдски дневник "Политика" објавио је текст новинске агенције Тањуг о синоћњем протесту у Београду, у којем се наводи да су "милитантни припадници" покрета "Отпор" "изазвали инцидент у којем су бацали камење и "Молотовљеве коктеле" на припаднике полиције". Агенција Тањуг је окупљене испред Скупштине града назвала "разулареном руљом", која је "тобоже хтела да "ослободи" Студио Б, али судећи по оруђу које је користила радило се о планираној провокацији и полиција је била принуђена да реагује употребљавајући и сузавац".

Новосадски Кризни штаб саопштио је да је полиција у Ченеју јутрос у 5.30 сати привела чланове Српског покрета обнове, Петра Лекића и његове синове Горана и Јовицу. Тај штаб је навео да је полиција такође претресла кућу Лекића и том приликом однела слике председника СПО, Вука Драшковића.

Око 11 часова приведен је један од најистакнутијих чланова покрета "Отпор" Иван Маровић. Неколико полицајаца у цивилу је ухапсило Маровића на Врачару и претпоставља се да је одведен у градски СУП у улици 29. новембра. У тренутку привођења са Маровићем је било још неколико чланова Отпора.

Председник Општинског одбора Српског покрета обнове Ковачице Слободан Алексић изјавио је да је удружена опозиција те општине одлучила да



свако вече организује протестне скупове под називом "Стоп терору". Истовремено је синдикат земљорадника Ковачице најавио од 22. маја до 21. јуна свакодневну блокаду путева у 12 часова, из правца Панчева код места Црепаја и из правца Зрењанина код Идвора, рекао је Алексић.

Око 200 грађана збринато је на пријемном одељењу Ургентног центра у Београду у последња два дана...

У Александровцу су приведена тројица активиста Отпора након што има је полиција претресла станове и одузела пропагандни материјал.

Полиција је пустила из притвора активисту Отпора Ивана Маровића са образложењем да је приведен грешком.

Студенти београдских факултета који су се у 12 часова окупили на Платоу испред Филозофског факултета ушли су у амфитеатар тог факултета јер је пре почетка скупа саобраћајна полиција легитимисала све који су прилазили месту окупљања чиме је практично онемогућила скуп на отвореном. Скуп је одржан у амфитеатру, а испред факултета се налазио интервентни вод МУП-а Србије.

Радио Индекс је почео са радом. У редакцији се емитује само музика и вести на сваки гун сат.

Независни новинари из Србије затражили су хитну помоћ од Европске Уније како би спречили владину акцију гушења преосталих слободних медија.

Адвокатска комора Београда позвала је у петак све судије у Србији да се одупру сваком политичком притиску и да не дозволе да насилје буде основа њиховог одлучивања.

Владака рашко-призренски Артемије у Бриселу се обратио учесницима међународног скупа за солидарност с независним медијима у Србији и позвао земље Европске уније да помогну слободна средства информисања у Србији и на Косову. Артемије је нагласио да је "Србија у информативном мраку" и да је "тај информативни мрак и на Косову".

Полиција у Нишу је привела тројицу чланова СПО из Ниша након јучерашњег инцидента испред Скупштине града када су поједини одборници Социјалистичке партије Србије задобили ударце од окупљених грађана. Према речима члана кабинета председника нишке градске Владе Ненада Стевића, полиција је члановима СПО-а показивала фотографије инцидента и тражила да препознају учеснике.

Удружена демократска опозиција и покрет "Отпор" у Прокупљу донели су одлуку о организовању протестних окупљања грађана због одузимања београдске Телевизије Студио Б.

Полиција је у Врњачкој Бањи привела малолетног активисту Отпора. Још један активиста "Отпора" приведен је и у Александровцу, након што су са информативног разговора пуштена три припадника "Отпора" у том граду.

Полиција у Крагујевцу привела је двојицу активиста покрета Отпор у њиховим становима.

Седморо активиста "Отпора" још увек се налази у суботичкој полицији и не зна се када ће бити пуштени, саопштио је Кризни штаб у Новом Саду.

Највеће опозиционе партије у Србији затражиле су хитно ослобађање свих грађана, који су ухапшени у демонстрацијама у Београду.

Просторије СПО и ДС у Смедереву каменоване су. Разбијено је шест прозора, а штета је процењена на око 4.000 динара.

Седам опозиционих странака у Лесковцу формирало је кризни штаб за отпор терору у који су ушли највиши локални страначки функционери.

Шеф београдске полиције генерал Бранко Ђурић упозорио је представнике градске владе да ће полиција интервенисати сваки пут када буде угро-

ВУК ДРАШКОВИЋ НА "ВЕСТИМА У СЕДАМ" СТУДИЈА Б

КОЈА ЈЕ СЛЕДЕЋА УЦЕНА

У петак, 19. маја, грађанима који су пратили "Вести у седам" Студија Б са балкона Градске скупштине обратио се и лидер Српског покрета обнове Вук Драшковић.

"Драги Београђани, обичај је, ако је могуће, да се Дневник гледа седећи.

Био сам неколико дана у Црној Гори. Отишао сам после митинга, не слутећи шта ће се десити, због здравствених проблема. Али, ево, ту сам и желим да вам кажем, као гост овог дневника, само неколико речи. Београд је данас једина престоница у свету, у којој се престонички Дневник гледа на овакав начин.

Желим да знате још нешто: нема те телевизије, нема те власти која вреди једног јединог људског живота! Према томе, ја вас молим да схватите да се против организованог државног насиља и терора можемо борити само организованим и дисциплинованим ненасиљем. Од свих вас због тога тражим, а од чланова Српског покрета обнове нарочито, као председник странке - ни у какве контакте са полицијом! Никаква добацавања полицији! Када се овај Дневник заврши, ја тражим од вас, грађани, мирно, без добацавања, без контакта са полицијом, јер овде ви не долазите да би били пендречени, нити сме ико да да повода. Ако има неки провокатор међу вама, који ће то учинити, вероватно на рубним крајевима овога скупа, онда га ви грађани, пре свега, у томе спречите.

Рекох, нема те власти која вреди једног људског живота. Ја болујем већ десет година, од како се умножавају гробови овом земљом, а нарочито од 3. октобра прошле године, када сам преживео Аушвиц, крематоријум организованог државног терора и када су ми погинула четири најближа и најдража човека. Од тада, живим на одређени начин на силу и на одређени начин жалим зашто нису завршили посао на Ибарској магистралу. Али, жалим и ово да кажем: Студио Б је угашен управо због тога да би се заташкао злочин на Ибарској магистралу, јер је све доказано. Ако ћемо се борити против тероризма, а хоћемо, отворите фиоке, фасцикле злочина на Ибарској магистралу, да нађемо убице, да формирамо анкетни одбор Скупштине Србије, да осветљавамо сва могућа убиства која су тобоже до сада нерасветљена. Да, ако ништа друго, умањимо бол мајки. А не ово што се сада ради, да се жртве терора и насиља додатно кажњавају и још проглашавају за насилнике.

... Ми, са своје стране морамо ненасилно, мирно, да гледамо овај Дневник докле има ко да га гледа. Ми нисмо као неко, ко у Србији нема ни рођака ни презименака, таквима је лако са позиција потпредседника владе (говор прекинут бурним негодовањем масе и повицима "Војо, усташо!") провоцирати крвопролиће и највећу несрећу у Србији. Њему у Србији нема ко да погине. Он може да се хвалише, али верујем да неће дуго, тиме да је уценио коалиционе партнере из Социјалистичке партије Србије да му дају Студио Б, иначе неће да остане у влади. Која је следећа уцена да би остао у влади? Да убија људе, да му поклањају градове, да му дају пола Србије. Е, ја мислим и да у Социјалистичкој партији Србије има разума, има људи који неће дозволити ове ултиматуме, и да ће се брзо одлучити за расписивање избора за демократски парламент Србије, да изаберемо одговорну владу, која ће бити у интересу народа и неће никога уцењивати и никакво зло у овој земљи у овој земљи провоцирати.

Хвала вам, и још једном: никакав контакт са полицијом, никакво добацавање полицији! Чим се Дневник заврши, мирно се разилазите", поручио је Вук Драшковић.

жен јавни ред и мир, изјавио је члан Извршног одбора Скупштине града Београда Драган Човић. Представници полиције су, према Човићевим речима, још рекли да немају задатак да "терају народ са скупа", али да ће свако нарушавање јавног реда и мира имати за последицу акцију полиције.

Тројица активиста покрета "Отпор" из Соко Бање приведена су без налога у полицију, на информативни разговор који је трајао нешто дуже од сат времена. Активистима је полиција отворила досије.

У Нишу на састанку министра унутрашњих послова Србије Влајка Стојиљковића са старешинама органа и служби безбедности из Зајечара, Бора, Пирота, Прокупља, Врања, Лесковца, Новог Пазара и Ниша закључено је да ће "тероризам и насиље у земљи бити искоренени, уз снажну подршку народа".

Пресудом Привредног суда у Београду поништавају се и одузимају десетогодишња улагања АБЦ Продукта у некадашње Друштвено предузеће "Глас" и протерују из Влајковићеве 8 штампарија и бројна угледна и независна новинска издања која

се у њој годинама штампају као и редакција дневног листа "Глас јавности", наводи се у саопштењу које је у име оснивача АБЦ Продукта за "Глас јавности" објавио директор и главни уредник Славољуб Качаревић.

Градоначелник Београда Војислав Михајловић је предао писмо удружене опозиције руском амбасадору у Београду за председника Владимира Путина, у коме се преноси мишљење удружене опозиције о тренутном стању у Србији и њихов поглед на однос Русије према напредним снагама у нашој земљи.

У знак протеста због полицијске репресије на београдским улицама и гушења независних медија, удружена опозиција објавила је да 27. маја организује митинг на Тргу републике.

На платоу испред Скупштине Београда пред неколико хиљада грађана започео је нови протестни митинг. Београђанима се обратио Вук Драшковић који је позвао на пасиван отпор и ненасиље, истакавши "да оваква власт није вредна ни једног живота".

Митинг испред Скупштине града прошао је без инцидената. Окупило се око 5000 грађана по лошем времену и уз присуство полиције.

Неколико хиљада Крагујевчана је у протестној шетњи. Говорили су им активисти Отпора који су тог дана били приведени у полицију и били испитивани о следећим акцијама и финансирању ове организације.

Полиција у Београду привела је троје активиста подмлатка СПО док су делили страначке летке у Дубровачкој улици.

Пред више од 10.000 људи у центру Ниша на протестном скупу поводом подржавања радиотелевизије Студио Б говорили су чланице градских одбора опозиционих странака, "Отпора" и нишки свештеник Српске православне цркве. Протести су одржани у Краљеву, у Новом Саду, у Ужицу, у Лазаревцу.

Портпарол Југословенске левице Иван Марковић изјавио је како ова странка очекује да републичка скупштина у понедељак или уторак усвоји Закон о борби против тероризма, наводећи да би тај Закон ступио на снагу одмах по усвајању.

20. мај

Полиција у Нишу саопштила је да је због извршења кривичног дела насилничког понашања лишила слободе Драга Пегића из Ниша. Он је, према саопштењу нишке полиције, насрнуо на двојицу одборника СПС-а у Скупштини града док су излазили из зграде Скупштине.

Радио Панчево у сарадњи са интернет медијем "Фри Србија" почео је да емитује програм на интернету.

Радио Панчево поднело је Првом општинском суду у Београду тужбу против Министарства унутрашњих послова Србије због ометања поседа.

Полиција у Ваљеву приводила је јутрос на информативни разговор активисте покрета "Отпор" Игорa Недељковића и Горана Дашковића. Према информацијама "Отпора", "инспектори су се интересовали да ли је Миливоје Гуговић, који је оптужен за недавно убиство председника покрајинске владе Војводине Бошка Перошевића, имао икаквих веза са Ваљевом и Ваљевцима.

Због тога што је председник СРЈ Слободан Милошевић заштитио удар на медије, италијанска влада је обуставила захтеве Европској унији и САД да се укине нафтни ембарго против СР Југославије, преноси италијанска штампа изјаве шефа италијанске дипломатије Ламберта Динија.

У Прибоју је на информативни разговор одведено 14 активиста покрета Отпор и локалних функционера опозиционих странака за време лепљења плаката

У Нишу је полиција привела седам чланова СПО на информативни разговор због налада грађана на одборнике градске скупштине из СПС пред зградом нишке скупштине 18. маја.

Европска унија, више европских влада, владе Канаде, САД и Јапана, међународне организације, а посебно заладни медији утаничили су са представницима независних српских медија конкретан договор о трајнијем партнерству и "механизму помоћи" за наставак рада слободних средстава ин-

формисања у Србији, али тако да уређивачка политика остане њихово искључиво право.

Полиција у Лесковцу привела је данас и задржала на крајем информативном разговору четири члана Демократске странке у том граду, јер су на локалној пјаци делили летке.

Према информацијама Фонда за хуманитарно право 40 лица је лишено слободе у претходна два дана и завршен је прекршајни поступак покренут према њима. "Сви они су упућени у Падинску скелу на издржавање казни у трајању од 20 до 30 дана".

Око хиљаду Београђана окупило се на четвртном узастопном протесту испред Скупштине града где су новинари са балкона зграде преко разгласачких вестерних саобраћајних средстава читали вести. Окупљенима се обратио бивши директор и уредник градске телевизије, Драган Којадновић, који је изразио наду да ће Студио Б бити враћен правим власницима. За време протеста код палате "Београд" налазило се пет аутобуса са полицијцима у униформама и седам полицијских марица. Протест је завршен без инцидентата.

Представници покрета Отпор и још неколико студентских организација договорили су одржавање збора на факултетима Београдског универзитета у наредних недеља дана, са којих ће упућивати захтеве властима, грађанима и опозицији.

У Краљеву и Ваљеву је одлучено да се протести грађана прекину да би се чувала енергија за велики митинг који су лидери опозиције заказали за 27. мај.

21. мај

Полиција је у Земуњу привела двојицу чланова подмлатка Социјалдемократске уније зато што су делили летке којима се грађани позивају на јавно читање дневника Студија Б испред Скупштине града Београда.

Полиција у Јагодини привела је високог локалног функционера Нове демократије Драгана Софронјевића и члана странке Стевана Грозданића током лепљења плаката Отпора.

У Шапцу је полиција претресла станове двојице активиста Отпора због сумње да поседују нелегално оружје.

Око 3.000 људи окупило се у центру Београда на петом узастопном протесту због подржавања радио-телевизије "Студио Б". Међу окупљеним грађанима били су и лидери опозиционих партија Вук Драшковић, Драгољуб Мићуновић, Горан Свилановић и Жарко Кораћ. На скупу је говорио и председник Одбора Српског покрета обнове за



Европу Дамир Васиљевић, који је рекао да Срби у емиграцији подржавају захтеве опозиције у Србији. Протест је трајао око 45 минута и завршен је без инцидентата. У околини Скупштине града није било видљиво присуство полиције. Неколико аутобуса са полицијцима било је, међутим, паркирано испред оближње цркве Светог Марка и у Тиршовој улици, удаљеној око километар од места одржавања протеста.

22. мај

Адвокат Боровоје Боровић обавестио је у понедељак новинаре у Скупштини града да је старешина судија за прекршаје при градском СУП-у Добривоје Главонић изјавио да је на казне затвора од 25 до 30 дана осуђена 31 једна особа, због ремећења јавног реда и мира у прошли четвртак и петак у Београду. Боровић је био у саставу делегације, коју су чинили градоначелник Војислав Михаиловић, председник градске владе Спасоје Крунић и адвокат Ивана Примовић, која је покушала да посети притворене у затвору у Падинској Скели. Према његовим речима, делегација је за ту посету покушала да добије дозволу из Министарства правде, али је није добила. Речено им је да ће им управник затвора дати сагласност да посету ухапшене, али је он, како је рекао Боровић, нестао неколико минута пре њихове посете, па их нико није примио. Делегација је тражила решења о хапшењу, како би адвокати могли да пишу жалбе. То је требало да добију од вође смене у Падинској Скели, али је и он био спречен да их прими. Податке о ухапшенима добили су тек у градском СУП-у од Добривоје Главонића, који је прецизирао да је од 31 особе, четворо ухапшено у четвртак 18. маја, а 27 следећег дана, у петак. Главонић је, према Боровићевим речима, изјавио да су сви прекршајно кажњени и да већ раде на њивама. Боровић је нагласио да се не зна какво је њихово здравствено стање.

Десетак непознатих лица напало је активисту покрета "Отпор" Милоша Миленковића на Филолошком факултету у Београду. То су урадили у згради Филолошког факултета, а факултетско обезбеђење није реаговало.

Лидери највећих опозиционих партија у Србији позвали су грађане Србије да у суботу, 27. маја "масовно" дођу у Београд на митинг опозиције, како би исказали подршку грађанима Београда, који су изложени репресији власти. "Позивамо све грађане Србије да се припреме за долазак на тај митинг и да свако у својој средини учествује у оним облицима непослушности, који ће најјасније показати режиму, да нас неће застрашити и поколебати у нашој борби за демократску Србију", наводи се у саопштењу са састанка опозиционих лидера.

Активисти "Отпора" организовали су у Медији центру јавно потписивање захтева за регистрацију тог покрета у савезном Министарству правде.

На студентском збору на Филолошком факултету студенти су најавили велики скуп за петак, 26. маја на Платоу испред Филозофског факултета.

"Европска комисија има спремних 40 милиона евра за хитну интервентну помоћ независним српским медијима и невладиним организацијама", рекао је Гунар Виганд, портпарол комесара за спољне послове Европске комисије Криса Патена.

Југословенском амбасадору у Стокхолму, Александру Прљи Министарство спољних послова Шведске уручило је протестну ноту због "репресије којој је изложен демократски покрет у Србији".

Полиција је у Трстенику привела на информативни разговор два члана СПО у том граду, Дејана Карамарковића и Мају Станић. После испитивања и отварања досијеа обоје су пуштени.

Неколико стотина људи окупило се вечерас у центру Београда на шестом узастопном протесту због подржавања градске радио-телевизије Студио Б и гушења других независних медија.

Борска полиција није дозволила одржавање протестног митинга борских опозиционих партија који је за вечерас у 19 сати био заказан испред Дома културе у том граду.

Председник управног одбора Студија Б и члан ИО Скупштине града Београда Александар Чотрић обећао је данас да "нико од моралних, савесних и одговорних радника који одбију да се врате на окупирани Студио Б неће остати на улици". Чотрић је рекао да запослени који одбију да се врате "без обзира на срамне и неосноване закључке Владе Србије, немају разлога за egzистенцијални страх".

Активистима Студентске уније Србије данас је на Факултету ветеринарске медицине у Београду група младих, која се представља као факултетско обезбеђење, одузела летке којима се грађани позивају у борбу за превремене демократске изборе на свим нивоима.

Део студената Архитектонског факултета у Београду одлучио је да од сутра ступи у потпуну обуставу наставе, тражећи омогућавање рада независним медијима и неизгласавање закона о борби против тероризма.

Више активиста покрета "Отпор" приведено је данас у полицијске станице у неколико градова у Војводини, а једна жена је претучена у Зренанину, јер није дозволила полицији да уђе у стан једног "отпораша".

Посланик СПО у Скупштини Србије Бојана Ристић изјавила је вечерас да је лесковачка полиција запленила примерке опозиционог билтена отпуштајући власт да прислушкује њен телефон. Бојана Ристић је рекла да је полиција одузела пакет са примерцима билтена из аутобуса лесковачког приватног превозника "Канис" на улазу у Лесковац. Према тврђењу Ристићеве, нико сем ње и особе која је послала пакет није знао шта се унутра налази, те стога верује да се њен телефон прислушкује.

Начелник Генералштаба Војске Југославије, генерал-пуковник Небојша Павковић изјавио је да ће војни врх захтевати од државног руководства да "предузме мере" против оних појединаца који позивају припаднике ВЈ на непослушност.

Након што је Дирекција Југословенске левице пре неколико дана енергично затражила да се усвоји закон о борби против тероризма, и новоформиран Савет Социјалистичке партије Србије за правни систем затражио правну заштиту од тероризма, наводећи да постоји "неколико његових облика".

Након осуде заостравања репресије у Србији против студената, опозиције, новинара и грађана, министри Европске Уније су усвојили и нови, за четрдесетак имена проширени, списак забране издавања виза за улазак у земље ЕУ лицима која чине или помажу владајући поредак, са председником СРЈ Слободаном Милошевићем на челу...



Тројни пакт донео на свет Студио ДБ

Те ноћи у "Београђанку" је према сведочењу очевидца ушло између 400 и 600 тешко наоружаних полицајаца. Када су неколико дана касније поједини зајослени на студију Б успели да уђу у своју редакцију, описали су затечено стање као "шталу". Али, и недељу дана после "десанта" чувари националној медијској простора остали су ту да једу, спавају и обављају остале своје потребе и задатке које им је Влада Србије поверила.

После насилног преузимања Студија Б од стране републичке владе, у понедељак, 22. маја, у просторијама Скупштине града Београда, одржана је седница Управног одбора ове медијске куће, на којој је разматрана новонастала ситуација. Седници је присуствовало 14 чланова Управног одбора, а одсутно је било двоје представника Социјалистичке партије Србије.

О правном аспекту случаја и поднетим тужбама у име оснивача Студија Б, Скупштине града Београда, говорио је градски јавни правобранилац Свезд Спаховић. По његовом речима, правобранилаштво Града Београда за сада није познат садржај закључка републичке Владе на основу кога је извршено преузимање Студија Б, па самим тим није јасан ни правни основ овог акта.

"Све што бих могао да кажем јесте да се ограничим на фактичко стање које постоји, с обзиром да не знам који су елементи диспозитива тог закључка. На основу упада у просторије Студија Б, оцењујем да се ту ради о школском примеру сметањаседа, извршеном од стране органа унутрашњих послова. У принципу, орган унутрашњих послова је једини овлашћени орган да даје асистенцију, односно да помаже својим монополом физичке принуде у извршењу оних судских одлука које се заснивају на неком закону. Самим тим, поставља се питање ко је тај ко би по евентуалном успеху у овом спору могао да принуди орган унутрашњих послова да напусти просторије Студија Б. То ће бити један од проблема.

Могу да кажем да по нашој тужби суд још није одлучио, иако смо тужбу поднели још првог дана када је извршено сметањеседа, и тражили доношење привремене мере. У споровима у којима странка тражи привремену меру, суд је обавезан да поступа хитно, значи без одлагања. Данас сам проверио код републичког правобранилаштва и добио информацију да



они нису добили тужбу. Претпостављам да предмет стоји у суду и да се иде на одуговлачење, док се не одлучи каква ће бити инструкција суду, како да поступи у овом случају.

Међутим, биће веома тешко да суд одбије овај захтев, зато што је овде ствар правно чиста. Ствар се компликује тиме што не знамо шта је у овом закључку. Закључак је форма у коме влада одлучује у оним случајевима када се ради о тзв. акту власти. Ми смо имали посла са оваквим закључцима и успевали смо да код суда по тужби у управном спору, јер су овакви закључци акти који немају никакво образложење. У једном спору поводом одузимања непокретности у улици Маршала Толбухина, зграда Пословног простора града, ми смо успели, али онда је влада донела неколико типских решења, потпуно идентичних, којима је одузела још пет-шест непокретности Граду. Ми смо и за то тужили у управном спору, али ти предмети стоје већ две године. Овим се не удаљавам од теме, већ само хоћу да вам кажем да све што будемо покушали код суда биће, у најмању руку, пролонгирано до крајњих граница јер мислим да они иду на то да ствар заврше пре него што се суд изјасни о нашим тужбама.

Желим да вас упозорим да не очекујете мно-

го од суда, самим тим и да не очекујете много од мене, јер ја могу једино преко суда нешто да урадим. Верујем и да није без разлога што нам закључак о коме говоримо није достављен, да се свесно иде на то да се једним фактичким путем, ванправним, заврши посао о коме је негде одлучено", рекао је јавни правобранилац Свезд Спаховић.

Према Спаховићевом тумачењу, није јасно шта је републичка Влада својим закључком о преузимању Студија Б одузела, јер по закону може да одузима једино непокретности у државној својини.

"Када се ради о једном оваквом задирању у права другог, онда мора да постоји директно овлашћење у закону. По закону, влада има овлашћења да одузима непокретности, али у

тачно одређеним случајевима. Пошто Студио Б није непокретност, ја не видим начин како влада може да одузме Студио Б?"

НАЈАВЉЕНО ХАПШЕЊЕ

Укључујући се у дискусију, потпредседник Извршног одбора Скупштине града Милутин Ранђеловић је присутне подсетио на неке раније примере када је републичка Влада посегнула за сличним решењима одузимања непокретности Граду Београду, у првом реду клуба "Кошава" (да би га доделила на коришћење Марији Милошевић) и зграде Музеја града Београда. Трећи је био случај преузимања Радија Б92, на основу његових оснивачких аката (па је то учинио некакав Омладински савет Београда).

"Међутим, Студио Б као кућа и даље постоји. Они су могли да одузму шести спрат "Београђанке", као део зграде, али Студио Б као предузеће, са три стотине педесет запослених и сто педесет хонорараца не могу, јер нису његови оснивачи", констатовао је Ранђеловић. Он се zaloжио да Управни одбор пронађе решење статуса запослених новинара којима је забрањен улаз у њихове просторије (како се могло

ДРАГАН КОЈАДИНОВИЋ, ДИРЕКТОР И ГЛАВНИ УРЕДНИК СТУДИЈА Б СРБИЈА "НА ЦРТИ"

чути, спречених да преузму и своје личне ствари, укључујући и фотографије деце са столова) у исто време док се на остале врши снажан притисак да се врате на посао.

О неопходности регулисања радно-правног статуса запослених који су се нашли међу 49 имена на "црној листи" новог, нелегитимног и уз помоћ полиције доведеног руководства, говорили су чланови УО из реда запослених Александар Симић и Весна Војводић. Са очигледном намером да укаже на парадоксалности друштвених околности у овој држави и одсуство права, члан Управног одбора Студија Б и народни посланик Богољуб Пејчић уписао се, пошто је постало јасно да је извршна власт узурпирала судску и законодавну власт: "Да ли Влада може да донесе закључак и о оснивању концентрационих логора за све неистомисљенике?"

Подстакнута таквим размишљањем, новинар Студија Б Весна Војводић укажала је на потребу да се и чланови Управног одбора, али и целокупна јавност, суоче са застрашујућом чињеницом која је услед брзине смењивања догађаја до сада остала у другом плану.

"Ја сам само хтела да додам да се овде ради о две веома крупне ствари, не само дакле о отуђивању имовине Студија Б и Скупштине града, него и о јавној оптужници. Из тог образложења које смо сви ми имали прилике да чујемо само на телевизији, нисмо могли да га добијемо написмено, лепо се каже да је Студио Б фактички прешао у власништво републичке владе зато што је јавно позивао на рушење легално изабране власти. То значи да смо сви ми оптужени да смо уређивачком политиком и програмима које смо имали на телевизији учествовали у нечему што се зове рушење легално изабране власти. Тог дана када је полиција интервенисала испред Скупштине и када је дошло до оног обрачуна, од Славије до Теразија, ми смо сви били овде, у Градској скупштини, и нико од нас до десет сати није могао да изађе. Заиста је мало фалило да полиција интервенише и уђе у градски парламент. Међутим, суштина приче је у следећем, шта ће се десити са нама? Тог дана Шешел је најавио могућност да ће похапсити комплетан руководиоци тим Студија Б. Ја мислим да ми као Управни одбор треба да нађемо начин, или да формирамо неки тим правника који ће чак и ту могућност да узме у разматрање.

Затим је директор Драган Којадиновић упознао чланове Управног одбора са резултатима посете делегације независних српских медија Бриселу и боравка у седишту Европске уније, где је од стране домаћина, представника влада европских држава и међународних удружења новинара, изражен велики револт и осуда онога што се последњих дана на медијском плану догађа у Србији. Европски саговорници, истакао је Којадиновић, обећали су да ће врло брзо и политички али и економски реговати како би подржали опстанак независних гласила на удару српског режима.

У расправи су учествовали и чланови Управног одбора Анђелко Трпковић, др Милан Пауновић и Милена Поповић.

КО ПИЛЕ У КУЧИНЕ

Пред усвајање закључака завршну реч дао је председник УО Студија Б Александар Чотрић:

"Нико од моралних, савесних и одговорних запослених на РТВ Студио Б који одбију да се врате окупирану градску радио-телевизију неће остати без посла. Скупштина града Београда је оснивач Студија Б и ми и даље, без обзира на овакав закључак републичке владе, сматрамо да то јесмо, и самим тим преузимамо обавезу о људима који су запослени на Студију Б. Уверavam вас да они заиста немају разлога за тај егзистенцијални страх, ако наравно одлуче да се не врате на ту окупирану телевизију.

После ванредно сазваног састанка лидера удружене српске опозиције, одржаног у кабинету градоначелника Београда Војислава Михаиловића 17. маја (само неколико часова од улада полиције у просторије Студија Б) директор и главни одговорни уредник најгледаније независне југословенске телевизије Драган Којадиновић је рекао:

"Данас је одржан састанак у Скупштини града и ванредна седница градске владе. Градска влада је затражила хитно ослобађање Студија Б, његов повратак и повратак свих независних медија грађанима Србије и грађанима Београда, радницима тих медија, да престане овај државни терор и да се практично анулира ова одлука која је и нелегитимна. Јер, потписници (потпредседници републичке владе Војислав Шешел и Милован Бојић) се нису ажурно потписали, а нема ни печата. Све је ово, дакле, урађено на један илегалан начин.

Чињеница је да су у Студио Б упале стотине полицајца, неки од њих су били у цивилу, неки од њих у маскирним униформима. Били су тешко наоружани и чак су пајсерима разваљивали врата од канцеларија. А појавили су се и људи за које претпостављамо да су техничка лица која су требала да организују рад у нашим просторијама, у нашим режиијама - са капучама на главама и прорезима за очи?! Да их колеге не би препознале, будући да у електронским медијима људи често, да би обезбедили минимум егзистенције, раде и у неколико медија истовремено, па раде и у РТС.

Све то је било веома ружно, мада људи који су се затекли у тренутку упада и касније били ослобођени, кажу да су према њима били коректни. Како смо незванично сазнали са стране је доведено око шездесетак људи, али су они врло нестручно локушали да емитују програм, то је било врло траљаво.

Исте ноћи око четири часа ујутро полиција је упала и у дописништво Студија Б у Младеновцу и заузеле те просторије. Касније су упадали на наше репетиторе, најпре на Космају, потом вероватно на Торлаку и тако даље. Ја, као досадашњи директор и главни и одговорни уредник, нисам добио тај акт, решење о преузимању Студија Б од стране републичке владе. Било би логично да су исплоштвали бар толико неког права, нечега што је у цивилизованим земљама уобичајено. Они то нису урадили

Морам да се осврнем и на садржај тог закључка који нам је само делимично познат, на основу оног што смо чули на РТС и на окупираном Студију Б. Он садржи у једном кратком тексту велики број неистина, лажних оптужби и контрадикторности. Исте те оптужбе слушамо ових дана од припадника владајућих партија, да је Студио Б позивао тобоже на рушење уставног поретка и легалне и легитимно изабране власти, што је крупна неистина. Једино што је радио Студио Б јесте да је верно преносио оно што су саопштавали представници политичких странака, невладиних удружења и институција, оно што су саопштавали грађани Србије који су се окупљали на скуповима и да је заправо најчешћа реч која се последњих месеци чула на студију Б, гласила: избори. Да ли

и зато кажем да је ово један илегалан, насилнички чин људи који су ову земљу гурнули у још дубљи мрак и још дубљу диктатуру.

Иначе, за ових десет година од како постоји вишестранаје у Србији и отада постоји телевизија Студио Б, против нас је вођено више ратова. Неки од њих су били врло видљиви, као што је деветомесечно, свакодневно ометање сигнала Студија Б, мимо свих законских норми које важе у Европи и у свету. А вођени су и многи "подземни" ратови, као што су економско изнуривање и застрашивање наших пословних партнера, прогон новинара, прогон људи по Закону о информисању...

Издржали смо много тога за протеклих десет година, па зашто не бисмо издржали и наредних десет дана? Ово не може да траје дуже од десет дана. Зато мислим да ћемо врло брзо вратити Студио Б. Наравно, очекујемо и помоћ опозиције и јавности. Јер ово, пре свега није напад на медије већ напад на све грађане ове земље који теже демократији и слободи, који траже остваривање свих грађанских и људских права и да се не гази њихово људско достојанство. Морам да кажем да је овог пута опозиција била потпуно јединствена, а сада је на реду да свим легалним средствима (што посебно подвлачим због свих монструозних и нетачних оптужби а помињу се у решењу о преузимању) избори за та своја права. А да и ће после бити Студија Б, да ли ће бити Радио Индекса, Радија Б2-

92, да ли ће бити "Блица", то онда можда неће бити ни толико битно. Ми све ово што смо до сада радили нисмо радили са због себе, свог заната и професије, већ пре свега због људи који су становници земље изопштене из целог света. Значи, можда је и добро што се ово догодило - ово је прилика да једни другима станемо "на црту" и видимо која ће Србија да победи, разумна или неразумна. Она која се бори да Србија буде део Европе и света или она друга, која се труди да Србију врати у деветнаести век".

На питање да ли очекује привођења новинара због посла који су професионално обављали а што је изазивало бес режима, Којадиновић је одговорио:

"Све што су моји новинари и људи који су запослени у Студију Б радили, радили су по мојим наређењима, па ако се поставља питање одговорности и ако треба неко да се хапси, онда сам то само ја. Сви други радили су само оно што сам им ја говорио".

је то позив на преврат, позив на рушење поретка, свако разуман може да закључи.

А управо они који нас оптужују за позивање на рушење, како они кажу, уставног поретка одбијали су и да разговарају о изборима, и све што су чинили су да испровоцирају сукобе и инцидентне ситуације, и у крајњем случају - грађански рат у Србији.

Такође, чују се оптужбе да је Студио Б постао део пропагандне машинерије НАТО. То изричу највиши представници представници СПС, ЈУЛ и СРС, што је такође глупост и тешка клевета. Морам да подсетим, иако то нерадо чиним, да је за време НАТО агресије Студио Б први почео да информисе објективно, целовито, истинито, храбро, о свему што се догађа у Београду и Србији за време те агресије, и да је осу-

дио. То је признала целокупна домаћа јавност, па су били чак приморани и представници власти, иако невољно, да признају ту чињеницу и тада је Студио Б добио признање Војске Југославије за пружање доприноса одбрани земље и народа у тим тренуцима.

Морам, међутим, подсетити и на изјаве које су долазиле из Савезног министарства телекомуника-



да поставе питање: шта је узрок томе? Не могу се решити последице репресијом, ако се пре тога не отклоне узроци народног незадовољства", констатовао је председник Управног одбора Студија Б Александар Чотрић.

ПОЗИВ НА ЛИНЧ

Да би предочила јавности какве је ефекте произвела ужасна режимска пропаганда која позива на линч неистомисљеника Весна Војводић је на управном одбору описала и свој доживљај пред долазак на седницу Управног одбора:

"Ја сам данас узела такси да бих стигла овде, на Управни одбор. Таксиста ме је питао докле идем а када је чуо погледао ме је и рекао: "Знате шта, ја Вас не возим нигде, а поготово не до Градске скупштине, изађите из аутомобила!". И то је Србија у којој живимо.

Свима је нама глава у питању, када дођемо да читаме вести пред Градском скупштином. Нико се од нас не плаши, па људи нисмо се плашили 78 дана агресије - само што смо тада знали да нам је непријатељ горе а сад не знамо ко нам је иза леђа".

ција, пре свега од министра Ивана Марковића, који је на све наше притужбе о ометању Студија Б, пуних осам месеци, тврдио да то чини НАТО, емитовањем сигнала из авиона, суседних земаља, са бродова. Желео бих да се разреши та контрадикторност: како је могуће да представници власти тврде да је Студио Б НАТО станица, а да с друге стране тврде тај Студио Б омета НАТО пуних осам месеци, због чега више од половине гледалаца и слушалаца нису били у прилици да гледају и слушају програме Студија Б? Значи они су се уплели у сопствене лажи као пиле у кучине и више не знају ни сами шта говоре, јер иду из једне лажи у другу.

Ја мислим да се они пре свега баве последицама, а не узроцима. Ако је Студио Б преносио потпуно оправдано незадовољство грађана, они треба

ЗАКЉУЧЦИ УПРАВНОГ ОДБОРА СТУДИЈА Б

1. Захтевамо поништење незаконитог закључка двојице потпредседника Владе Србије о отимању Радио Телевизије Студио Б и њено хитно враћање Скупштини града Београда, као оснивачу, а тиме и свим Београђанима. Такође тражимо да се овај закључак републичке владе достави Скупштини града и легално изабраном Управном одбору Студија Б.

2. Захтевамо да припадници МУП-а Србије одмах напусте просторије студија Б и да се законито запосленима у овој медијској кући омогући повратак на њихова радна места и несметан рад.

3. С обзиром да је отимачином Студија Б почињено кривично дело, захтевамо да се наредбодавци и починиоци тог дела позову на законску одговорност.

4. Предлажемо Скупштини града Београда, као оснивачу Студија Б, да до испуњења ових захтева реши радни и материјални статус запослених у овој радио-телевизијској станици који су њеном узурпацијом незаконито добили отказе, или им је онемогућено извршавање радних обавеза у Студију Б. Скупштина града треба такође да обезбеди простор и технику за наставак рада градске радио-телевизије.

Београд, 22. мај 2000. године

ПРИЧЕ ИЗ ПОЛИЦИЈСКЕ ДРЖАВЕ Утеривање патриотизма пендреком

Већ од првог дана протестних окупљања испред Скупштине града Београда, тачније исте вечери, 17. маја, полиција је показала да према неуниформисаним лицима која се у тим тренуцима буду зајекла на београдским улицама - милости бити неће. Као повод искоришћен је покушај окупљаних грађана да се сусретну са групом навијача који су се по завршетку првенствене утакмице из правца стадиона "Црвене звезде" кретали ка Теразијама. Будући да су навијачи, или барем њихов "најтврђи" део, већ прекаљени у тучи са полицијом, па умеју да ударе али и брзо да побегну, припадници МУП-а су и овог пута имали идеалан изговор да тобоже јурећи изгреднике са стадиона "стигну" (пендреком и цокулом) и понеког случајног пролазника (што је у полицијском жаргону постало ознака за сумњивца пар екселанс). А све то у циљу преваспитавања оних који су озбиљно схватили да овде постоје грађанска права и слободе. Али у службено самопрокламованом "центру слободолубивог света" тога наравно нема, јер спада у луксуз прошверцован са Запада.

О болно разбијеној илузији да се неагресивним и културним понашањем може избећи по-

лицијска бруталност сведочи прича студента Х.В.М. из Ваљева (на молбу оца, како би сина заштитио од даљег одмазде, име му се не објављује). Иначе, реч је о младићу са слике која је обишла свет: док он седи на коловозу, дивљачки га пендрече и шутирају петорица српских "муповаца".

Дописник листа "Данас" из Ваљева два дана након овог догађаја обишао је претученог суграђанина и забележио његову причу:

ПОГЛЕДАЈТЕ МЕ САД

"Лекари у једној од београдских болница, где ми је после свега указана неопходна помоћ, иначе веома предусретљиви и коректни, избројали су и детаљно описали, ваљда им струка тако налаже, 33 маснице од полицијских пендрек и њихова њихових чизама. Срећом у несрећи, поломљена су ми "само" вита ребра са десне стране. Повреде унутрашњих органа нема. Иако су ме ударили и по глави прошао сам без потреса мозга, нису ми пукле ни аркаде...", прича Х.В.М. и додаје да је као и многи други тога дана дошао пред Скупштину града Београда да чује шта се дешава после преузимања Студија Б. "Ту станицу сам волео и због добрих му-

зичких спотова и филмског репертоара. Тамо је прво најављен долазак играча и навијача Црвене звезде, потом су рекли да су се "делије" и полиција сукобили на Славији. Спустио сам се до Улице српских владара и пошао да видим шта се дешава. Десетак метара од Славије грунули су полицијци. Затекао сам се на тротоару, укљештен између бетонских жардињера и паркираних аутомобила. Можда сам могао и да побегнем али сам морао да "положим" двоје старијих људи који су били преда мном. То ми васпитање и позив за који се школујем (опет моли да ни то не помињемо) не дозвољава. Полицијци су ме дохватили, а онда је "почело". Тукле су ме наизменично три екипе полицијца, смењујући се када се уморе! Штитио сам бар главу колико сам могао. На себи сам имао летње ланене панталоне и кошуљу од цинса. Људи из околних продавница почели су да запомажу: "Убијете дете!". Ни то није помогло. Вукли су ме по асфалу да ме боље "наместе" и да им тек тада будем "доступан". Колико је све трајало, не знам. Престали су када им је неко од старијих полицијца, такође у униформи, рекао: "Немојте више, доста је". Мени је додао: "Мали, бежи кући", сведочи младић.

"Устао сам, а око мене се све окреће. Када

ИСЛЕЂИВАЊЕ УЗ "ПАЛМУ"

сам се мало прибрао, отишао сам до трамвајске станице на Славији, па на факултет. Професори су ме очински примили, одвели у болницу, збринули и вратили у Ваљеву. Ти људи, који некога могу тако, и толико крвнички, да бију, немају никога. Ни децу, ни мајке, ни очеве. То су - нељуди. Бојим се да нам спаса нема, мрак је све тамнији, не знам ко се са овом силом може изборити...

Отац претученог студента вели да ће, са медицинском документацијом и начињеним фотографијама повреда свога сина, после разговора са београдским адвокатима, одлучити шта ће. Ни сам не зна шта је пааметно...

На крају Х. В. М. С. додаје: "Пре неколико дана био сам код школског друга у Србцу, у Босни. На повратку, између Брчког и Бијељине, имали смо саобраћајну несрећу. Чеони судар при великој брзини. Ништа нам се, Богу хвала, није десило, а погледај ме сад!" И немоћно рашири руке.

ТУКЛИ И ДЕВОЈЦИЦЕ

Слично искуство имао је и глумца Луткарског позоришта из Ниша Дејан Тончић, стар 29 година, који каже:

"Присуствовао сам премијери у Атељеу 212, а затим сам кренуо улицом Српских владара на аутобуску станицу. У том тренутку наишла је већа група навијача "Црвене звезде" које је полиција убрзо почела да туче. Одједном, без икаквог разлога, и мене је почело да туче чак пет полицајаца. Бесомучно су ме ударили а потом су ме убацили у полицијски цип где су ме тукли још јаче, не обзирајући се на моје апеле да сам глумац и да сам се ту затекао случајно. После десет минута немилосрдног батинања, полицајци су ме избацили из ципа", каже Тончић који је задобио тешке повреде по глави и телу.

Тончић је, иначе, међу ретким жртвама полицијске суровости на београдским улицама који је пристао да открије свој идентитет - већина претучених није желела да се представи чак ни медицинском особљу клинике "Анлаве" која им је пружила прву помоћ испред или у самој згради Скупштине града. То је поготово било видљиво 18. маја увече, када су после јуриша полиције на грађане из мрака Пионирског парка у здање Старог двора уношени махом старији суграђани и неколико веома младих девојака које нису успеле да умакну батинашима у плавам. Сви они имали су повреде главе нанете дугим пендрецима и леђа прошарана масницима. Посебно је мучно деловао призор полуонесвесног мушкарца средњих година, испребијаног и остављеног да лежи на травњаку између Председништва Србије и Скупштине града, коме извесно време нико није могао да се приближи, јер се на неколико метара од њега злокобно постројио вод "специјалаца", са јасном намером да насрне на сваког ко би му евентуално притекао у помоћ.

Лов на људе, наравно, као и обично у сличним приликама из протеклих десет најуспешнијих година Милошевићеве империје благостања



Они који су приликом халпшења "јефтиније" прошли, с мање батина, смогли су снаге да то уз дозу јетког хумора опишу и пласирају преко неке од компјутерских мрежа (што је тренутно на подручју града ваљда најпопуларнији од преосталих начина слободног масовног комуницирања). Ево једне од тих прича:

"Тог дана све што сам желео је да дам свој допринос протесту понеким 'звиздуком или аплаузом... да се бар у неким тренуцима осећам слободно... После тога у Масарикивој је милиција интервенисала против огорчених грађана, међу које су се убацили и хулигани који су убрзо затим превртали и палили контејнере, гађали флашама припаднике милиције итд... Наравно, моја два друга и ја смо се налазили на око 100 метара од тога и нисмо имали намеру да се приближавамо и правимо било какве неред. Када нас је закачио ветром ношен сузавац, кренули смо, заједно са неколицином мирних грађана, низ једну споредну улицу, не би ли се упутили до паркираних кола и након тога отишли кући... Било је доста милиције на дну те улице. Неко их упита:

- Можемо ли туд да прођемо?
- Може...

Када смо се приближили, почели су да се вају пендречи:

- Уза зид, легитимације...
- Шта ћете ви овде из Пазове? Митинг, а? Улазите унутра... (Пендрек).

Улазили смо у марицу један по један, па таквим редом и примали пендрек по разним деловима тела...

- Не свиђа вам се Милошевић, а? Ја ли брe, пичке?
(Пендрек).

Где вам је сада Отпор, пичка вам матери-на?

(Пендрек).
На сву срећу, ми смо седели даље од врата тако да нас је ретко који у том таласу захватио. Док су ови На Дохват Пендрекa добро надрђали...

Нас десетак смо сат времена чекали у марици. Мрачно, веома загушљиво и топлб... Као у правој сауни. За то време сам пропагандни материјал Отпора испресавијао и заглавио између једне шипке где сам седео. Пиштаљку сам углавио на привезак кључева од кола... Мобилни стисао... (Људи, како је та справа некад корисна ствар, стварно... На путу до СУП-а смо успели да јавимо нашим шта нас је задесило).
Отварају се врата:

и просперитета, одвијао се и по околним улицама у којима су нападали можда случајни, али о свему што се око њих збива несрећно неинформисани пролазници.

У прва два дана протеста и полицијске интервенције већем броју приведених лица судије за прекршаје изрекле су затворске казне, најчешће у трајању од петнаест и тридесет дана.

Због различитих процена о судбини притворених Београђана и њиховом тачном броју, али и због тоталног медијског помрачења, делегација Демократске опозиције у саставу Војислав Михаиловић, градоначелник Београда, Боривоје Боровић, члан председништва СПО, Спасоје Крунић, председник градске владе, др Радмил Рончевић, члан градске владе, и Ивана Примовић, адвокат и члан правног тима СПО, обила је 22. маја затвор у Падинској скели где се налазе осуђени у прекршајном поступку због учествовања у демонстрацијама. Управа затвора, међутим, није дозволила контакт са осуђеним грађанима, позивајући се на одлуку Министарства правде и наводећи да се осуђени већ налазе на принудном раду на њивама. Делега-

- Ту, што смрдите, пизде једне.
- Ала ћемо да вас пребијемо, убићемо бога у вама, издајници једни.

Један се продере:

- Јеленковић!
- Да?
- Има оца?
- Родолоуб?

- Отац родолоуб а ти издајник, пизда ти материна да ти пизда материна. Испрали ти мозак. Јебо те Солана. Јуче вам је честитао отпор, јебо вас отпор.

После тога постројавање и чекање... Дуго чекање...

Па на пети спрат зграде, и опет чекање... па чекање... Нимало пријатно чекање... За то време једног по једног уводе у собе... Слушам како их терају да пишу оно што они заповеде:

- Пиши, гађао сам камењем према милицији а потом и по народу.

+ Али...

- Нема али, пиши да ти сад не би главу расцопао, пичка ти материна мала.

Па једног пребили у ходнику зато што је сео у оквир од прозора...

После неколико сати чекања долази ред на мене...

Једна "госпођа" ми каже:

- Изволи дечко хартију, налиши све како је било...

(Охо, ово нисам очекивао).

По завршетку изјаве, назад у ходник на чекање...

У пола три ујутру улазимо код поручника Живановића... Био је укључен ТВ. Не знам ни сада како је изгледао, нити сам видео слику, али је прегласан звук био довољан да свако оцени о чему се ради... ТВ Палма и порно филм...

Живановић се обраћа нама:

- Јел видите како гута мала? Е, боље да сте ово радили кући него што овде подржавате ове издајнике.

Па се обраћа његовом колеги:

- Е, а могла би и Биља да гледа? Иди зови је, воли и она јадна мало да одгледа ове филмове.

Следи фантастично глупав кез. Свака му част...

У пола шест нас претресају до голе коже, одузимају све - од мобилног, кључева до перли и учкура на тренеркама...

Милиционер са бројем 101594 се дере:

- Јебо вас Солана, љубрад она! Да је ово нека нормална држава све би вас требало побити сада!

После свега, узимање отисака прстију, фотографисање за картотеку и уз неизбежне псовке избацивање напоље, у раним јутарњим часовима."

ција је од дежурног судије Драгане Павловић у градском МУП-у у Улици 29. новембра сазнала само то да је забрањено давање било каквих изјава о овом случају.

У саопштењу издатим тим поводом каже се да су дежурне судије за прекршаје у градском МУП-у изрекле су пресуде за четворо приведених у четвртак 18. маја, да би дан касније биле изречене пресуде за двадесет и седам ухапшених грађана.

"У та два дана на дужности је било шест дежурних судија, што је иначе неуобичајено и што указује на то да је суд унапред био спреман за већи број ухапшених.

Већина осуђених грађана уложила је жалбе на изречене пресуде, док се неколико породица осуђених плаши да би то могло отежати њихов положај. Правни тимови СПО-а и странака Демократске опозиције спремни су да пруже правну помоћ грађанима против којих држава води поступак због изражавања политичке воље и учествовања у мирним демонстрацијама", закључено је у саопштењу.

Други образ је само наш

- Протестне шетње у знак подршке Студију Би свима онима који су током десет година осетили последице погрешне политике српског режима
- Доста је било приче, време је за акцију - поручио је на нишком митингу "Отпор терору" председник синдиката електронца
- Усталном заседању је нишка Скупштина, градска влада, кризни штаб за одбрану града и медија од репресије
- Због финансијског терора над Нишом сва јавна комунална предузећа ишла на ванредне услове рада

Драгана НИКОЛИЋ

У Нишу се опет шета. Али не због благих мајских вечери и поветарца с Нишаве, већ због незадовољства, огорчења, плате која не стиже ни за цигаре и пијацу, због сина који не ради, болесне мајке којој лек не може да се купи, због празних хала Електронске и Машинске индустрије, због бахатих социјалистичко-јуловско-радикалских представа типа "постављање камена темељца за младе брачне парове". Шетају Нишлије због тога да би показали отпор репресији над садашњошћу која се као у времеплову враћа десет, тридесет, четрдесет година у прошлост, без наде да 2000. годину упознамо не само као календарски број него и као оличење новог века, европског стандарда, отменог грађанског односа, толерантног политичког става.

Делује као измишљена и зарад штампе и читалаца срочена патетична прича. Некада мажено и пажено дете, јединац, дугуљастог лица и проседе fine браде, виолиниста ножних прстију хвали се у градском аутобусу познаници, професорки уметности: "Купио сам мотику, идем да окопам паприку. Од последње станице нема 45 минута хода." Она му срдачно, и да би га охрабрила, признаје: "Ја пошла на бувљак по веш." А ово је тек мање тужан истргнути разговор двоје Нишлија. Оних потреснијих има на хиљаде.

НЕМА НАЗАД!

Након митинга "Отпор терору" који је у Нишу одржан прошлог петка и на коме је преко 15 хиљада Нишлија својим доласком по ко зна који пут у минуле три године показало да је овај град престоница демократије у Србији, одлучено је да се крене са свакодневним



протестним шетњама. Нишлије су опет узеле у руке пиштаљке. Тој справици, најјачем оружју током протеста 1996/97. године, нова демократска власт обећала је да ће дићи споменик. Било је на жалост много пречих ствари за решавање, а клонили су се еуфорије постављања кипова којој су претходници у Нишу били склони. Нишлије, међутим, себично чувају звиждаљке у џеповима изноше-

них јакни. У овој 2000. години, док режим провоцира и заоштрава сукоб са грађанима, нико у Нишу, а сигурно ни у остатку Србије, не жели да пиштаљке мења за нешто опасније.

"Србин на Србина ударити неће, иако нам режим упорно сервира сценарио грађанског рата", поручио је на митингу у Нишу главни и одговорни уредник нишких "Народних новина" Мирослав Жупањевац. И сви остали говорници, представници странака демократске опозиције, синдиката, Скупштине града, невладиних организација, покрета Отпор, били су јединствени у ставу да су Србији промене неопходне, да је она изгубила све што се могло изгубити, да одступања више нема, али да се до промена мора доћи ненасилним путем, без проливања крви.

"Сви смо ми део незадовољне Србије и део покрета Отпор. Хвала вам што нам показујете да се боримо за праведну ствар. Више нема повлачења", биле су речи председника Окружног одбора СПО-а и председника нишке градске владе Бранислава Јовановића.

У Нишу је Зоран Живковић, градоначелник Ниша и заменик председника ДС, подсетио окупљене грађане на митингу да ако се до четвртка не ослободи Студио Б, Нишлије и остали грађани Србије крећу на Београд да ослободe телевизију, али и да сачувају Београд од оних који га уништавају. "Ми насиље нећемо, али други образ за насиље над нама нећемо окретати", рекао је нишки градоначелник.

ПОЛИЦИЈО, НЕ СРАМОТИ СЕ!

Изражавајући став већине Нишлија, представници Отпора који су, иначе, били најбурније поздрављени од грађана, апеловали су на полицију да се не срамоти и не ставља у улогу "пендрека власти", да не хапси и не бие своју децу, комшије, познанике, рођаке.

Јер, као што је нагласио отпораш Милан Јовановић, "Отпор није десеторо људи, отпор је идеја која је свуда око нас и која се не може угушити ни на који начин, а понајмање полицијском репресијом, застрашивањем. Србија је отпор који настапа у хиљаду колона и управо зато се не може зауставити. Народ се не може ухапсити", порука је Ниша режиму.

Иначе, митингу "Отпор терору" претходи-ла су многа ванредна дешавања подстакнута подржављењем Студија Б и укидањем радио "Индекса" и "Б292".

Формиран је Кризни штаб за одбрану града и медија од репресије који је заправо само проширено тело већ постојећег кризног штаба насталог у време драконског кажњавања нишког дневника "Народне новине". У нови Штаб ушли су, поред представника опозиционих странака, синдиката, невладиних организација и представници Скупштине града, наравно и чланови Отпора. Штаб је донео одлуку да се одмах сутрадан, тачније дан након преузимања Студија Б од стране Владе Србије, у Нишу одрже ванредне седнице градске владе и Скупштине града, да се крене након седнице Скупштине у протестне шетње у знак подршке нишким невладиним медијима и да се организује већ поменути митинг "Стоп терору". Кризни штаб је изразио уверење да све што се десило Београду јуче може да задеси Ниш данас и да зато не би требало неспремно чекати насртај власти. Чуо се став да је републичка власт, пошто је исцрпла све спољне непријатеље, кренула у вербални терор и измишљање унутрашњих непријатеља.

На ванредној седници градске владе Ниша усвојен је закључак у којем се од адвокатске коморе и свих адвоката појединачно захтева да пруже бесплатну правну заштиту свим грађанима и колективима који се нађу на удару режима и буду актери монтираних политичких игара и процеса.

ЛАЖНА РАЂАВАЊА И СТВАРНА ХАПШЕЊА

Тензија у Нишу изузетно је подигнута прошлог четвртка по подне одмах након одржавања ванредне седнице Скупштине града. Седница је заказана ради осуде режимског терора и насиља над медијима и грађанима Србије. На самом почетку седнице којој је присуствовало и нишко свештенство, одборници социјалисти напустили су салу. Разлог за то било је одбацивање њиховог предлога да се усвоји Декларација којом се осуђује НАТО агресија на нашу земљу?! Није вредело подсећање председавајућег Скупштине да одборничка група СПС-а ту декларацију предлаже 18. маја 2000. године уместо да је то учинила маја 1999. године, када је увелико трајала агресија НАТО. Сем тога скупштинска већина коју чине одборници из редова СПО-а и ДС-а прогласили су да је градска скупштина Ниша агресију НАТО у више наврата до сада осудила, а да је ванредна Скупштина заказана због осуде државног терора.

С обзиром на то да је рад Скупштине преко разгласа пратио испред зграде велики број Нишлија који су чули расправу у сали, изла-

зак социјалиста праћен је бурним негодовањем, повицима "бандо црвена" и "отпадници". Дошло је и до мањег кошкања, али туче и батина није било. Уз погрдне повике социјалисти су испраћени ка зградиседишту градског СПС-а. Све су, наравно, забележиле камере локалних медија које су

варен. Решеност да се свим подметачинама режима Нишлије одупру смиреносту и трезвеним поступањем и овај пут је превладала у граду који је почев од протеста због крађе гласова стална мета режима за његово експериментисање у циљу проверавања издржљивости и политичке толеранције његових житеља.

ГУШЕЊЕ ПРЕКО КОМУНАЛИЈА

Једна од непосредних последица маћехинског односа Републике према Нишу је и стално финансијско саплитање града и то свуда где надлежни републички органи могу Нишу да ускрате новац. С обзиром на о да се граду закидају средства од пореза, доприноса и других прихода, да му се напрасно смањује проценат којим може да располаже и то мимо важећих законских прописа, на једној од седница градске владе ово је названо финансијским терором који поред правног и вербалног чини увод у завођење не само принудне управе над градом, него и праве диктатуре.

Због тог финансијског терора градска влада је донела прошле недеље одлуку да сва нишка јавна комунална предузећа пређу на ванредне услове рада како би се сачувао минимум средстава и других материјалних услова за континуирано пружање комуналних услуга. Иначе, само за прва четири месеца република је граду ускратила 3,7 милиона динара што је више од половине износа планираног за дрски буџет на годишњем нивоу!

Одлуку да пређу на ванредне услове рада директори Во-

ддова, Чистоће, Топлане и други донели су зато да не би дошли у ситуацију да једног тренутка заиста Нишлије оставе без воде, грејања, без услуге изношења смећа. Приоритетни послови се морају завршити, редуктован је списак обавеза, постављено је и питање даље исплате зарада радницима у тим предузећима... Уколико не буде пара за плате које су испод републичког просека и које ионако касне, радници ових предузећа у које спадају и сви запослени у ЈПНИРТВ "ИНФО НИШ" (обједињава градску телевизију и дневни лист) придружиће се десетинама хиљада радника Електронске, Машинске и других нишких привредних колектива који годинама уназад преживљавају без плата, сналазећи се на буљваку и тако комплетирајући слику о Нишу као највећем граду Србије после Београда, али и граду са највећим бројем сиромашних. Њихови захтеви да хитно наступе промене не морају се ничим другим образлагати.

"Није више време за говоре, време је за акцију", био је зато изричит Братислав Ђурић, председник Асоцијације независних синдиката у Нишу и некада радник у Електронској индустрији. Ове његове речи изговорене крајем прошле недеље на митингу "Стоп терору" у Нишу поздрављене су бурним узвикивањем "Слободане, одлази!".



пратиле седницу Скупштине.

А онда је уследио низак политичко-маркетиншки ударац и то са екрана РТС-а. Преузети снимци на којима се ни не назире туча и батинање социјалиста док излазе из скупштинске зграде, праћени су коментаром који је обиловао неистинама, све је у њему врвело од констатација: премлаћени моткама на које су били нападени ексери, ишутирани, батинани, морала да интервенише служба Хитне помоћи...

Нишлије су овај покушај лажирања видео снимака прозрели уз коментар: они још једино жању успехе у измишљању и подметачинама. Док њихови пендреси и момци у црном стварно пребијају младиће широм Србије из Отпора, СПС своје средовечне одборнике под старе дане тера да глуме рањенике, кроз шалу су оценили у граду на Нишави.

Али, на жалост, није све у вези са тим догађајем било лажно. Након наводног премлаћивања социјалиста, полиција је у зграду нишког СУП-а привела шесторицу чланова СПО-а који су се налазили испред скупштинског здања. Показивани су им снимци начињени полицијском камером и тражено је од њих да препознају све који су били у шпалериу за испраћај социјалиста. До момента када је овај текст писан, један од чланова СПО-а још увек није пуштен из притвора. Ипак, циљ који су социјалисти желели да постигну није ост-

Постоји један мање проучаван и стога мање познат део европске историје двадесетог века. Онај о злоупотреби медија у сврху власти, у Стаљиновој Русији или Хитлеровој Немачкој. Историчар хобиста, коме је ово рупа у знању, не мора више трагати за брошурама, студијама или тезама. Нека замисли један патриотски говор Слободана Милошевића, уз објашњење Горана Матића, плус потписи Милована Бојића и оног другог, чије име из моралних разлога нећемо овде помињати, и ето похапшених новинара, понеког и убијеног, ето кордона милиције у ТВ станицама, "грађани непријатељи" су на улицама. И њих би требало похапсити док не науче да у затворе из патриотских побуда одлазе сами. Ето параноидног стаљинизма и Хитлеровог фашизма у Србији. И то још мало па аутентичних. Фале још само гулази или конц-логори.

ДОЛЕ ВАМПИРИ

"Не могу да верујем", била је реакција сваког историјски непоткованог Крагујевчанина на вест да је држава отела Студио Б. Иако Крагујевац има градску радио-телевизију (РТК), Студио Б је била најгледанија станица у Шумадији. РТК својом скромном инфраструктуром није могла понудити ни обим нити квалитет информација какве је пласирала популарна београдска станица. Студио Б директно је примала половина града, а остали су информативни програм и значајније емисије гледали посредством РТК. Отимачином која је прво изазвала неверицу, а затим јак револт, грађани су, како сами кажу, "остали без једног ока". Уплашили су се да не остану на исти начин и без другог - Радио-телевизије Крагујевац.

У знак протеста против гушења и отимања слободних медија, Крагујевчани су, свесни да режим неће на томе зауставити, организовали свакодневне митинге и уличне шетње, са јединственом и јасном поруком: "Доле вампиризам у Србији".

"Добро дошли на почетак коначног обрачуна са режимом. Сада су ваљда сви, па и они у Београду, схватили да нам другог пута нема", поручио је првог дана протеста Верољуб Стевановић, градоначелник Крагујевца. Он је додао да су митинзи за сада једини начин супротстављања репресији, али ако они не успеју, Стевановић је предложио парализацију режима грађанском непослушношћу, блокадом путева и градова.

"Први смо ми у Крагујевцу почели протесте, последњи ћемо их завршити када победимо", рекао је истог дана Боривоје Радић, председник крагујевачке градске владе.

"Ми хоћемо на оружје, али наше оружје су оловке за пуцање на изборима које тражимо одмах", нагласио је обраћајући се присутнима Владан Вућићевић, члан Градског одбора СПО у Крагујевцу.

Код "Крста" је поручено војсци и полицији да се не приклањају режиму и да буду на страни народа. Револт против полиције кулминирао је у петак, 19. маја, када су у МУП из својих станова одведени активисти крагујевачког Отпора, Дарко Миленковић и Предраг Станковић. Они су испитивани о убиству Бошка Перо-

Пуцаћемо оловкама по изборним листићима

Скупштина Крагујевца осудила отимање Студија Б, затражила оставку Владе Републике Србије и хитне изборе на свим нивоима. - Своје "патриотско информативно небо" држава шири не само отимањем независних медија, већ и отварањем малих, партијских ТВ станица. - Социјалисти ирривоцирали крагујевачке демонстранте, не би ли изазвали инцидент.

шевића и начину на који се финансира крагујевачки Отпор. Према пожаревачком сценарију, претходне вечери једног отпораша претукла су непозната лица.

Десетак хиљада демонстраната зауставило се треће вечери протеста испред зграде локалног СПС-а. Уобичајене пароле употпуњене су овог пута пуцњевима петарди и звиждуци-

ће плате гладан...", једна је од порука.

Протести у Крагујевцу биће свакодневни, а осим политичара на бини се смењују новинари, глумци, уметници, културни радници. Полиције на улицама за сада нема. Хапсе и приводе полутајно, али и то несвесно подиже револт народа.

СТОП ТЕРОРУ

На хитно сазваној ванредној седници Скупштине Крагујевца, одржаној у четвртак, 18. маја, расправљало се о једној и јединој тачки дневног реда, "Стоп терору". Скупштина града оштро је осудила отворену диктатуру режима и претварање Србије у деспотију, злоупотребу полиције у гушењу народног бунта и слободних медија. Скупштина је затражила оставку Владе Републике Србије и хитне, ванредне изборе на свим нивоима.

"Право лице деценију дуге аутократске власти социјалиста је огољени терор, нескривена жеља за влашћу по цену људских живота и гушење истине, нартањем на слободне медије у Србији. Представници садашње власти поступају према рецепту деспотских владара, где су држава и грађани приватни посед властодржаца. Скупштина Крагујевца ће до враћања Студија Б бити у сталном заседању", закључили су одборници.

Дневни ред Скупштине није се допао одборницима СПС-а. Шеф одборничког клуба соци-



ма. Овакву реакцију изазвао је Мирослав Клачар, портпарол крагујевачких социјалиста, који је са прозора своје канцеларије махао демонстрантима. Мирослав Клачар, који је очигледно желео да изазове инцидент и изведе милицију на улице, није рачунао да ће његова бледа физиономија прилепљена на прозорско стакло бити само изживдана. Те вечери није било провокатора у маси, а они су ти који камењем разбијају прозоре и изазивају сукобе.

На Крагујевчане у протесту хитро се обрушио и ГО СПС саопштењем за јавност у којем демонстранте назива "неофашистичком фалангом у служби НАТО опозиције". Домаћи издајници и страни плаћеници, према мишљењу социјалиста, руше уставни поредак, итд... На ово саопштење грађани су реаговали. "Домаћи издајник нисам, али бих страни плаћеник волео да будем, јер сам од дома-

јалиста и портпарол градског одбора ове странке Мирослав Кљачар, зачео је жалову и дугу дискусију која се свела на оптужбе локалних социјалиста на рачун крагујевачке власти. Кљачар је "објаснио" да председник овог тела нема право да на овакав начин и са овом тачком дневног реда сазове седницу. Кљачар је у име социјалиста осудио подршку Крагујевчана отетом Студију Б, назвавши ту кућу "фашистичким сервисом који је позивао на рат". Потез власти и "хефтање" врата Студија Б он је оценио нормалним када је реч о станицама непатриотске оријентације. Своје одборничко право да говори социјалистички одборници искористили су за "величање обнове и изградње" и осуду "издајништва опозиције". Грађани који су посредством две локалне ТВ станице имали прилику да виде директан пренос седнице, чули су и патетичну жалопојку Кљачара о судбини његове породице коју ето поклаше они "које сад штитите овде". Он је чинично запазио да председник Скупштине, Верољуб Стевановић, није позвао на одавање поште убијеном Бошку Перошевићу, те је то учинио сам. Заборавио је, међутим, да је пошту требало одати и жртвама атентата на Ибарској магистралу, убијеном новинару Славку Ђурувији, чију су смрт исмејале његове колеге на заседању Републичког парламента, или осталима који су, захваљујући овом режиму, побијени на улицама Србије.

ОПЕТ НАМ СЕ ОКРЕЂЕ

Током седнице умало није дошло до инцидента. На галерији скупштинске сале окупило се обезбеђење социјалистичких одборника, добацујући и вређајући говорнике. Озбиљнији сукоб спречило је обезбеђење Скупштине града, удаљивши ове, како их социјалисти назваше "грађане, симпатизере патриотских снага". Једини одборник радикала није дошао на сед-

ницу, што и није за чуђење. Што су наумиле, црне кошуље су већ урадиле. Свака прича је измишљана.

Мора се признати да је држава у својој борби "за патриотско информативно небо" одлично збринула и мањи део нације којој РТС дође као инсулин. Он се скупо продаје на многим приватним радио и телевизијским станицама, сада га деле и на Студију Б, а они који инсулин не примају мораће почети да га користе. Информативном излечењу нације оболеле од тероризма и непријатељске делатности допринеси и све већи број малих, скупих партијских ТВ и радио станица, поготово у срединама са њима ни мало пријатном влашћу опозиције. Тако је у Крагујевцу најављено отварање још једне, пете локалне ТВ станице, "Глобус". Оснивач је истоимено Друштвено предузеће и директор Жарко Рајковић (СПС), издавач нискотиражног СПС билтена "Лид". Неуспех "Лид", који се већ годинама дели бесплатно по предузећима, што му је једини промет, није спречио господина Рајковића да се упусти у пројекат телевизије исте намене. Њу ће уређивати проверени СПС кадрови, а радиће новинари истих препорука, али слабијег партијског образовања. Сличан подухват социјалисти су извели оснивањем РТК 1996. године. Као и сада, најављиван је страначки програм свих грађана, али су се углавном сликали тадашњи СПС градски челници, отварајући милиметре предизборних тротоара. Занимљиву изјаву поводом отварања РТК, забележио је ономад локални недељник: "Ово ми више значи и више сам узбуђен него када ми се родило дете", изјавио је тада Живорад Нешић, градоначелник Крагујевца.

Чаршијска прича о РТС-овом недоношчету обистинила се када је на згради локалног СПС-а никоа антени стуб. За његово постављање оснивач нема потребну урбанистичку дозволу, а по свему судећи не пада му на памет ни да је

тражи. У градској управи рекли су нам да захтев за издавање дозволе није предат, а инспектор послат на терен да уредно извиди ситуацију још уредније је враћен назад без икаквог објашњења. У Скупштини града сумњају да ће моћи да уклоне незаконито постављен антени стуб, јер у оваквим ситуацијама неопходна асистенција полиције редовно изостаје.

Просторије електронског СПС сервисне смештене су у истој згради, тик уз канцеларије градског одбора социјалиста. Сиромаштво није спречило државу да уложи мало богатства у најмодернију опрему и удобне просторије.

Тако ће Крагујевчани, пошто су углавном без посла и наде да ће га скоро добити, моћи у дугој доколици да гледају како су сити и напијани, само то не знају. Вртеће им се "Глобус" са Снеки, Цеки, Лаки и још покојим уметником "патриотске" оријентације, а Мира, Слоба, Аца, Зоки и остали озбиљни политичари убеђиваће их како су им само они пријатељи, без права на другачије мишљење. У Крагујевцу очекују и одговорну и Србији неопходну наредбу Министарства за информације Републике Србије о обавезном гледању "Глобуса" бар девет сати дневно. Ионако смо беспослени.

Од нашег суверена и Фидел Кастро би могао што-шта да научи. Бар ако је реч о слободи медија. Поглавље историје СПС-а названо "Како васпитати новинара да поштује законе које ни законодавци не поштују", свакако препоручујемо свим диктаторима на власти у свету, али и онима који би власт да обнове. Ако не могу сами, српске "патриоте" ће им драге воље помоћи. У васпитавању медија они су непревазиђени, а "бич режима" могу изнајмљивати диктаторима по потреби за обављање ситних послова хапшења, убијања, пребијања, или сличног. Можда Србија заради тако, кад већ другачије не може, па да крене у милионску фазу обнове и изградње ослањањем на сопствени новац.

НОВИ САД

Љ Мирела ЦЕТРОВИЋ

Смрт Бошка Перошевића, ма како медијски пренаглашена у званичним писаним и електронским медијима, пала је у сенку (бар што се Новосађана тиче). Покушај агитпропа коалиције из власти да ову трагичну епизоду представе као врхунац терористичко-шпијунско-плаћеничко-издајничке НАТО завере није "преживео" ни два дана. Зашто? Пре свега, у групи "високих функционера" која се затекла у крављем павиљону после отварања Новосађског сајма било је мета које би више заболеле црвено-

црну тројку од губитка младог и некомпромитованог човека, на месту председника владе која ничим владала није у покрајини која постоји само на папиру. Новосађани су заправо искрено пожалили смрт младог човека, који је по много чему одударао од имиџа људи на власти: шетао се градским улицама, ишао на пијаци, водио ћерке на сладолед, знао да заигра фудбал ради рекреације...

ОДЛУЧНО У СРЕДЊИ ВЕК

Због тога, а и због лика и дела човека оптуженог за ово убиство чак и члановима СПС-а и ЈУЛ-а (а породици већ од првог тренутка) јасно је да је ова трагедија злоупотребљена у дневно-политичке сврхе. Упозора-

Почело је, али шта!

Убиство Бошка Перошевића, председника Извршног већа Скупштине АП Војводине и председника Градског одбора СПС, послужило је као иницијална кайнсла за увођење Србије у нову сиралу терора и злочина

вано је на постојање завере, насилног преузимања власти, о потоцима крви које ће "крвожедна опозиција" просути на улицама градова слободне и демократске Србије, о пројуженој руци злочиначке НАТО алијансе и свеволикe белосветске завереничке банде.

Почело је!

А шта је заправо почело? Почело је остваривање завере против овог народа, почела су хапшења и предавања поштених српских домаћина, кренуле су потернице без смисла и трунке разума. Очигледно се примењује раније састављен сценарио по коме ћемо уместо у двадесет и први век, благодарећи и демократију, у дубоким чизмама закорачити у средњи век. А тамо нас чекају велике речи и мале паре, црна перспектива и пандури на сваком ћошку. То је овај народ заправо већ видео, али пре 150 година и нико ни у сну ни-

је хтео да поверује у повратак "књаза". Само што је онда био Милош и, мада неписмен, човек који је знао да одшкрине тадашњој Србији врата Европе и света, а сада је то Милошевић и настоји да нам закује сваки излаз ван граница ове наше све мање државице.

Шта се заправо дешава у Новом Саду?

Расположење грађана који су по војвођанском обичају у највећем броју ванстраначки и политички неангажовани, приметно се мења у корист, најкраће, речено отпора власти. Накупило се ту свега из протеклих месеци и година. Доста је људима празних обећања и полупразних продавница, дојадило је дуго чекање да се "деле" пензије, свако јутро (усред крвавама богате Војводине) редови за јевтино млеко које се продаје "на кашикицу". Смутило се овом народу да прелази онај чувени мост на шлеповима баш као и да гледа како

се шраф по шраф гради нови монтажно-де-монтажни друмско-железнички мост који ништа заправо решити неће. Последња кап која је превршила меру било је догађање око насилног преузимања Студија Б и блокаде неких других медија у Београду. Нови Сад никада није био и по свој прилици неће ни бити место где би почели нови преломни догађаји, али може и хоће да помогне, и чини сваки корак у том правцу. Одмах након отимачине Студија Б и гашења осталих независних медија заседала је градска скупштина на којој су донети закључци да Скупштина града Новог Сада захтева да се моментално престане са репресијом над њеним грађанима од стране државних органа, као и да се одмах врате оснивачка права независним медијима која

вања приградских насеља. У глупо доба ноћи ради "блиског сусрета са полицијом" купе се угледни људи, добри домаћини којима је једина фалинка што су припадници како Српског покрета обнове, тако и других опозиционих странака. Све то личи на својеврсни времеплов, јер још има људи по војвођанским селашима који памте време принудних обавеза, када су им исто тако под окриљем мрака одводили дедове, очеве и комшије у име тада важеће политике. Разлика је само што (бар за сада) домаћинима не чупају бркове.

Није, међутим, искључено да ће и до тога доћи јер кроз поступке коалиције на власти бољшевиизам као да нам опет лупа на врата. Како другачије објаснити "законско" одузимање земље људима коју због кризе не могу



са им на било који начин одузета. Уједно су позвани грађани да бране своја Уставом и законом загарантована права и слободе. Отуда митинзи, отуда поново и свакодневне шетње све до победе, како је у свом обраћању рекао пред више од пет хиљада окупљених Новосађана на централном градском тргу, градоначелник др Стеван Врбашки. Наравно, режимски медији обављају свој посао, те закључци са ванредне седнице новосадоке скупштине нису угледали светлост дана, а и полиција са своје стране прати већ поменути сценарио, те тако градоначелнику Врбашком није било дозвољено да учричи већ поменути закључке уредништву новосадоког РТС-а.

СВЕ ПОД ОКРИЉЕМ МРАКА

У тренирању строгаће у Новом Саду не само да су били привођени први човек града, министри, одборници (о имунитету нико не води рачуна), него и старице, деца, као и сви они који носе било какво обележје отпора режиму. Тренутно је у току акција застраши-

вања приградских насеља. У глупо доба ноћи ради "блиског сусрета са полицијом" купе се угледни људи, добри домаћини којима је једина фалинка што су припадници како Српског покрета обнове, тако и других опозиционих странака. Све то личи на својеврсни времеплов, јер још има људи по војвођанским селашима који памте време принудних обавеза, када су им исто тако под окриљем мрака одводили дедове, очеве и комшије у име тада важеће политике. Разлика је само што (бар за сада) домаћинима не чупају бркове. Није, међутим, искључено да ће и до тога доћи јер кроз поступке коалиције на власти бољшевиизам као да нам опет лупа на врата. Како другачије објаснити "законско" одузимање земље људима коју због кризе не могу да обрађују, или хистеричну хајку на све што нема утиснуту петокраку, било да је реч о хуманитарној помоћи или идејама, па чак и најобичнијој књижи. Клаустрофобија постаје манија у моди и сви који хоће да баце поглед преко идеолошког плота већ су сумњиви! Уосталом, није ли "атентатор" Готовић знао страни језик и дружио се са страним држављанима!? Министар Матић који је ову монструозну оптужбу у јавности изнео на рачун убице Бошка Перошевића није био прецизан (као и обично),

но (легитимисање на улицама, патроле што целе ноћи шпартају градом, привођење ноћу и друго), али и понешто на шта грађани ипак нису навикли. Реч је о улазима у станове и преметачинама иза којих остаје хаос. Све у име борбе против тероризма и заштите против слободе и демократије!

ЖАЛОСТ

Колико режимска клика жали за трагично преминулим Бошком Перошевићем говори и чињеница да ни Радио Сајам, који је власништво Новосадоког сајма у чијем се простору десила трагедија, ни у време убиства није прекинуо свој програм већ је наставио са емитовањем музичко-забавних емисија. Баш као и изјава челника Новосадоког сајма, иначе и високог функционера ЈУЛ-а, "да је од свих до сада одржаних Међународних пољопривредних сајмова у Новом Саду овај био најуспешнији".

Конкретан одговор на очигледно погоршање односа на релацији власт-грађани је формирање Кризног штаба у Новом Саду, у чијем раду учествују све опозиционе странке које, као што је познато, држе власт у граду и успешно га воде упркос свим подметањима одозго и одоздо као и странке потписнице документа од 10. јануара ове године. Основна улога Кризног штаба је ослобађање приведених и ухапшених грађана. Забележени су и први успеси, као што је ослобађање Владимира Павлова кога је пред Општинским судом за прекршаје аплаузом дочекало преко 2000 Новосађана. Упоредо са Кризним штабом основан је и Оперативни штаб чији је задатак да координира све акције у граду и



али се може закључити да је реч о неком непријатељском страном језику и непријатељским страном држављанима западно од наше земље. Јер да је поменути комшија Бошка Перошевића знао руски, кинески или севернокорејски и дружио се са грађанима ових земаља сигурно не би био апострофиран ни као терориста ни као непријатељ. Пре ће бити да би заузео неко место у врху актуелне номенклатуре власти у Србији и Југославији...

ИСПИТ ЗРЕЛОСТИ

На репертоару полицијских мера застрашивања свакодневно се примењује већ више-

припрема муњевит одговор на сваку нову провокацију власти, односно полиције.

Сарадња између странака у граду је боља него икада. На неки начин може се рећи да је власт изазивањем до сада најозбиљније кризе у земљи учинила услугу опозицији, јер су несугласице међу опозиционарима из протеклих времена потиснуте у други план пред озбиљним испитом зрелости који свима нама предстоји.

Карике које (им) недостају

Милица ЂОРЂЕВИЋ

Два потреса су се могла очекивати: до пуцања је натегнут сукоб између позиције и опозиције, и то тако да су власти жртвовале чак и најочигледнија грађанска права која уставописци радо бране само када истражују стране плаћенике. На други потрес за "Српску реч" подсећа Ружица Лекић, адвокат из Пожаревца и један од петоро бранилаца настрадалих у тучи: "Полиција је противустановно ограничила слободу кретања грађана, потом је по методу само њима познатог избора лица, нека лица лишила слободе, поднела прекршајне пријаве и наредила судији за прекршаје да те људе казни, и то само зато што су се упутили у "забрањени град". Пожаревачки пакет још није затворен (притворени су симпатизери и активисти опозиције који су хтели на митинг) а почео је

Туча у пожаревачком кафићу "Пасаж" 2. маја увече, између затворених у иредузећу "Мадона", чији је власник најпознатији син, и тројице њихових суфрађана, најправила је три озбиљна потреса у Србији. Један од њих је преседан какав се не памти у Србији.

него учесник. Оптуђени су за покушај убиства, иако су двојица од њих допремљена у болницу са тешким повредама.

МАНГУПИ У РЕДОВИМА

Када су доведени пред истражног судију који је требало да потврди кривичну пријаву и "пронађе" да су Луковић, Вељковић и Соко-

ловић покушали да убију оне који су их измлатили, догодило се непријатно изненађење. Истражни судија је пронашао да нема кривичног дела покушаја убиства на страни пријављених, а када нема покушаја убиства нема ни разлога за одређивање притвора, па је сву тројицу ослободио.

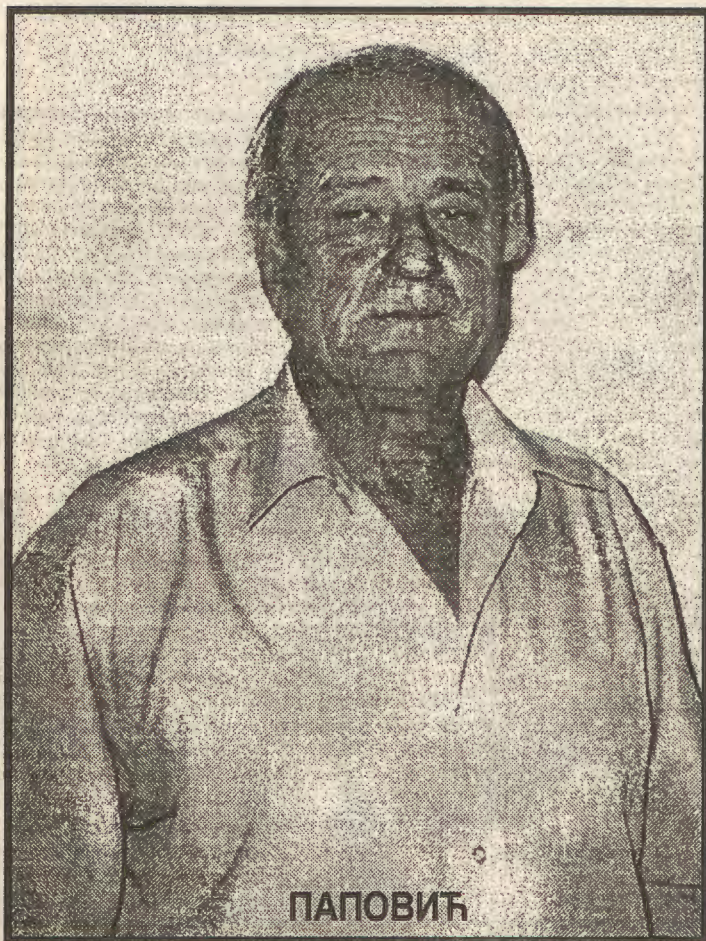
Догодио се преседан у друштву у коме се добро познају правила игре, да функционери партија у врху на конференцијама за штампу или на прославама јубилеја филмских новости реконструишу случај, пронађу окривљене и пресуде им у два-три саопштења на државној телевизији и то пре него што полиција каже прву реч. Овај случај је стигао на сто судије Бошка Паповића, мада је требало да падне другом судији Окружног суда, Бојићу, који је био презаузет. Судија Паповић је од 65 година живота 37 провео у правосуђу, и четрдесет година што у Комунистичкој, што у Социјалистичкој партији. Штавише, за "Српску реч" каже да је могуће да су га одредили за Вељковића, Луковића и Соколовића управо што је члан СПС-а, и то први

члан СПС-а, каквих у суду у Пожаревцу и нема много ("Још један колега који је отишао за председника суда"). У његовој породици су, каже, скоро сви социјалисти. Брат од стрица, Радоје, био је ректор у Приштини, и запамћен је као упорни заговорник ране политике Социјалистичке партије Србије, из времена Газиместана. Када је претпрошле године Слободан Милошевић ипак потписао Просветни споразум са Ибрахимом Руговом, професор Паповић је власти у Србији назвао издајницима Срба са Косова. Пресуда судије Паповића поништена је истог дана тако што су Луковић и Вељковић ноћ уочи најављеног митинга опозиције у Пожаревцу једноставно враћени у затвор - Тужилаштво је поновило захтев, али Кривичном већу окружног суда. Њему је председавао Слободан Чогурић. Судија Паповић и поред свега што се догодило и њему и људима којима је судио не жели да (се) мења, и каже да је програм његове партије добар, али да не ваљају људи који управљају. "Да ли зна Слободан Милошевић о свему овом, не знам".

МИНИСТАРСКА УВРЕДА

Иако и даље стоји иза тога да Вељковић, Луковић и Соколовић никада неће бити ни осуђени ни оптуђени за покушај убиства, судија је после пресуде добровољно је отишао у превремену пензију. Одредило га је то што је прво интервенисао министар унутрашњих послова, потом министар правосуђа и на крају Балша Говедарица, председник Врховног суда, преко председника Чогурића. "Деветог маја, када ми је министар за унутрашње послове рекао да сам примио паре да бих пустио људе из притвора, то ме је толико увредио да сам одлучио да нећу више да радим као судија". Пресудно за то што је ослободио Вељковића, Луковића и Соколовића нису биле њихове изјаве, него управо кривичне пријаве СУП Пожаревац, посебан извештај СУП-а, и изјаве других учесника, оних који су поднели пријаву за покушај убиства. "Нема говора о убиству у покушају: нити је пиштољ нађен, нити је пуцано из оружја, нити повреде потичу из ватреног оружја, нити је било умишљаја да се неко лиши живота. Била је то туча која је попримила елементе политике".

Судија Паповић чека да га скупштина Србије разреши судијске функције, пошто је после његове оставке Балша Говедарица, "назови председник Врховног суда Србије (док



ПАПОВИЋ

да се склала управо најдрастичнијом злоупотребом полиције критичне ноћи 2. маја. Тада је пожаревачки СУП само на основу изјава неких радника предузећа "Мадона" поднео кривичну пријаву против двојице припадника "Отпора", Момчила Вељковића и Радојка Луковића, као и против Небојше Соколовића који је у тучи испао пре колатерална штета

падне другом судији Окружног суда, Бојићу, који је био презаузет. Судија Паповић је од 65 година живота 37 провео у правосуђу, и четрдесет година што у Комунистичкој, што у Социјалистичкој партији. Штавише, за "Српску реч" каже да је могуће да су га одредили за Вељковића, Луковића и Соколовића управо што је члан СПС-а, и то први

је он на том месту, правосудје је јадосуђе) звао мог председника, Чогурића. Он је покренуо поступак за моје разрешење на основу Закона о судовима и успут ми рекао да сам нестручан", каже Паповић. "А он ни после седам дана још није одлучио о жалбама бранилаца двојице притворених на донето решење. Поступак за разрешење је покренут и због "угледа суда", мада свако ко је добио макар шестину из Кривичног права зна да овај случај никада не може бити покушај убиства".

МИ НИСМО ИЗЕНАЂЕНИ

Ружици Лекић као и "целом Пожаревцу" добро је позната професионална репутација свог сународника. Зато сматра да у "непослушности" судије Паповића не треба трагати за политичким трофејима, мада је у Пожаревцу такође познато да се многи чланови СПС-а удаљавају од политике врха странке. Рецимо, многи су избегли контрамитинг који су социјалисти и ЈУЛ 9. маја организовали на истом месту на ком је требало да се одржи митинг опозиције, а одлука о томе донета је дословно преко ноћи. "Од судије Паповића се није очекивало да уради било шта што је не само професионално нечасно, него и што би њега и његову породицу изложило срби пожаревачке јавности. Судија Паповић као судећи судија Окружног суда један дужи период нема ниједну укинуту одлуку, и његове резултате добро познаје Врховни суд". Остаје нејасно такође и шта је људе који ведре и облаче над Пожаревцем (и шире) нагнало да за "једну обичну тучу", ангажују судију кривичара који је на месту председника суда изрекао девет смртних казни од којих су четири извршене и коме није непознато како изгледа покушај убиства. Наша саговорница сматра да муњевита реакција Балше Говедарице треба да послужи као превентива за све остале који би се усудили да прекрше дато наређење.

У исто време када и Паповић, још двојица пожаревачких судија су отказала послушност. Јавни тужилац Јован Станојевић је такође поднео оставку, али након што је Тужилаштво вратило двојицу од тројице ослобођених у затвор. Станојевић је у два наврата покушао да сазове конференцију за штампу, да би на крају изјавио како је, заправо хтео да се опрости од новинара са којима је током службе добро сарађивао. Пошто није давао друге изјаве, не зна се да ли је оставка резултат накнадне савести. Незванично се може сазнати да је тужио "отпораше" за наводни покушај убиства иако су, наводно, његове ћерке виделе шта се заиста догодило 2. маја. Зато за судију Општинског суда у Пожаревцу, који нема никакве везе са гужвом у "Пасажу" јасно: Ђорђе Ранковић виђен је на опозиционом митингу 9. маја у Пожаревцу, па је већ сутрадан председник Суда Вукашин Станисављевић на колегијуму рекао да због учешћа на митингу опозиције више не може да остане на месту заменика председника суда. Ранковић је 15. маја примио и решење да се "удаљи са посла" пошто је Балша Говедарица покренуо поступак и за његово разрешење. Иако је судија Ранковић од 26 година радног стажа 24 провео на местима истражног судије и заменика председника суда, ове "одлуке колегијума", у коме седи 20 чланова, биле су једногласне.

ЊИХОВО ПРАВО: АКО НЕ МИСЛЕ НА НАС, МИСЛЕ ЛИ НА СЕБЕ

Како ће по млеко без телохранитеља

Дешавања у Србији у последње две седмице намећу два питања: како ће коначно да изагне режим Слободана Милошевића и - шта шта ћемо и како после с њим. Крај је, очигледно, иочео, а на владајућој коалицији је да изабере и ли миран раслет расписивањем оштрих демократских избора, наравно под прихватљивим условима и максималним степеном контроле, и ли крвав епипилоу провоцирањем ираћанској рата. Судећи по догађајима до закључења овој броја "Српске речи", по неформалном али фактичком ванредном стању у републици, у којем о коректним изборима не може бити речи, чини се, нажалост, да је власт више склона друјом решењу. Суштина друјој питања није неизвесност око начина стварне демократизације која је неминовна, већ шта ће тада бити с људима који су нас до свега овога довели и онима који су им у томе помагали.

Александар ТАСИЋ

Све и када би будућа Србија (па и Југославија, ако је буде) исказала огроман степен милосрђа, када би поново афирмисале принцип "спорог памћења и брзог заборављања", што Србима није страна, јер је Милошевићев режим непрекидно усавршавајући га последње деценије баш на њему зидао своју управу, јасно је да зарад правног ауторитета државе виновници данашњег зла не би могли да прођу некажњено. Не само наредбодавци, политичари, него и подстрекачи и извршиоци. Тешко је, свакако, после свега замислити, макар у прво време,

нормалан, обичан живот тих људи. Одлазак у шетњу, куповину, ресторане... без онога што тада више неће имати: државних телохранитеља, полицијских блокада улица, хапшења иоле сумњивих и ограничавања разних слобода оним, заиста, обичним људима, случајним пролазницима. Али је такође незамисливо и да они који су нас политички довели на дно, економски нас осиромашили, истовремено себе обогативши, вређали нас, понижавали, протеривали, хапсили тукли па и убијали, прођу некажњени. Не због реваншизма, него због поштовања правних правила које су сами прописали, на која су се позивали, али их нису ни поштовали нити примењивали.



ПРЕДСЕДНИК И ЊЕГОВ УСТАВ

Више него тужно изгледа данас савезни Устав. Онолико жалосно колико и речи Слободана Милошевића 19. маја у сусрету са својим партијским истомишљеницима из београдског одбора СПС и подгоричког одбора СНП, да је "очување СРЈ интерес огромне већине грађана Србије и Црне Горе". Рекао је то човек који не поштује Устав, који не поштује изборну вољу већине грађана Црне Горе, који најмање половину становника Србије јавно вређа и понижава на конгресу своје партије, а чији су чауши 12. фебруара 1992. потписали у Титограду такозвана "Начела заједничке државе", без званичног скупштинског мандата за то и не питајући народ у Србији. Та "Начела" била су основ за доношење Устава СРЈ 27. априла 92, пошто је Уставни суд Србије десет дана раније одбацио једну иницијативу за оцену уставности овог међупартијског договора за чије закључивање српска страна није имала овлашћење највишег органа власти - Народне скупштине, нити се народ изјашњавао референдумски као у Црној Гори. Иако је у другом члану српског Устава записано да "грађани остварују сувереност референдумом, народном иницијативом и преко својих слободно изабраних представника". И поред тога што су за мање значајне ствари него што је стварање државе у којој ће живети извођени на референдуме. Образложење је било да је Суд надлежан за оцену правних а не политичких аката какав су "Начела". Тако је све кренуло, волунтаристички, уз олако и нетачно објашњење да "референдум није потребан јер сви који су на изборима гласали за посланике СПС поименично, гласали су, у ствари, и за трећу Југославију!"

Сада није било избора, ни референдума, а друг савезни председник зна какав је интерес огромне већине грађана две републике. И то своје "знање" лицемерно формулише као "очување државе" а да је баш он тај који у савезној држави упорно протезира председнике црногорске опозиције која је изгубила на републичким изборима, одбијајући предлоге и сугестије тамошње званичне власти. Дакле, директно разбија државу. Није то и једина уставна неодговорност председника СРЈ. Хронично је да од почетка своје политичке каријере у овој трећој Југославији истовремено са председничком обавља и највишу партијску функцију (једно време у Србији као "замрзнути председник" што фактички нема никакве разлике од садашњег стања када је "одмрзнут") противно и републичком и савезном уставу. О осталом, о његовом политичком, економском па и војном учинку, о томе да ли је председникујући у Србији и Југославији (пре)кришио прописе не би требало да буде само предмет суда историје, већ и државних органа. И то не чекајући фамозну такозвану "историјску дистанцу" толико афирмисану у време Јосипа Броза. Надлежни би то требало да расправе мирно, непристрасно, у складу са прописима, узимајући у обзир све аргументе, и "за" и "против", баш као што доликује демократским срединама. Неправедно би, међутим, било резултат десетогодишњег српског "благостања" приписати само једном човеку.

ПРОПИСИ ЗА СВЕ

Оправдања типа "само радим свој посао" и "само извршавам наређења" не могу да прођу. Дозвољено је, чак и у службама које су засноване на строгом принципу субординације (полиција и војска) почињеном да приговори уколико сматра да је команда супротна уставним или законским одредбама. Код нас је, међутим, утвривање страха постало основни механизам менталне блокаде. Па тако мало ко размишља (а онемо ко се усуди следе сус-

пензија, отказ с посла, искључење из партије, па на крају и затвор као код бившег радника СДБ Николића) о томе шта пише у уставу и законима.

По савезном Уставу политички плурализам је услов и јамство демократског политичког поретка у СРЈ (члан 14). Јамчи се лично достојанство и сигурност човека (22), безусловна слобода кретања, настањивања одласка из СРЈ и повратка која може бити ограничена савезним законом али уколико је то неопходно за вођење кривичног поступка, спречавање ширења заразних болести или за одбрану СРЈ (30). Забрањена је цензура штампе и других водова јавног обавештавања и нико не може спречити растурање штампе и ширење других обавештења, осим ако се одлуком суда утврди да се њима позива на насилно рушење уставног поретка, нарушавање територијалне целovitости СРЈ... ширење мржње (38). Зајамчено је грађанима право јавне критике рада државних и других органа и организација и функционера и због тога грађани не могу бити позвани на одговорност сем ако тиме нису учинили кривично дело (44). Забрањено је и кажњиво свако насиље над особом која је лишена слободе, односно којем је слобода ограничена као и свако изнуђивање признања и изјава (25). Свако има право да његовом саслушању присуствује бранилац кога изабере (29). Стан је неповредив и унутра је могуће ући само на основу одлуке Суда али ако је то неопходно ради непосредног хватања учиниоца кривичног дела, ради спасавања људи и имовине (31).

Кривични закон Србије за клевету (изношење или преношење неистина које могу нашкодити части и угледу човека) предвиђа новчану казну или затвор до шест месеци, односно до годину дана ако је кривично дело учињено посредством средстава јавног информисања (члан 92). За увреду је казна од новчане до три месеца затвора (93). Ко износи нешто из личног или породичног живота неке особе што може да нашкоди његовој части и угледу, биће кажњен новчаном или затвором до шест месеци (94). Неће бити кажњен онај ко се о другом увредљиво изрази у научном, књижевном или уметничком делу, озбиљној критици, обављању службене дужности, новинарског позива, политичке или друге службене делатности, одбрани неког права или при заштити оправданих интереса, ако из начина изражавања или других околности произилази да то није учињено у намери омаловажавања (96). Ко људима ускрађује или ограничава грађанска права утврђена уставом, законом, другим прописом или ратификованим међународним уговором а на основу разлике у политичком или другом убеђењу, или ако на основу ове разлике грађанима даје повластице, биће кажњен од три месеца до пет година затвора (60). За ширење лажних вести ради изазивања нерасположења или узнемирења грађана следи до три године затвора (218). Злоупотреба службеног положаја носи од шест месеци до пет година затвора, а уколико је, при том, учинилац прибавио и имовинску корист већу од 70.000 динара затворска казна је до 10 година (242).

По кривичном закону СРЈ, у члану 115 грађанину који потпише или прихвати капитулацију или окупацију СРЈ или појединог дела њене територије следи најмање 10 или казна затвора од 20 година.

Тако је, између осталог, на папиру. А у Србији.

РЕЖИМ НИЗАШТА

У Србији је демократска опозиција "такозвана, плаћеничка, издајничка, непатриотс-

ка"... У време кад (и ако) овај број листа буде пред читавцима, могуће да ће постати званично и "терористичка" - ако Скупштина Србије усвоји предлог ЈУЛ за хитно доношење Закона против тероризма. Ето у таквим условима, у таквом "фер плурализму" по четрнаестом члану Устава СРЈ је "зајамчен демократски политички поредак у земљи" по диктату СПС-ЈУЛ-СРС. Каква је слобода кретања видели смо на примеру митинга опозиције у Пожаревцу. Што се изласка из земље тиче за то право и слободу и даље смо обавезни да плаћамо таксу држави као за некакву услугу. О забрани насиља, неповредивости стана, уласку и претресу, привођењу, саслушању и одбрани све говори бројни примери хапшења припадника "Отпора" и уопште режимских неистомишљеника који у последње време протестују. Забрана медија и прогон аутора критика илуструју колико власт поштују параграфе који се на то односе. Лудило иде дотле да основ за отимање Судија Б, Б292, Индекса, Блица, није ни закон, нити уредба Владе него некакав - закључак (!) који су потписали Шешел и Милован Бојић! И то је, изгледа, била само ствар њихове добре воље. Могли су све то да обаве и без икаквог писаног закључивања, трага и било каквог образложења.

Уз њих двојицу, места за испитивање политичке и правне одговорности (морал је овде сувишно помињати) у светлу цитираних али и других прописа, свакако има и за Драгана Томића, председника Скупштине Србије, републичког премијера Марјановића, министра полиције Влајка Стојиљковића, савезног министра за телекомуникације и функционера ЈУЛ Ивана Марковића, савезног министра за информисање Горана Матића, Николу Шаиновића, Горицу Гајевић... Свако од њих је у последњих месеца дана дао најмање једну јавну изјаву или учинио дело којима се уврстио у конкуренцију за утврђивање одговорности. Многе судије и тужиоци, такође. А у каквом су положају и шта се све од њих тражи илустровао је Ивица Вукатиновић, председника ОО ДХСС у Великој Плани. Он је 43 сата провео у пожаревачком затвору без хране и воде гледајући како друге затворенике туку, да би потом био ослобођен. Судија за прекршаје разговарала је, према његовом казивању, телефоном са министром полиције Стојиљковићем. Доследно му је рекла: "Не могу да осудим ове људе. Доста сам урадила за вас, осудила сам Блиц, Глас и Време, ове људе не могу, сакар ме разрешили". Међу онима који ће морати да положе рачуне за своје поступке су и неки припадници полиције и војске. Противуствано је политичко сврставање војних старешина, а врх ВЈ постао је, судећи по неколико последњих саопштења, продужена рука ЈУЛ. Да од врхунских професионалаца вештом манипулацијом уме да направи политичке аматере председник СРЈ показао је и тако што је војнополитичку игру око Космета водио тако да је на крају потпис на такозвани "војнотехнички споразум" у Куманову ставио војни старешина а не он. Истину за вољу, тада је председник већ био стављен на листу ратних злочинаца па би било и ризично да је путовао у Куманово. Али би зато официр који је потписао - како је Бета емитувала 18. јуна 1999. године - "Војнотехнички споразум" о потпуном повлачењу југословенских снага са Косова "врло лако могао да буде оптужен за кривично дело из члана 115 Кривичног закона СРЈ.

Крупко ће се сигурно одмотати до краја, већ је почело, само ваља бити стрпљив.

ДА ДА С И В Е

АУТОМАТИЗАМ

Кристофер Хил, саветник за Балкан у Савету за националну безбедност председника САД је рекао да је погрешно и тенденциозно тумачење неких кругова у Београду да је за даље продужавање војног и цивилног присуства УН на Косову потребна нова одлука Савета безбедности. То је, по њему, само пропагандно заваривање јавности. Резолуција 1244 је без временског ограничења и она ће се и даље примењивати, по уобичајеном аутоматизму.

НИШАЊЕЊЕ

Команда Друге армије Војске Југославије протествовала је што се надлежни органи Црне Горе нису огласили и демантовали недавну репортажу у листу "Индепендент", који је писао о вежбама специјалних јединица црногорске полиције. У саопштењу Друге армије каже се да је "кључна теза у том тексту, који је пренео и Би-Би-си, да се Црна Гора спрема за рат против Србије, односно да праци милитантну полицију која се спрема за обрачун са ВЈ". Информативна служба те армије подсећа да се у спорном тексту наводи да се изводи "тајна обука снајпериста за смакнуће официра ВЈ и да је сваки високи официр Команде Друге армије покривен једним снајперистом. Уколико активности у вези са снајперистима и најмање одговарају стварности, то неминовно подразумева адекватно реаговање ВЈ и преусмјеравање нишанских справа, а јасно је чему то води", каже се у саопштењу.

ПРИЛИКА

Главни тужилац Међународног суда за ратне злочине у Хагу Карла дел Понте "узнемирена" је због тајне посете министра одбране СРЈ Драгољуба Ојданића Русији. "Колико знамо, то је први пут да је неко од оптужених за ратне злочине путовао у иностранство", рекао је Пол Ризли, главни тужилац Хашког трибунала и додао: "За Трибунал, то је пропуштена прилика".

ДОГУРАО

Александар Тијанић је у "Независним новинама" написао да је једини Циганин који је успео да далеко догура у Београду Иван Марковић, секретар Дирекције ЈУЛ.

ОДБРАНА

Влада СР Југославије забранила је уношење и коришћење мобилних телефона и пейџера у пословним просторијама Савезне владе. Влада је одлучила да обезбеди самосталност своје рачунарске мреже и њену одвојеност од Интернета. Свим запосленима у савезним органима наложено је да приликом употребе фиксних телефона буду "крајње рестриктивни у погледу помињања лица, функција, објеката и службених података". Влада је наложила да савезна министарства за одбрану, унутрашње послове и телекомуникације припреме план за одбрану и безбедност савезних органа и организација.

ТРЕТМАН

Радио-телевизија Србије и ТВ "Политика" су у својим ударним емисијама више пажње посветиле говору председника Скупштине Драгана Томића на отварању новосадског сајма, него убиству Бошка Перошевића након отварања. Информација о атентату на председника Извршног већа Војводине била је тек трећа, након извештаја о пријему код председника Србије Милана Милутиновића поводом Дана безбедности и вести о отварању сајма.

ЦИФРА

Током дешавања у Пожаревцу 9. маја, ухапшено је 29 домаћих и страних новинара.

НЕМА

СРЈ је за увоз млека и јаја, углавном из Чешке и Мађарске, за четири месеца ове године потрошила 4,8 милиона долара.

ВАРИЈАНТА

Звонимир Трајковић, бивши саветник Слободана Милошевића, рекао је за "Данас" да Милошевић озбиљно размишља о повлачењу, али да покушава да то уради на најрационалнији начин. По Трајковићевим речима, за њега би било најбоље да да оставку. "Он мора да нађе свога Путина, као што га је нашао Јелцин и обавезао га да га на одређен начин заштити од реваншизма или Хага. Тако би се десио један лагани прелаз власти, као што се догађа у Русији. Милошевић мора озбиљно да размишља о свом Путину. Он је направио превише грешака да би могао да остане председник и ако даље инсистира на томе може само да упадне у варијанту из које нема повратка".

Када бих ја имао медије и инфраструктуру странке, рекао је Звонимир Трајковић... ја бих за час подигао Србију. "Избори нису решење, због изборног закона, због целог изборног система и због организације избора. Све је направљено тако да опозиција не може да победи. Избори су погрешан пут". По Трајковићу, прави пут је подићи целу Србију у протест, јер тада ће се Милошевић повући.

ГАРАНЦИЈЕ

Први председник демократске Бугарске, филозоф Жељо Желев, изјавио је недељнику НИН



да би опозиција у Србији требало да предложи гаранције за Милошевића и његову породицу и да то захтева од Запада. "Треба да се запитамо шта је значајније за Србију, Југославију, за Балкан и Европу: гаранције за Милошевићеву породицу или демократија у Србији и читавом региону", рекао је Желев.

ОТИМАЊЕ

Потпредседник ОО ДС у Јагодини Ранко Бојић изјавио је да је локална власт у том граду расписала изборе у 17 месних заједница у којима је "углавном на власти опозиција". На власти у Јагодини су СПС, ЈУЛ и ССЈ, а "о расписивању избора нису обавештени садашњи органи у месним зајед-

ницама, тако да је то покушај локалног режима да на незаконит начин преотме власт у десет сеоских и седам градских месних заједница", рекао је Бојић.

САВЕЗНИК

Командант терористичке "ОВК" Дрини сахрањен је у Ландовици, на месту где су почивали народни хероји Боро Вукмировић и Рамиз Садику, симболи могућности заједничког живота свих нација на Космету. Шеф Цивилне мисије УН Бернар Кушнер изјавио је поводом његове смрти да ће му Реџа "много недостајати" јер је био, како је рекао, "важан савезник за све оне који раде на миру, толеранцији и реконструкцији Косова и неискрпан извор креативних идеја".

МЕМОАРИ

Лондонски "Сајдеј тајмс" пренео је да британски генерал, сар Мајкл Џексон, који је командовао снагама НАТО-а на Косову, спрема мемоаре у којима ће критиковати савезнике, пре свега Американце и Французе, због некомпетентности и одсуства интереса.

РАЗМЕНА

Портпарол британског контингента Кфора у Подујеву Џонатан Вилијамсон изјавио је да се у месту Мердаре, на административној граници између Србије и Косова, обавља "размена албанских и српских затвореника" и да се, у просеку, "недељно ослободе три Албанца и три Србина". Размену затвореника и цену за то уговарају "српски адвокати и породице албанских затвореника". Цене за ослобађање Албанца који се налазе у затворима у Србији крећу се, како је рекао, и до 75.000 немачких марака. Вилијамсон је рекао да су у марту тако ослобођена 142 косовска Албанца, у априлу 145, а од почетка маја 15. Он, међутим, није могао ништа да каже о ослобађању Срба, јер Кфор, како је рекао, "нема податке због недостатка дијалога с Београдом".

ЧИШЋЕЊЕ

Југословенска влада затражила је од ЕУ да у чишћењу Дунава, које би финансирала Унија, учествују и југословенске фирме. ЕУ је вољна да да новац за чишћење Дунава од рушевина мостова које је прошле године бомбардовао НАТО, али под условом да у том послу не учествују југословенска предузећа, што југословенска влада не може да прихвати.

ПРЕУЗИМАЊЕ

Уколико одговорно лице не упозори надлежне у предузећу да доносе акт супротан пропису о мерама непосредне контроле цена производа и услуга од интереса за целу земљу, и не обустави му примену, казниће се за кривично дело затворском казном од једне до пет година. На овај начин, супротно овлашћењима, Савезна влада, а не законодавац - Савезна скупштина, утерђује мере и радње које су кривично дело и које вуку толику затворску казну.

ЈЕЗИК

Матица црногорска је недавно затражила да се матерњи језик Црногорца именује као црногорски и прогласи службеним језиком у Црној Гори.

БРИСАЊЕ

Биљана Боровић, директор Градског завода за информатику и статистику, показала је новинарима решење републичког МУП, којим се Вук Драшковић, лидер СПО, брише из бирачког списка због тога што се "одселио у непознато". Она је рекла да је, поред Драшковића, још 300 Београђана из истог разлога скинута са бирачких спискова и да је Завод за информатику и статистику упутио захтев МУП да поништи овакву одлуку, али да још нису добили одговор.

РУЈЕТЕ А

ФЕЉТОН

Богдан Тирнанић је написао за "Политику" фељтон: "Црвене вештице или истрага комуниста у Халивуду".

КЛАСА

Академик Михаило Марковић је изјавио да је "наша радничка класа свесна да би јој под влашћу других политичких партија могло бити још горе".

ЗАЈЕБ

Они који су се јавили на оглас за послове у новој телевизији "Дајмонд" испунили су упитник са заглављем у којем је било уписано име фирме "Мекдоналдс" и фотокопирани су им личне карте, а затим су кандидати и фотографисани испред Савезне скупштине. Касније су сазнали да су њихова документа и без њихове воље искоришћена за оснивање нове партије. Директор нове телевизије Борис Димитријевић је објаснио да су хтели да избегну плаћање па су "предали 100 копија личних докумената са изјавама оснивача и регистровани Партију младих".

АВИОН

После осам година "заробљеништва" у Истанбулу на Аеродром Београд је слетео авион JAT-a "боинг 737", чиме је завршен вишегодишњи судски спор JAT-a са турском администрацијом.

ПАНИКА

Непријатан једноличан звук, сличан познатој "смрели", тону који означава престанак опасности, разлегао се Панчевом дуже од два минута. Истога часа од позива узнемиренних грађана усјали су се телефони Службе за обавештавање и РТВ Панчево. Само неколико минута касније, грађани се умирио Срђан Миковић, председник СО. Саопштило је да се сирена на згради Нове поште у центру града "највероватније због квара случајно самоукључила и да нема разлога за панику".

ПРОДУЖЕЊЕ

Око 50 радника Здравственог центра у Ваљево, међу њима и двадесетак лекара, писаним захтевом обратило се свом директору, прим. др Мирославу Срећковићу, тражећи продужетак радног века до 70 године живота.

КОНТАКТИ

Срђан Филиповић, потпредседник ГО СПО Новог Сада, рекао је да градски функционери с новосадском полицијом контактирају само преко институције информативних разговора.

СУВЕНИРИ

Велики број икона и старих фотографија Косовске Митровице, Звечана, Старог Трга, Вучитр-на, Приштина, завршио је у приватним колекцијама Француза, али и војника других земаља. Трговина музејским вредностима које су Срби генерацијама чували, постало је на Космету уносан бизнис. Копља из Косовског боја продају се по цени од 10.000 ДЕМ, а вериге старе 500 година 300 долара. Не постоји више ни богата збирка кристала из рудника "Трепча".

СМЕНА

Генерални директор фабрике "Соко Штарк" Војислав Ђорђевић смењен је са положаја уз образложење да је "саботирао тржиште, тако што је задржавао чоколаду, ишчекујући нову цену".

ИНТЕРНАЦИОНАЛНА

Фудбалски савез Крагујевца забранио је одржавање утакмице између "Братства" из крагујевачког насеља Ердеч и клуба српских гастарбајтера "СПО - Равногорац" из Беча. У образложењу о забрани наводи се да је реч "о међународној утакмици и да захтев ФК "Братство" није, према правилници ФСЈ, поднет 15 дана пре одигравања утакмице".

ЧИЗМА

У току је испитивање четвртог модела чизме "БОМАГ М-4" која ће у дрњем делу имати влакна за усмеравање експлозије и која ће омогућити да нога, када се нагази мина, буде сигурна чак 90 одсто, тј. нема разарања ткива, већ само мањих повреда. Реч је о епохалном изуму Новосађанина Бранислава Гогоћа (25), техничког директора предузећа "Крка-обућа", чији је отац Милан, власник овог предузећа.

ЈУБИЛЕЈ

У Мачкатици код Сурдулице обележено је 90 година постојања ОШ "Пера Мачкатовац" која сада има само једног ђака, Миодрга Ракића, ученика другог разреда, и учитеља Миливоја Миливојевића.

БЛОКАДА

Директор "Беобанке" Зоран Мирковић издао је наредбу о блокирању рачуна ВИЗА бизнис картица "Беобанке" за све запослене у овој банци и њихово власници су дужни да их одмах врате директору.

РАЗЛИКА

Конзуларно одељење СРЈ у Ријеци издаје хрватским држављанима визе у року од једног дана без посебних папира, за разлику од држављана СРЈ који у Хрватској амбасади у Београду визе чекају по месец дана.

ПРЕНОС

Свака друга фирма из Србије регистровала је предузеће у Црној Гори.

РАРИТЕТ

Ранко Кривокалић, потпредседник СДП Црне Горе, рекао је да је Србија "вјероватно једина земља са три скупштинска вијећа, двије владе и ни једном државом".

ПСИХИЈАТРИЈА

У РС је у 1998. години извршено 4.115 психијатријских хоспитализација, што је три пута више него што су светске норме.

ИНВАЛИДИ

У Хрватској је направљена ревизија која је утврдила да је само међу генералима једна трећина лажних војних инвалида.

КРВ

Митровчанин Васа Касалски је најпознатији давалац крви на свету. За 43 године добровољно је дао крв 326 пута или укупно 120 литара крви, а са 322 давања ушао је у Гинисову књигу рекорда.

ОДМОР

За такзовани дневни одмор у хотелима у Србији, под условом да не траје дуже од 20 сати, неће се наплаћивати боравишна такса.

СИНДИКАТ

Синдикат естрадних уметника и извођача Србије неће толерисати наредне наступе иностраних извођача, спроведене заобилажењем правне регулативе. Убудуће ће уз помоћ полиције спречавати концерте оних који за свој наступ не плате Синдикату. У образложењу стоји да су до сада, "на дивље" у Југославији наступали Харис Џиновић, "Индекс", "Хари Мата Хари", Алка Вуица, Хулио Иглесијас, као и многи други.

РЕВЕРС

Активисти Отпора Милена Ранчић (17), Марко Лазовић (17) и Ђорђе Антонијевић (19) приведени су на крагујевачкој аутобуској станици "због шверца". Инспектор за привредни криминал Миленко Лазовић објаснио је да су приведени јер нису имали рачун за робу, односно 20.000 шибичка са знаком Отпора и да ће када донесу рачун тада добити и шибиче.

ПОП

Поп Ђорђе Зељајић наћи ће се ускоро пред судом, јер је испред сеоске цркве у сремском селу Нерадину, после краће препирке, иштурирао у задњицу звонарку Горицу Јаковачки, а она је приликом пада поломила руку.

ОПРОШТАЈ

Један средовечни и добродржећи Панчевац, као и његови ближњи, супруга и деца, али и бројни пријатељи и познаници, били су шокирани "последњим поздравом" који му је упућен на страницама недељника "Панчевац". Међу читуљама нашла се и једна с његовим именом и фотографијом, којом се са њим као "узорним супругом и оцем", опрашта "његова колегиница".

КОСА

Слободан Андрејић из Банатског Карловца купио је сину лек за опадање косе у приватној ординацији у Вршцу и за њега платио 100 марака. Докторка је рекла да је лек из Немачке у ринфузи који она пакује у бочице на које обичном руком испишује "миноксидил два процента". После четврте бочице Андрејићу је постало сумњиво, па ју је однео у Институт за кожне болести у Београду, где су му рекли да то исто под именом "пилловит спреј, миноксидил два посто" може купити у свакој апотеци за 89 динара.

СУДИЈЕ

Први пут у Сиднеју, утакмице олимпијског рукометног турнира судиће жене, и то наше - Бранка Марић из Новог Сада и Зорица Гардиновачки из Панчева.

АТРАКЦИЈА

Туристичке агенције "Меридијан" из Котора и "Јелка турс" из Колашина, од ове летње сезоне најпре за туристе из Русије, где је за сад највеће интересовање, приређују занимљиве излете. Први пут у историји Црне Горе странцима се организовано нуди фото-сафари (циповима на Бјеласици и обилазак "Горских очију", шест језера на висини 2.200 метара), пешачење по забити ("суровим и живописним" кањоном Мртвице, а креће се из најзабаченијег села у Црној Гори, Веље Дубоко) и јахање у планини, као и сплаварење Морачом.

ДЕВИЗЕ

Туриста из Србије све у Црној Гори ће моћи да плати у валути која му одговара, изузев хлеба и млека за које мора да извади само марке.

ПЛАТЕ

Недеља дана боравка на Црногорском приморју коштаће трочлану породицу из Србије око шест просечних плата.

СТРАХ

У центру Бијелог поља, на Фуковачком мосту, грађани су се окупили да би присуствовали хватању змије која се сакрила под "фићу". Људи су кренули у потрагу за рептилом, чак су и преврнули на страну возило да би га ухватили. Кад се пред Бјелополцима појавила змија, сви су се разбежали, осим једног пензионера који ју је и ухватио.

МАРКО

Скопски провладин лист "Нова Македонија" објавила је да је 1395. године, 17. маја, на пољу Ровине, крај Крајеве у Румунији, у бици против влашког војводе Јована Мирче - "погинуо македонски феудални владар Марко Краљевић". У тексту, уз који је објављена и фотографија, наводи се да је Марко "краљ и легендарни јунак усменог народног стваралаштва и најопеванија личност, посебно код Македонаца".

ТО ЈЕ ТО, ОТАЏБИНО

Више од стотину хиљада људи дошло је на Равну гору, светилиште слободе и нејристајања на окупирацију. Дошли су да се поклоне сенима Равногорца, жртвама на Ибарској магистрици, да чују Вука Драшковића и јасно покажу да желе да се заустави тиранија и терор у Србији иуној страха...

Светлана ЂОКИЋ

У години коју ће Србија памтити од једног до другог крвавог пролећа, од НАТО агресије до све бруталнијег државног терора, уз убиства, хапшења и батинање људи, у радобљу које ће остати забележено као један од периода најтиранскије страховладе Слободана Милошевића, одржан је традиционални, десети сабор на Равној гори у организацији Српског покрета обнове. И ове године, 13. маја 2000, неколико стотина аутобуса кренуло је из свих крајева Србије, Црне Горе, Републике Српске и Европе пут Равне горе. Непрегледне колоне путничких аутомобила стигле су у подножје планине, многе чак дан раније, са камперима који су своје шаторе маркирали симболима равногорског покрета и СПО. Од раног јутра тог 13. маја, тачно 59 година од оног дана када је Драгољуб Дража Михаиловић, генералштабни пуковник, после слома и капитулације Краљевине Југославије, са неколицином храбрих официра и војника дошао на Равну гору и ту развио барјак борбе за слободу Отац-

ЦРКВА

Црква лепотица, посвећена светом Георгију, заштитнику ратника, саграђена за покој душа свих Срба изгинулих у грађанском рату 1941-1945. године, названа црква Задушница, завршена је 1998. године, као и звонара и капија. Епископ шабачко-ваљевски Лаврентије, који је благословио почетак градње, осветио је цркву 9. маја 1998. године. Ове године у Цркви светог Георгија одржана је света литургија поводом полагања једне од највећих светиња хришћанства, дела чудотворних и целебних моштију светог великомученика Георгија, које су из Русије стигле на Равну гору. У присуству председника Српског покрета обнове Вука Драшковића и највиших функционера ове странке литургију су служили изасланик епископа шабачко-ваљевског Лаврентија, протојереј Младен Симић, секретар Раде Тодоровић и протојакон Љубомир Ранковић. Полагањем моштију Светог Ђорђа у овај свети храм и благословом епископа Лаврентија, Црква светог Ђорђа претворена је у манастир.

бине, до његовог споменика могло се стићи једино пешице, јер су трактори, аутомобили, камиони и аутобуси напросто закрчили нови асфалтни пут.

Људе који су пристизали на Равну гору чекивала су звона Цркве светог великомученика Георгија. Већ у 9 сати у редовима се чекало за улазак у цркву. Многи су били обучени у униформе југословенске краљевске војске, украшене знамењима четничког покрета и трофејним оружјем. Стари равногорци упркос годинама нису одустали да још једном дођу на ово светилиште слободе и поклоне се сенима легендарног Чиче, којем су Отаџбина, слобода и српски народ били на срцу.

На бини постављеној поред споменика, одржан је заједнички парастос генералу Драгољубу Михаиловићу и четворици функционера СПО, убијених 3. октобра прошле године на Ибарској магистрици, када је извршен атентат на Вука Драшковића.

Од овог 13. маја, Равна Гора се зове Света гора. Протојакон Љубомир Ранковић позвао је окупљени народ да се у Цркви светог Георгија поклони пред светим моштима, да их целива и да се, по древном хришћанском обичају, провуку испод њих, са молитвеном жељом, пре свега, за избављење Србије и српског народа.

"Вама свима, који сте данас дошли овде и

који сваке године долазите, сви вам се, цео српски народ, дубоко клања. Јер, није лако у оваквој земљи, у оваквим приликама, запуцати из Суботице, Врања, Лесковца, Косова, Прибоја, Мачва, Бачке, Баната, из свих крајева Србије. Од срца вам свима хвала. Ви сте понос и нада Србије", рекао је протојакон Љубомир Ранковић.

Пред излазак Вука Драшковића за говорницу, у Спомен дому, велепној грађевини, разговорам са протојаконем Љубомиром Ранковићем, главним и одговорним уредником и директором "Гласа цркве".

"Ево, данас, 13. маја 2000. године, на Равну гору су стигле мошти светог великомученика Георгија, једна од највећих светиња хришћанског света. Мошти су биле у Лиди палестинској, у Светој земљи. Преко Русије су, заправо преко једног руског епископа и преко Беча, стигле у



манастир Радовашницу под Цером, а потом овде, где су трајно положене у цркви на Равној гори. Тиме је Равна гора постала и Света гора, у времену када нам је светиња изнад свега потребна. Уз благослов нашег владике шабачко-ваљевског господина Лаврентија, ова светиња, Црква светог Ђорђа биће претворена у манастир. Заједно са свим оним што Равна гора има и са моштима светог Ђорђа, ово ће, без сумње, бити највеће српско светилиште, место окупљања свих духовно пробужених Срба и Архимедова тачка ослонца у подизању, обнављању и пре свега духовном препороду Србије, духовној обнови, која треба да буде темељ сваке друге обнове. Нема Србије без светиње, без светилишта. Зна се да су кроз читаву историју српска држава и српска



црква биле као орао са два крила. Ако једнога крила нема - орао је леш, пада на земљу и више лета нема. Отуда и двоглави Немањини орао - једна глава је црква, друга глава је држава. У програму СПО управо је та концепција нове Србије, коју младе генерације данас стварају. Све оно што је током деценија порушено, да буде обновљено. Надамо се да ће кроз стотине хиљада младих људи из целе Србије, који су данас дошли на Равну гору, а који нису жалили ни труда ни напора, ни новца, а знамо како се данас живи, да дођу овде и покажу да Србија има своју будућност, коментарише протођакон Ранковић...

На питање како види улогу Вука Драшковића у свему што се дешава у Србији, протођакон Љубомир Ранковић вели:

"Улогу Вука Драшковића, пре свега у СПО и у политичком, културном и свеукупном животу Србије, видим онако како иначе личности играју улогу у историји свих народа света. Личност носи, практично, све. Збиља мислим да је Вук божји човек. Ако би се могла повући паралела његовог страдања са највећим хришћанским страдањима и са великим људским хришћанским срцем да се све то издржи и да се истовремено у тој души дубоко опрости и свима онима који су доста зла нанели. Међутим, људи су ту да

ВУК ДРАШКОВИЋ

Браћо и сестре,
Слободарска Србијо!
Прошле године нисмо били овде, због агресије НАТО пакта.

Ове године смо овде, али тужни.
Убили су нам Веска, оног који је најзаслужнији и највише од нас учинио да се сагради ова црква, изгради асфалтни пут и подигне овај спомен дом.

Убили су нам Звонка, Гагу и Вучка, наше

На терор - отпор

јунаке из свих битака које смо водили ових десет година за слободу, демократију и идеале Равне Горе.

Нису погинули од НАТО бомби, него од домаћих бандита, и то на путу за Равну гору.

Њихове убице знамо. То су Слободан Милошевић, Мира Марковић и Војислав Шешел. Камион-убица био је власништво државе којом они владају, а возачи и организатори њихови службеници.

Хоћемо ли им опростити?

Нећемо никада.

Хоћемо ли им заборавити?

Нећемо никада.

Ја се овде заветујем, на овој светој планини, да ни мени ни свима вама нема другог циља осим борбе и победе над овим злом и привођења правди Вескових, Звонкових, Гагиних и Вучкових убица.

Браћо и сестре!

Са ким се ми боримо? Ко нас убија, хапси, премлаћује, клевете и прогања већ десет година?

То су потомци истих оних који су и 41. године, страну агресију и окупацију земље искористили за своје прљаве циљеве, да покрену грађански рат међу нама, да дођу на власт и затим почине највећи злочин над Србима. Током рата и после Хитлеровог слома, побили су више Срба у Србији него сви окупатори за четири године.

Сада је исто. Агресију НАТО пакта искористили су да учврсте власт и да после агресије побију, премлаћу и похапсе више Срба него агресор, са намером да то продуже као државну политику.

Хоћемо ли им то дозволити?

Нећемо!

Од данас, нећемо се бранити само митинзима, говорима и саопштењима, него и на све могуће начине.

На терор - отпор.

Какав отпор? Онакав и онолики који је потребан да би се спречио терор.

Тако мора бити, иначе ће се поновити суд-

бина Ђенерала Драже, равногораца и убиства Србије.

Прете нам ескадронима смрти, тајном полицијом, војском.

Чији су синови у војсци и полицији? Милошевићеви, Шешелјеви, Павковићеви, Булатовићеви?

Не! Тамо су ваши синови, а ови који вама прете вашим синовима комунистичке су кукавице. Они своје синове скривају у мишије рупе, напуњене олџачканим народним новцем, па тако само у Србији имамо синове милијар-

дере од 20 година, који никада нису ништа радили.

По српској традицији, у свим ратовима и невољама, они који воде државу иду први са својим синовима, пред својом војском и народом. Тако су радили Немањини, Карађорђевићи, Обреновићи, Петровићи, сви.

А ови данас већ десет година из београдских бункера терају ваше синове у смрт, чувајући и кријући своје.

Ко је гинуо у свим овим ратовима? Ко је гинуо недавно на Косову и широм Србије? Није погинуо ниједан њихов син. Гинула су ваша деца, ваши синови.

Браћо и сестре!

Они су окупатори Србије, који су на превару, злочинима и силом заузели власт пре 55 година и тако исто на превару, силом и злочинима опстају на власти до данас.

Наша је света патриотска дужност да отерамо окупатора и ослободимо Србију.

Учинимо то онако како су радили наши преци, али не поновимо грешку из 45. године, да изађемо поново на изборе са "ћоравом кутијом".

Отераћемо их изборима, само ако избори буду демократски, ако престане терор над народом, над медијима, над правосуђем, над студентима...

Ако не буде тако, биће како бити мора.

Нећу вам више говорити, јер сви знате све као и ја, и боље од мене.

Тражим само да останете чврсти на идејама Равне горе, слободе и демократије и да вас ни за тренутак не поколеба прљави комунистичка пропаганда, која је сада иста као и у доба прогањања Ђенерала Драже и његових бораца.

Они су лаж, ми смо истина. Они су злочин, ми смо правда и зато ћемо победити.

Живела Србија!

Равна гора
победити мора!





праштају. Божја правда је спора, али достижна. Она ће бити осветник за све злочине који су учињени према овом народу, јер Бог Светом писму каже: "Не брините се, моја је освета."

После тмурног и веома хладног јутра и преднева, над Равном гором засјало је сунце.

Вук Драшковић, председник СПО, кренуо је ка позорници. Стара жена, ослоњена на штап, другом руком придржавајући се за сина, рече: "Божији знак..." Починје скандирање из стоти-



не хиљада грла: "Сви, сви, сви", "Вуче, Вуче", "Ајмо, ајде, сви у напад"...

Одједном ружичасти дим над Равном гором - пале се бакље. Небо се скоро не види од за-

ПОЧЕТАК КРАЈА

Међу више од 100 хиљада ходочасника Равне горе није било тешко пронаћи оне који десет година долазе на Равну Гору. Србислав Трифуновић, пензионер из Београда, један је од њих.

"Откако је Вук Драшковић преузео да организује доласке на Равну гору, увек је било лепо и узбудљиво", вели наш саговорник. "Лепо је видети поново Равну Гору. Првих година имао сам стрепњу да неће доћи довољно људи... Али, сваке године све их више долази овде и ја сам због тога веома срећан. Члан сам СПО од оснивања и учествовао сам на свим митинзима које је ова странка организовала".

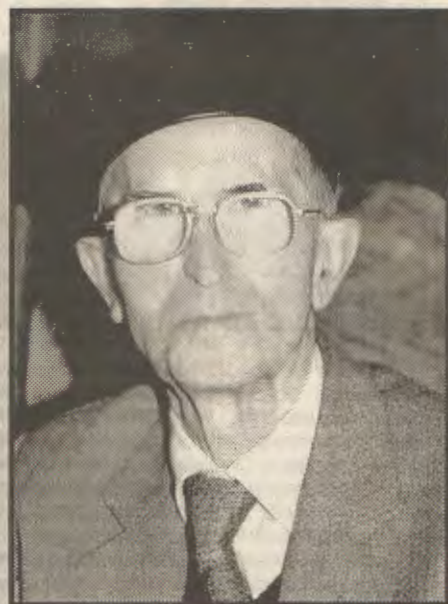
Прича о политичком афинитету овог човека негде је и прича о његовој професији. Наиме, Србислав Трифуновић (76) био је саветник на Електротехничком факултету у Београду и предавач. Али, додаје:

"Нисам доктор наука, није било могуће да то postanем. Имао сам печат прошлости. После Другог светског рата био сам и хапшен, против мене је вођен дисциплински поступак. Сви ми, који смо били сумњиви још као деца, били смо малтретиранци. Наше порекло одредило је и карактеристике које смо касније добили. Мој ујак, брат моје мајке, био је генерал Трифуновић. Та одредница ме је после стално пратила. Мобилисан сам 1944. године у југословенску војску, и доспео у дисциплински батаљон. У мом досијеу је писало да сам "непоуздан, неповерљив" и то ме је целог века пратило. Моје припадништво равнорском покрету потиче из најприроднијих осећања једног Србина и поштеног човека. Многи моји другови, као и ја, били смо у Српском културном клубу пре Другог светског рата. У клубу је био и Слободан Јовановић, као почасни председник. За нас, тада младе људе, није било дилеме: Шта смо друго могли изабрати? У Српском културном клубу били су углавном интелектуалци. Председници су би-

ли Милан Драшковић и Војислав Андрић. Слободан Јовановић нам је говорио, сећам се: "Немојте никада прихватити од комуниста сам почетак њиховог говора. Ако то прихватите, више никада са њима нећете моћи да изађете на крај." Дакле, све што кажу, наставаља Трифуновић, апорири треба одбацити. Све то има већу тежину када се зна да је Слободан Јовановић један од највећих људи нашег народа. Могао сам да одем у иностранство. Али, ни сам Дража Михаиловић није отишао у иностранство. Нисам сматрао да је то решење. Знате, то осећање и карактеристике какве сам ја имао, створе вам утисак привидне, али не и суштинске слободе. Стално сте не само под сумњом, него су ту и разне сметње. Нисам, рецимо, могао да добијем стан, стипендије за савршавање и друго. Али, и у том комунистичком систему, ако сте ви били поштен човек, ако у свом досијеу осим политичких одредница које они нису сматрали за исправне, или "на линији", није било других кажњивих ствари, они вас нису дирали, нису вас кажњавали много. Али, ништа вам нису ни давали, чак ни оно што су давали другим људима".

Као један од најимпресивнијих момената на Равној гори Србислав Трифуновић помиње долазак америчких пилота. Као што је познато, Чича је спасао 500 америчких пилота. Говорили су, сећа се Трифуновић, да они утичу на Владу САД. Ипак, рекоше: "Ми смо одликовали Дражу, али још није време да се он рехабилитује званично..."

На питање како се може решити напета политичка ситуација у Србији, Србислав Трифуновић без размишљања одговара: "Једино одласком садашње власти, да се то мирно разреше изборима. Сматрам да је то једино решење. Додуше, има и других, али су она лошија. Ја сам оптимиста, мислим да смо пред тим решењем, негде сасвим близу. Видите да у редовима црвено-црне коалиције долази до



осипања. То значи почетак краја"...

"Вука Драшковића и Дражу Михаиловића највише волим. Имам и Вукове пошете у роману "Ноћ ђенерала", па сам тако спојио Вука и Дражу! И још нешто да кажем: Даницу Драшковић веома поштујемо као аутентичног антикомунисту", коментарише Трифуновић.

ПРОНАЋИ ПУТ ЗА ДАЉЕ

У паузи, док су десетине хиљада људи чекале да им се обрати председник СПО Вук Драшковић, који је своје обраћање одложио због информације о загушеним путевима, дајући могућност да пристигну и они који су далеко од споменика морали да оставе своја превозна средства и наставе пешице, седело се под шаторима, у којима се ширио мирис хране и домаће ракије. Млад човек, Радојко Станојчић (35) из Љубовије, приватни предузимач, члан СПО од маја 1990. године, прича:

"Најдраматичнији догађај за мене за ових десет година, уз Вука и СПО, била је последња ноћ Видовданског сабора 1992. године. Сматрам да док се не понови та ноћ и док Вукова команда не буде у другом смеру него тада, у Србији се неће ништа променити. Знају људе из шатора... Осам дана и осам ноћи сам спавао на асфалу и са последњих 5 немач-



става које вијоре. У рукама постери Драже Михаиловића и Вука Драшковића. На лицима нада, осмеси, у очима многих - сузе.

Градитељ и баштинар светиње на равној Гори, лидер СПО, обратио се слободарској Србији, бурно и топло поздрављен. Његово обра-

ћање народу прекидано је аплаузима.

На крају говора, скандирање "Вуче, Вуче", трајало је неколико минута. Једна од најимпресивнијих сцена догодила се тада - деца,

симпатизери СПО, желели су да се сликају са Вуком.

После обраћања Вука Драшковића, одржан је традиционални равногорски вишебој.



ких марака вратио се у Љубовију, сав прљав. Крио сам се од полиције, једва сам се довукао до куће. Сећам се, када је Вук изашао пред нас у поноћ и рекао: "Шта да вам кажем?" Сви смо очекивали јуриш, ту више није било дилеме. Били смо спремни барем хиљаду нас да дамо животе за будућност и бољу, слободну Србију. Без пада српске Бастиље, РТС, у Србији се не може ништа променити. Ја мислим да ће се та последња ноћ Видовданског сабора поновити. Вук је тада казао: "Лако је да ја кажем да ова ноћ буде Вартоломејска..." Ми се уздржавамо... Паметни и мудри људи кажу: "Стрпљен - спасен" и тако би и требало да буде. Али, власт провоцира. Трпало би да знају - ко год нешто тражи, то ће и добити, кад-тад. Таква ноћ ће морати да се деси. Тада ће Србија устати у свим градовима у исто време. То је једина шанса за Србију.

Један од најактивнијих чланова СПО у Љубовији, Радојко Станојчић, потпредседник тамошњег Општинског одбора, каже да покрет јача у овом граду, да се чланство увећава, поготово последњих месеци.

"Био сам на митингу 14. априла. После њега знам да има наде за Србију. Јер, Србија је пре тог дана била успавана и дуго је трајао тај сан. Тај дан пробудио је наше наде да је слобода близу. Велике наде народ Љубовије полаже у Вука. Конкретно, за мене, Вук је оличене части, поштења и свега онога што је красило нашег Господа сина Божијег, Исуса Христа. Ја Вука не гледам као обично, смртно биће, већ као живог свеца.

О државном терору, хапшењима, неразјашњеним убиствима, до Љубовије мало тога допире, јер не постоје независни медији. Царује РТС и Српска радио-

телевизија. Већина становништва Љубовије окреће се ка информативном простору Републике Српске. Последњих месеци, како тврди наш саговорник, доста су објективни у дневном извештавању.

"Народ је страшно огорчен. Види се да је потиштен, јер безбедносна ситуација у Београду и свим већим градовима Србије прети да ескалира и да у Србији више нико не буде безбедан. Обични људи, они који су можда раније били гласачи СПС, згражавају се над



свим овим дешавањима. Нико више не говори о томе да су то мафијашки обрачуни, већ ћуте. А то много значи".

Седми пут на Равној гори, Станојчић каже да је први пут био на овом светилишту отпора окупатору још 1990. године, када је Вук, са младим равногорцима, дошао да ода пошту легендарном српском Чичи.

"Као дечак, радио сам овде као геодет на брани за водоснабдевање у Ваљевоу и целу 1990. годину, која је била почетна за демократски плурализам, ту провео. Стицајем околности, баш у Ваљевоу се родио тај најмасовнији протест опозиције у то време. Кад су кренули на Равну гору, прикључио сам сам се доста незаинтересовано. Тада још нисам знао шта је равногорски покрет. Кроз оно што је Вук Драшковић говорио и писао ја сам много тога научио. Вукове говоре које сам слушао по митинзима по Србији, препричавао сам својим укућанима, говорио о томе међу радницима у мом предузећу, људима у комшилuku... Кад се његови говори анализирају - то је то, то је пресек стања у Србији. Није било другог избора, већ прићи једном таквом човеку, у оно време визионару и ту пронаћи пут за даље".

"Сећам се, 1990. године ишли смо пешице од Струганика до Равне горе, сећа се Станојчић. "Био сам у позадини свих тих драматичних дешавања. Полиција је тада хеликоптером слетела и практично почела да нас јури по шуми. Претпостављало се да се тако нешто може догодити, те су момци, међу којима су били и покојни Ђорђе Божовић - Гишка и Звонко Осмајлић, плочу са именом Драже Михаиловића закопали. Нико од нас није видео где су је закопали. Најлепши догађај за мене је био када је 1992. године подигнут споменик Чичи. Тада је било много народа. Скупу су присуствовали и ратни саборци генерала Михаиловића. Свака година за себе је и узбудљива, и лепа, и дирљива на свој начин. Радујем се увек када овде долазим, а када се вратим, бројим дане до наредног одласка на Равну гору, до тренутка када ћемо се опет састати, сви ми, којима су слобода и отаџбина у срцу".

"И мој деда, и мој отац, једно време су били у равногорском покрету, вели Станојчић. "Партизана и такзованих ослободилаца у нашем крају није ни било до 1944. године. Тамо је Војвода Дрински или наш мајор Драгослав Рачић, који је био командант корпуса, али је највећи период рата провео у Љубовији, на обронцима Медведника. Ту је и ухваћен, ту је и убијен. Пресудније од те везе са равногорским покретом, за мене, било је Вуково визионарство. Он је успео да анализом ситуације објасни колико је држава трула и колико је почивала на лажима".

За разлику од одласка митингаша у Пожаревац, полиција није спречавала долазак људи на Равну гору. Но, ипак, многи превозници су имали забрану да превозе људе до чувене планине равногораца.

"Имали смо много проблема око превоза до Равне горе. Пристала је да нас превезе једна фирма из Републике Српске, узели су нам 300 немачких марака за аутобус, тако да је испало око 150 динара по човеку. Услугу нас је полиција само једанпут зауставила, код Мионице. Били су коректни. Двојица полицајца су ушли у аутобус, питали су да ли имамо оружје. Ћутали смо. Осетили су да су поставили глупо питање. Не чекајући одговор, напустили су аутобус..."

КФОР се утврђује, Шиптари бесне, Србима стрепе

- Циљ албанских екстремиста - одвојити Косово од Србије, уз подршку "мировњака" - котрља се
- Српски посматрачи СНВ Космета најавили да ће напустити ПАВК
- КФОР се утврђује дуж Ибарске магистрале
- Исељавају се и Муслимани
- У Лебану, код Подујева, међу више стотина Шиптара остало да живи 20 српских старца и старица

Радосав М. ЈАНИЋЕВИЋ

Приближава се годишњица доласка међународних мировних снага у јужну српску покрајину. Учинак мисије коју чини око 50.000 војника КФОР-а и УН-МИК полицајаца је познат - прогнан је велики број Срба, свакодневни терор, убиства, киднаповања, пљачке, паљевине и уништавање свега што је било и што може подсећати да је било српско. Политичко-безбедносна ситуација на Косову и Метохији данас је изузетно те-

шка. Албански екстремисти настоје да са овог подручја протерају преостале Србе, у чему имају прикривену, а понекад и отворену, подршку снага КФОР-а и УНМИК-а и неких званичника међународне заједнице. Снажан је притисак за освајање преосталих српских енклава, поготово северног дела Космета где су учестале терористичке акције. Разбијање овог региона и протеривање Срба покушава се извести под различитим изговорима. А циљ је јасан - протерати српско становништво које је остало да чува своја прадедовска огњишта.

Стратегија албанских екстремиста је препознатљива и јасна - да уз координацију светских центара моћи, чији је циљ да економски, политички и војно загосподаре овим подручјем, свим средствима одвоје Косово од Србије и да на њеном тлу створе етнички чисто и независно Косово. Препрека на том путу је отпор Срба. Идеја о чистом и независном Косову коју заговарају Тачи и други албански лидери добија пуну подршку Кушнера и његових сарадника. На дру-

гој страни, пак, крах све мисије челници КФОР-а, УНМИК-а и ОЕБС-а ових дана покушавају да прикрију причом о изборима и попису у покрајини. Тако је ових дана шеф мисије ОЕБС на Космету Дан Евертс невешто и са претњом покушао да убеди представнике српских политичких партија да су избори важнији од повратака свих протераних на своја огњишта. Смишљена је и нова теза, да се на Косово могу вратити само они који су овде живели на дан 1. јануара 1998. године, чиме намеравају да спрече повратак свих оних Срба који су под терором албанских терориста били принуђени да се иселе задњих година.

СРБИ НАПУШТАЈУ ПАВК?

Међународна заједница у решавању проблема на Косову и Метохији и даље наступа ултимативно. Уместо да ствара услове за повратак протераних на њихова имања и у домове и да спречава њихов даљи egzodus, она планира попис становништва и изборе како би верификовала постојеће стање у Покрајини, а оно је, као што је познато, катастрофално. У последње време све су чешће најаве посматрача Српског националног већа Космета да ће да напусте ПАВК. То су већ најавили Ранђел Нојкић и отац Сава.

"Ми ћемо преиспитати наш даљи останак у својству посматрача Привременог административног већа и Прелазног савета, односно наш боравак у органима и телима цивилне администрације уколико међународна заједница не делује ефикасније у предузимању конкретних мера и договора. Прихватили смо сарадњу, али ћемо је и прекинути уколико све буде ишло као до сада. Не можемо више да толеришемо отворене позиве Албанаца да се спречи повратак Срба на њихова огњишта, али и тероризам над Србима који су остали на Космету", изјавио је Нојкић.

Иступање српских представника из административних тела ПАВК-а најавио је и портпарол СНВ Косова и Метохије, отац Сава. Он је изјавио да напуштање ПАВК-а може да уследи до краја овог месеца, образложивши овај поступак нерешавањем питања повратака протераних Срба.

Уназад неко време на Косову су учестале демонстрације Шиптара. Председник општине Пећ, Етхем Чеку, позвао је своје сународнике да спрече сваки покушај повратака Срба док се не ослободу албански затвореници и на суд не изведу одговорни за страдање Албанаца. Ово је ударац и међународној заједници која улаже напоре за повратак оних који су живели у Покрајини, а одговорност за насталу ситуацију свакако сносе чланови ПАВК-а из редова Албанаца.

Политичко-безбедносна ситуација на Космету је из дана у дан све тежа. Као по правилу - Срби су увек жртве. Прошле недеље на зверски начин измасакиран је Петар Топољски, који је био запослен у регионалној администрацији УН у Приштини. Србин Топољски је од стране екстремних Албанаца био оптужен за ратне злочине, а то је објавио и један лист на албанском језику. У УНМИК-у, како су саопштили, нису имали никакве доказе да је преводилац Топољски био умешан у било какве злочине над Албанцима. Портпарол УНМИК-а Сузан Мануел је поводом овог убиства изјавила да је могуће ограничавање слободе штампе на Косову, јер је неколико албанских листова већ објавило спискове наводних ратних злочинаца.

Међу преосталим косметским Србима влада и напетост што у затворима робијају само Срби и Роми, док се Албанци и након доказаних тешких кривичних дела по кратком поступку ослобађају. На Косову је тренутно притворено 58 Срба, а чак 51 се терети за геноцид и ратне злочине против цивилног становништва. Највише их је у косовскомитровачком затвору -



34, у америчкој војној бази "Бондстил" код Урошевца 9, у Приштини 7. Једини доказани материјал против притворених, а они су у тамницама већ осам-девет месеци, су искази сведока. Међутим, већина оптужница није ни подигнута, док се продужење притвора нон-стоп наставља.

У Косовској Митровици већ три недеље трају протести Срба испред Окружног затвора. Затвореници, Срби и Роми, штрајују глађу од 10. априла. Због бројних пропуста приликом хапшења, одређивања притвора и вођења кривичног поступка притвореници захтевају преиспитивање свих случајева и предузимање одговарајућих мера. Од шефа УНМИК-а, Бернара Кушнера, траже да им судије буду Срби, или независни делаци правде, судије којима је познат југословенски правни систем. Уколико са Кушнером не буде постигнут договор Срби са севера Косова блокираће све институције, а са радом ће престати школе и факултети. Иначе, заточени Срби су прошле недеље одбили позив патријарха Павла да прекину штрајк глађу, истакавши да је то једина личност у свету коју би послушали, али да то не могу да учине и замолили га за опроштај.

"На подизању оптужница ужурбано се ради и то против притвореника који су у надлежности судова у Косовској Митровици, Приштини и Призрену, како би се стекли услови за казнивање суђења. Досијеи притвореника пребачени су у Митровицу, што ће омогућити њиховим браниоцима да припреме адекватну одбрану", рекла је Сузан Мануел и изразила наду да ће притвореници прекинути штрајк глађу, јер су услови због којих гладују овим испуњени.

СВЕ ТЕЖЕ И ГОРЕ

Протеклих дана у готово свим српским срединама на Косову и Метохији забележени су терористички напади на преостали српски живаљ. Највише инцидената догодило се на подручју општине Ѓњилане, Витина и Каменица. Учестали су и напади на Србе на простору Косовскомитровачког округа. Игнорански однос представника међународне заједнице изазвао је револт и протесте Срба у Митровици. Забележени су напади на српска села Бања и Суво Грло (општина Србица) и у вучитрнском селу Гојбуља, у коме је 20. маја убијен Драган Перић. Прошле недеље без најаве је у село Бистрица, општина Лепосавић, дошло 48 Шиптара, а представници КФОР-а и УНМИК-а тврде да

Момчило Трајковић поднео оставку у СНВ

ЊЕГОВОМ ПРЕДСЕДНИШТВУ ЕПИСКОПУ РАШКО-ПЧИЗРШКОМ ПРЕДСЕДНИКУ СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ВЕЋА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ ГОСПОДИНУ АРТЕМИЈУ РАДОСАВЉЕВИЋУ
КОСОВСКА ГРАЧАНИЦА

Ваше Преосвештенство,

Након усвајања мораторијума на деловање политичких странака међу Србима на Косову и Метохији, као и омогућавања члановима СНВ да стварачки делују, Српски покрет отпора - Демократски покрет донео је одлуку да активира своје политичко деловање.

Због великих обавеза које предстоје овом веома важним послу подносим оставку на место Председника Извршног одбора СНВ као и на чланство у Извршном одбору СНВ Косова и Метохије. Задржавам право да и даље останем члан СНВ Косова и Метохије.

Сматрам да једина политичка српска политичка организација на Косову и Метохији, после укидања мораторијума и после вишегодишње политичке истинитости на тражило демократског решења косовско-метохијске кризе, не смас и не може бити пасивна.

Очекујем да ће Српски покрет отпора - Демократски покрет својим активирањем уминуте пунити празан политички простор и ојачати политичку, националну и демократску опцију коју смо последњих година заједно стварали.

Као члан Српског националног већа и председник Српског покрета отпора - Демократског покрета, заједно са Покретом, остајем отворен за даљу сарадњу и заједнички рад на остваривање наше заједничке платформе и праведно спровођење Резолуције 1244.

Очекујем да ће ова моја одлука наићи на Ваше разумевање.

С поштовањем,

У Чаглавци
6. мај 2000. год.

Момчило Трајковић
Председник ИО СНВ КиМ
Момчило Трајковић



они нису организовали повратак Шиптара и да не могу да спречавају људе да се враћају својим кућама. Председник СО Лепосавић каже да је од представника УНМИК-а затражен списак са именима Албанаца који су дошли у Бистрицу, како би се утврдило да ли су то житељи овог села или изазивачи нових напада и злодела. Срби из Лепосавића протестују и због градње пункта КФОР-а код Бистринке реке на Ибарској магистралу, јер један пункт у Доњем Јарињу на административној граници између Србије и Косова и Метохије већ постоји. Новим пунктом КФОР етнички чисти општину Лепосавић и ставља је у гето и изолацију.

Да је политичко-безбедносна ситуација на Космету веома тешка потврђује и насилно исељавање житеља ове покрајине и то после готово годину дана од завршетка рата и

доласка мировних снага. Уз Србе, Црногорце и Роме, над којима су албански екстремисти и терористи извршили прави прогон, са Косова се, у великом броју, исељавају и Муслимани. Из Косовске Митровице и Пећи у плавској општини привремено је настањено преко две хиљаде донедавно житеља ова два града. Ових дана у Плав је са Космета стигло још десетак породица Муслимана са преко педесет чланова.

Незавидна ситуација је и у Косову Пољу. На подручју ове општине пре НАТО агресије живело је око 35.000 становника различитих националности. Данас нешто мање од седам хиљада Срба живи у тој општини, ако се то тако уопште може рећи. Шиптарски екстремисти и даље пуцају у Србе, физички их злостављају, пљачкају и пале њихову имовину, насилно запоседају њихове куће и станове. Трагичан биланс од десет убијених, седам киднапованих и око 150 запаљених и 300 насилно запоседнутих домова и око 500 продатих кућа, доказ су о свој тежини живљења на овом простору.

**ДАМИР ВАСИЉЕВИЋ,
ПРЕДСЕДНИК СРПСКОГ ПОКРЕТА
ОБНОВЕ ЗА СКАНДИНАВИЈУ**

Не носе више телевизор на раменима

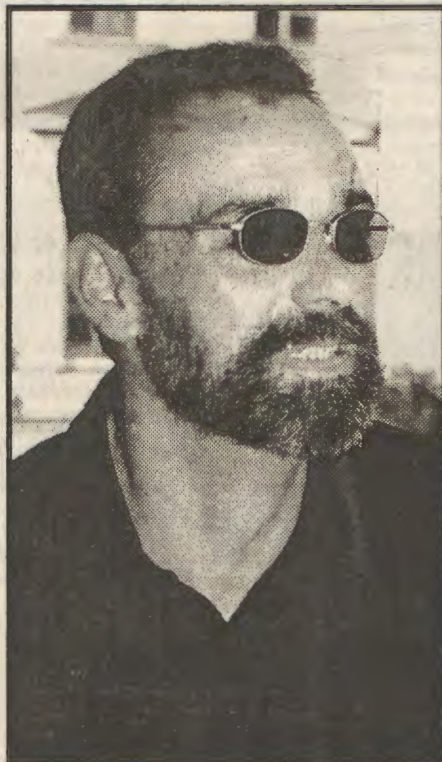
Одбор СПО за Данску основан је 1992. године, а већ од следеће Дамир Васиљевић врши функцију секретара, све до 1996, када ова организација добија статус Одбора за Скандинавију, а Васиљевић је изабран за његовој првој председника. Дамир Васиљевић у Краљевини Данској живи и ради већ дванаест година, ожењен је и отац троје деце. У протеклих неколико година и поготово за време акције НАТО организовао је више хуманитарних акција помоћи свом народу у отаџбини. У оквиру обележавања годишњице подизања Треће српској устанка на Равној гори, председавао је седницом Одбора СПО за Европу, основаној прошле године у немачком граду Манхајму).

Александар ЦВЕТКОВИЋ

Када је реч о Краљевини Данској, у тој земљи живи мала заједница српских исељеника, у Шведској је тај број непоредиво већи. Стицајем околности, услед притиска из наших дипломатских представништава који је према њима био највећи, политичке активности Срба су се најспорије развијале баш у том делу Европе. Ипак, по мојој оцени, чланство у Одбору СПО за Скандинавију довољно је бројно за извршавање задатака који се стављају пред нас - било да је у питању организовање нашег бирачког тела за гласање у конзулатима у Данској и Шведској (уколико до тога једног дана дође) било да то бирачко тело мотивише да ову своју патриотску дужност обави у матици, у Србији, и свој глас да садашњој демократској опозицији.

Какав је међусобни однос утицаја Југословенских клубова, дакле институција под патронатом и контролом режима, наслеђених још из времена СФРЈ, и новоформираних организација које су по свом опредељењу националне али и демократски настројене?

Скандинавија је са становишта српске дијаспоре постала једна велика тврђава нашег режима (или је бар то била) управо зато што је у Шведску и Данску стигао незнатан број оних који су пред крај или по завршетку Другог светског рата силом прилика морали да напусте Србију. Док су највеће базе наше политичке емиграције стваране у Немачкој, Швајцарској, Аустрији и Француској, у Данској ње готово да нема. За ово



подручје карактеристична је економска емиграција, најмасовнија током шездесетих и седамдесетих година. У нашим амбасадама су то добро знали и ту околност искористили да успоставе режимски бастион међу нашим људима, у првом реду преко југословенских клубова, јер они нису служили да би наше људе окупљали на националној основи већ да би неговали лажно братство и јединство. На тај начин успостављен је потпуни увид и контрола друштвеног деловања наших људи који живе и раде у Скандинавији, праћено спремношћу да се интервенише на сваку јавно изговорену реч уперену против режима у Југославији. Због тога могу да кажем да смо ми у Скандинавији можда и најмање политички развијени, јер имамо најмање тих националних, патриотских и демократских организација.

Изнећу вам један пример. Као секретар Одбора СПО за Данску, организовао сам 1995. године одлазак на пријем код престолонаследника Александра Карађорђевића који је тада био у посети Српској православној цркви, храму Светих Ђирила и Методија у Малмеу. Наш одбор је тада помогао Цркви да организује тај дочек, јер она није била у стању да финансијски то сама поднесе. Захваљујући томе, ја сам имао част да на свечаном ручку прочитам поздравни говор. На моје велико изненађење, сазнали смо да је Одбор СПО за Данску био једина српска политичка организација која је присуствовала овом скупу. Искрено говорећи, ја сам очекивао представнике неке старије емиграције да ће се појавити, али се то није догодило.

ДА НЕ ОДЕ У ШВЕДИ

Колико су Срби који живе и раде у Шведској и Данској мотивисани да се лично и непосредно укључе у заједничке напоре усмерене ка спасењу отаџбине?

Српски народ је диван народ који је увек желео да помогне некој другој нацији у невољи. Када је у питању сопствена нација, мислим да је ту поготово несавестан. Ту чињеницу је овај режим, нажалост, небројено пута злоупотребио. Почевши од рата у Хрватској, Босни, па све до недавног лома око Косова. До ових последњих догађаја на Косову и Метохији, наши људи у Скандинавији давали су и "шаком и капом". Међутим, они су често били преварени, јер никад нису знали куда та помоћ одлази. Данас, покренути хуманитарну акцију јако је тешко, тако да су све акције тог типа, када је о Скандинавији реч, сведене на минимум. Због поменутих злоупотреба, нама представља озбиљан проблем како убедити наше људе (јер је свуда у свету сасвим нормална ствар да се то зна унапред) да ће та помоћ отићи онима којима је намењена, а не шверцарским каналима на неку црну берзу.

Што се тиче СПО за Данску, он је, колико је то било у његовој моћи, увек учествовао у свим хуманитарним акцијама. Као значајнији, ја бих навео акцију у сарадњи са хуманитарном организацијом СПОНА 1995. године, када су испоручене велике количине детерџената и гардеробе, а СПОНА је све то транспортовала у Бањалуку. Ми и данас нашим спонзорима у сваком тренутку гарантујемо да ће њихови прилози отићи онима којима је то најпотребнији, о томе им достављамо повратну информацију и тврдим да никада нисмо изневерили њихово поверење. Међутим, југословенске амбасаде и конзулати такође нису седели скрштених руку - како се год која трагедија догађала у нашој отаџбини они су се обраћали нашим исељеницима (поготово оним из прве генерације, код којих је још јак страх од моћи југословенске државе) и вршили притисак да уплаћају новчане прилоге. И даље постоје те акције којима се по правилу одазивају они мање просвећени и недовољно ослобођени страха под којим су живели последњих тридесет година.

КАД НЕМА РТС

Значајну улогу свакако је одиграо и сателитски програм РТС који је годинама вршио пропаганду политике владе у Београду?

Велико је питање и оно се свакодневно поста- вља: да ли је нашу дијаспору на погрешан пут во- дио и већину нашег народа у иностранству успео да поведе комунизам који је овде владао до по- четка деведесетих година, да ли је он већу ште- ту направио у свести наших људи у дијаспори; или је морал у њима убила РТС телевизија која се малтене до јуче емитовала преко сателита? Од када те телевизије нема, људи су ипак поче- ли да размишљају својом главом и они на раме- нима више не носе телевизор. Многи су се окре- нули иностраним радио-станицама које емитују програм на српском језику и схватили да је исти- на сасвим другачија од онога што им је годинама сервирано. Самим тим, они су почели да се у све већем броју окрећу истинским патриотским ор- ганизацијама, међу којима је свакако и СПО, Од- бор за Скандинавију.

Ви сте у неколико наврата предводили де- легације наших људи који су боравили у Бео- граду и другим градовима као гости нових де- мократских локалних власти. Са каквим су се утисцима они враћали у земље где данас живе и раде?

Они су у почетку са неверицом примали вести да се и код нас после толико времена стварно нешто догодило у смеру демократског преобра- жаја друштва. Међутим, доласак наших делега- ција у Србију је свакако допринео да се у они у то непосредно увере. То важи и за средине из којих су они дошли: приликом преношења утисака, ка- ко су бивали примани и шта су овде видели, ка- кви су резултати те власти на општинским ниво- има за протекле три године... За разлику од си- туација када су само могли да дођу на нашу гра- ницу и уз бројне непријатности схвате да су за комунистичку власт они увек били грађани дру- гог реда, јер нису имали приступа ниједној др- жавној канцеларији, институцији, осим шалтер- ских служби где су у већини случајева само пла- ћали одређене дажбине за своје приватне посе- де у отаџбини. После много година, нова де- мократска власт у градовима увела их је у један но- ви свет који се зачиње у овој држави.

СВА ВРАТА ОТВОРЕНА

Можда је и значајније од материјалне помо- ћи коју наши људи са Запада упућују у Србију управо поправљање оне једнострано црне медијске слике каква је на Западу створена о српском народу и његовим демократским по- тенцијалима. Постоји ли спремност, конкрет- но у Данској, да се прихвати реално постоја- ње другачије Србије?

Ако бих говорио о свом личном искуству, мени

Приликом боравка у Србији председник Одбора СПО за Скандинавију Дамир Васиље- вић уручио је, као вид техничке помоћи одбо- рима странке у отаџбини, компјутере општин- ским одборима СПО у Зајечару и Неготину. О- утисцима које је стекао поводом актуелне по- литичке ситуације у Србији Васиљевић каже:

"До националног помирења међу Србима још није дошло и зато је наш народ толико по- дељен, како у матици тако и у дијаспори. Као председник Одбора СПО за Европу желео да поручим свим нашим људима у дијаспори: без обзира на евентуална лоша искуства са овим режимом, ја их молим да се одлуче на само још једну хуманитарну акцију - да по расписа- вању избора у Србији дођу у своју отаџбину и свој глас дају демократској опозицији, како би- смо се најбрже извукли из овог бездана у ко- ме се налазимо у последњих педесет година".

су сва врата у данском друштву отворена. Прво, због тога што сам особа која се већ дванаест го- дина изграђује у њиховој парламентарној монар- хији. Самим тим, по њиховом убеђењу, ја никако не бих могао да будем човек овог режима.

Наш Одбор има контакте са свим институција- ма данског друштва. Овде је пре пола године бо- равља делегација Скупштине града Београда, предвођена градоначелником Војиславом Миха- иловићем. Он је био примљен код једног од за- меника министра иностраних послова Данске, дакле шефа департмента, где је господин Миха- иловић упознао домаћина како српска опозиција види будућност Србије и излаз из кризе у којој се сада налази. После тога, градоначелник Београ- да је гостовао и у ударном термину на шведској државној телевизији.

На томе нисмо стали - следећа акција ће бити боравак делегације Скупштине града Београда у Копенхагену, верујем почетком јуна, јер је на- шим посредством дошло до позива градске куће Копенхагена и видећемо колико се може пости- ћи том паралелном дипломатијом.

Иначе, мењати слику о Србији у Европи јако је тешко. Овде, у Србији, поготово би требало да се схвати да Европска унија има усклађену за- једничку политику према Србији. А када се на Западу помене било која земља, па и Србија, пр- во се полази од структуре њене власти. Каква је структура наше власти и слика о њој на Западу, познато је. Ми из Српског покрета обнове смо, као демократска организација, још од времена Вуковара и Сребренице, све до бомбардовања и доласка страних трупа на Косово, настојали да Србе представимо као народ који се бори за сво- је територије и национални опстанак на тим те- риторијама. Нисмо успели да их у то убедимо јер

су у њиховој јавности пласиране чињенице које су говориле супротно, а односе се на несхватљи- ве поступке југословенског режима. Ми смо, по- нао, чинили колико смо могли, међутим, окаљан образ који нам стоји у Европи и свету мо- же "опрати" једино ново демократско руково- дство у држави и нова проевропска дипломатија, а који ће доћи, у то сам уверен, одмах после пред- стојећих избора у Србији.

Колико скандинавске државе помажу рад регистрованих српских организација?

Када је у питању Краљевина Шведска, српске организације су много више финансиране од стране њихових министарства културе и мини- старства вера, него што су то у Данској. Разлог томе је једноставан: доласком великог броја страних радника почетком седамдесетих година српска дијаспора је у сарадњи са нашим амбаса- дом добила велики новац за подизање инфра- структуре "српског лобија", ако могу тако да ка- жем. Посредством наших амбасада, међутим, новац је склоњен на рачуне режима, а Србима су остали југословенски клубови, прави идеоло- шки затвори у којима су били све до почетка де- ведесетих година. Тако је једна значајна сума новца за то време прокоцкана (то је све доку- ментовано у њиховим министарствима и ми про- тив тога не можемо ништа) и због тога српска ди- јаспора до сада није успевала да постави своје темеље у Данској. Пошто новца нема, ми креће- мо из почетка, бар када су питању некретниме и финансије којима би наше организације овде располагале. Ипак, министарство просвете по- маже све националне мањине које живе у Дан- ској на тај начин што за школску децу финанси- ра одржавање одређеног броја часова на матер- њем језику.

Одбор СПО за Скандинавију недавно је спровео и једну хуману акцију у сарадњи са Секретаријатом за децу и социјалну заштиту. О чему је реч?

Реч је о десетодневном боравку десеторо де- це без родитељског старања. То је била акција која се међу нашим људима на простору Сканди- навије не памти. Наша идеја није била да само поведемо децу у шетњу и да им покажемо Дан- ску како изгледа, већ и да породице које су их примиле успоставе трајне везе са њима и помог- ну их у будуће у животу, стипендирају их у шко- ловању и слично.

Убеђен сам да ћемо ускоро угостити много ви- ше малишана и остварити иста таква пријатељ- ства и везе са тим породицама, као и ово десе- торо деце који су код наших људи који живе и ра- де у Данској боравили у априлу месецу.

ДА ЛИ ЋЕ СРПСКЕ ЦРКВЕ У ДИЈАСПОРИ ПРИПАСТИ ЦАРИГРАДСКОЈ ПАТРИЈАРШИЈИ?

И ДУХ ОТИМА КО СТИГНЕ

Постоји реална опасност да једна по једна српска црква у дијаспори буду иредате под грчку јурисдикцију - тврди Епархијски управни одбор Епархије аустралијско-новозеландске и ујозорава на случај српске црквене општине у Јоханесбургу, иде су Грци раширили српској свештеника. - Зашто никада надлежним епархијама није достављена од лука којом се иоништавају као неовлашћени иотиси владице бачкој Иринеји и тадашњеј јеро монаха Ивњатија на документ са конференције у Шамбезију, којим се иравославни свет у дијаспори иотчинова Цариградској патријаршији? - Представници грчких цркава у Аустралији иред Врховним судом тврде да су они једино надлежни за иравославне у дијаспори, иа се зато Срби с иравом иптају да ли ће двадесетак српских епархија у расејању оистати?

Љ. ГОГИЋ
П. САВИЋ

Намера Цариградске патријаршије да под своју јурисдикцију потчини све православне цркве у дијаспори, тачније да под своју контролу стави све православце ван матичних земаља, озбиљно је узбудила Србе у Аустрали-

ји. Са последње редовне седнице Епархијског управног одбора Епархије аустралијско-новозе- ландске упућене су поруке велике забринутости и предлози мере да избегне "привођење Ср- ба у Аустралији под грчку црквену власт".

Из Епархије аустралијско-новозеландске упо- зоравају да проблем није новијег датума, али да је актуелизиран због случаја Српске црквено-

школске општине у Јоханесбургу, као и због опхођења и понашања грчких архиепископа у појединим судским споровима.

У јавности се о свему овоме чуло по први пут 1993. године, када је у Православном центру Ца- риградске патријаршије у швајцарском граду Шамбезију одржана такозвана Трећа припрем- на конференција, на којој су и делегати СПЦ пот-

писали документ којим се васпоставља процедура "поступног развоја организације православне дијаспоре". Врло брзо се испоставило да представници СПЦ на овом скупу - владика бачки Иринеј и тада јеромонах Игњатије, данас епископ браничевски - нису имали овлашћења за потписивање тако крупних одлука. Нарочито је интересантна тачка 5 документа из Шамбезија у којој се каже:

"Православне цркве се обавезују да не предузимају поступке који могу да штете горе описаном ходу ка канонском решењу питања дијаспоре, укључувајући и стварање нових, поред већ постојећих епископија у дијаспори. Напротив, цркве о којима је реч, у свом својству као мајке Цркве, чиниће све што је могуће у циљу олакшања посла Епископских сабора и васпостављања нормалног канонског поретка у дијаспори".

"Нормалан канонски поредак у дијаспори" за Грке значи успостављање њихове власти над православцима који живе ван матичних земаља. У том циљу православна дијаспора у целом свету је подељена на осам области - Епископских сабора Цариградске патријаршије. Те области којима ће искључиво управљати цариградски епископи су: Северна и Централна Америка, Јужна Америка, Аустралија, Велика Британија, Француска, Белгија и Холандија, Аустрија и Италија и на крају сама Немачка.

СУМЊА ПОСТОЈИ

Овакву одлуку као највише законодавно, јерархијско, и судско црквени тело није могао да прихвати Свети архијерејски сабор СПЦ, који је на свом заседању 1994. године саопштио да се потписи владике Иринеја и тада јеромонаха Игњатија на шамбезијском документу сматрају неважећима. Та одлука је објављена у званичном саборском саопштењу за новинаре, али како истичу у Управном одбору Епархије аустралијско-новозеландске она никада није достављена епархијама редовним путем као што се достављају остале одлуке Сабора и Синода. Напротив, многобројни захтеви епископа аустралијско-новозеландских да им се овај акт достави остали су безуспешни. Отуда у Аустралији сумњају да ли је поменута одлука Сабора икада и написана. Један од разлога за њено стренирање многи виде у чињеници да владика бачки Иринеј, с обзиром на везе са брачним паром Милошевић-Марковић, има убедљиво највећи политички и сваки други утицај међу свим црквеним великодостојницима. У таквој ситуацији Грци су наставили започети посао из Шамбезија, као да се ништа није ни догодило и као да не постоји одлука



Светог сабора СПЦ о поништавању неовлашћењих потписа.

"Српска црква данас има преко двадесет епископа ван Србије и Црне Горе, а свега петнаестак у Југославији. Ако би се прихватиле одлуке из Шамбезија, сви они, односно велика већина епархија и епископа СПЦ би се нашла под јурисдикцијом Цариградске патријаршије, укључујући и обе наше епархије (постоји и Аустралијско-новозеландска епархија Новогрчаничке митрополије) овде у Аустралији", кажу у Епархијском управном одбору Епархије аустралијско-новозеландске. "Да ли ово звучи немогуће? Без обзира на то како звучи, званичници Грчке архиепископије у Аустралији увек се обраћају нашим епископима у званичним документима као "српским православним епископима", а никада по титулама "аустралијско-новозеландски" или "за Аустралију и Нови Зеланд Новогрчаничке митрополије", јер они званично не признају да овде на најудаљенијем континенту може постојати и нека друга јурисдикција осим њихове."

ЈЕДНА ПО ЈЕДНА

У званичним одлукама Епархијског управног одбора Епархије аустралијско-новозеландске обавештавају се и надлежни у СПЦ "да је током прошле године, а у складу са закључцима из Шамбезија Грчка црква, на челу

са архиепископом Стилијаносом, у више судских процеса пред Врховним судом Аустралије, а поводом јурисдикције и управљања имовином црквених општина које су припадале Јерусалимској патријаршији или такозваним старокалендарцима, изнела став да су у њеној надлежности све црквене јединице у дијаспори". Даље архиепископ Стилијанос је нагласио да је "моментално стање постојања разних јурисдикција само толерисано са њихове стране, али и не признато за исправно и важеће". Пошто у Аустралији важи англосаксонски тип законодавства заснован на судским председањима Епархијски управни одбор Епархије упозорава на опасност да се остали судски процеси пресуђују по основу евентуалних судских одлука која ће признати комплетну јурисдикцију Цариградској патријаршији на целој православној дијаспори.

Из истих разлога овај Епархијски управни одбор покренуо је и питање Српске црквено-школске општине Свети Сава у Јоханесбургу, која је донедавно била у саставу Епархије аустралијско-новозеландске. Посебно се упозорава на нејасан канонски статус ове црквене општине у Јужној Африци и опасност да српске цркве у дијаспори могу бити предале једна по једна под јурисдикцију грчки епископа. Даље каже да су

поводом свог статуса одговорни из црквено-школске општине у Јоханесбургу тражили одговоре од надлежних у Београду. Срби у Јужној Африци не могу да схвате да после педесет година постојања њихове парохије стижу тврдње да она није легална и да решавање њиховог канонског статуса подразумева прелазак у јурисдикцију Александријске патријаршије. Зато су представници парохије из Јоханесбурга приликом разговора са представницима Светог синода СПЦ у Београду изјавили "да православни Срби Јужне Африке ни у ком случају не пристају да потпадне под било коју другу јурисдикцију". Донета је чак и одлука, да уколико се тако нешто догоди, свештеник буде отпуштен, да се Црквено-школска општина распусти, а њена имовина препише на српску заједницу у Јоханесбургу, а православни Срби се прикључе Руској граничној цркви. Тада су Срби из Јоханесбурга добили обећање да ће делегација Светог Синода посетити Александријску патријаршију и да неће бити предале ове општине под грчку управу. До посете није дошло у заказано време, а Епархијски управни одбор Епархије аустралијско-новозеландске тврди да су за решавање проблема српске црквене општине делегирани као представници СПЦ владике Иринеј бачки и Игњатије браничевски, који су већ једном неовлашћено потписали документ из Шамбезија (!?).

је познато свима у Српској цркви, већи су Грци од Грка", наглашава прота Лончар.

Чињеница да су баш они одређени да посредују у спору забрињава. Мислим да би интересе Српске цркве боље бранили неки грчки епископи из саме Грчке. Мисли ли наша Црква да може кад јој падне на ум да преда пет хиљада или више својих чланова у неку другу помесну цркву, и то да их чак и не приупита за мишљење? Све ово су наши преговарачи или превидели и пречули. У својој жељи да што више науче они су заборавили шта значи озбиљан пастирски рад и брига. Где су они у контексту фамозног суђења оцу Мирку Скробоњи? Они су као преговарачи, по логици ствари морали знати шта се дешава. Ако су знали а нису упозорили ни проту Мирка ни Свети Синод онда су и сами учествовали у суђењу."

Прота Лончар оптужује двојицу поменутих владика и због чињенице да је одлуком Светог Сабора СПЦ парохија у Јоханесбургу изузета из састава аустралијско-новозеландске епархије, и стављена под директну надлежност патријарха српског Павла. У свом званичном обраћању јавности овај свештеник из Аустралије претпоставља да су владике Иринеј и Игњатије као преговарачи утицали да патријарх Павле не упути ниједан акт црквено-школској општини у Јоханесбургу.

Наглашавајући да се обраћа српском народу и српској цркви у дијаспори Милорад Лончар поручује:

"Нама свима реално прети иста судбина проте Мирка Скробоње, а народу судбина Срба Јужне Африке. Или ћемо слушати Грке или ћемо бити рашчињени и проказани. Питање је само времена."

РАШЧИЊЕЊЕ ПРОТЕ МИРКА СКРОБОЊЕ

Драматична збивања око парохије СПЦ у Јоханесбургу и посебно одлука александријског патријарха Петроса и Суда ове Патријаршије да рашчини српског протојереја-ставрофора Мирка Скробоњу нашли су се и на дневном реду редовног мајског заседања СПЦ.

И док се чека да владике обелодане своју одлуку, огласио се јавним саопштењем протојереј Милорад Лончар, који је као изасланик епископа аустралијско-новозеландског и довео проту Скробоњу у Јоханесбург. Протојереј Лончар наводи да је одлука о рашчињењу Скробоње увреда за Српску цркву, па зато и критикује чињеницу да је из Београда било покушаја да се оправда ово кажњавање и Србима у Јужној Африци поручи да су они "по канонима" под јурисдикцијом Александријске патријаршије.

Прота Лончар напомиње да такав канон нигде није прецизиран и да је српска парохија "Светог Сава" основана још пре педесет година и да првобитно Александријска патријаршија није обухватала цео афрички континент.

У целом случају прота Лончар упозорава и на негативну улогу владика Иринеја Буловића и Игњатија, које је Свети Синод СПЦ одредио као преговараче у случају Јоханесбурга. "Владике Иринеј и Игњатије, добро

Хрватски "Бљесак" више не бљешти

Међународна заједница је љурала РСК у састав Републике Хрватске, како је то било и њредвиђено Венсовим љланом. Истовремено није осуђивала оживљавање усташтва у Хрватској. У Силиту је 12. априла 1995. љодине слављена 54. љодишњица фашистичке НДХ. Том љпријодом Иван Габелица је љоворио о "хрватском мужу др Анти Павелићу". Српски народ, љамтећи усташке злочине није мојао замислити живот у држави која је јавно славила највеће србоубицу у историји. У таквом застрашујућем времену, Хрватска се одлучила да, уз сајласност и војнојо литичку љодрику најмоћније дијела свијета, мачем и оињем љротјера српски народ из љреостатка Зајадне Славоније.

Миле ДАКИЋ

ЛАЖИ И КОНТРАЛАЖИ

Зором, 1. маја 1995. године, у 5,30 хрватске оружане снаге су напаале на дијелове РСК, на Западну Славонију, која је била под заштитом УН, уведеном у прољеће 1992. по документу названом Венсов план. Првомајска агресија је правдана пред јавношћу и пред свијетом као кажњавање РСК, јер је послје убиства Србина Тихомира Благојевића 28. априла, недалеко Новске, услједило узвратно злочинство у којем су убијена двојица и рањена петорица Хрвата на Аутопуту. Ова агресивна и за многе славонске Србе смртоносна хрватска војничка операција је називана "полицијском акцијом ограниченог домета". У првом дану агресије, српски крајишки медији су прикривали пораз и расуло Српског славонског корпуса. Истовремено хрватска телевизија је приказивала улазак својих снага у Окучане и Јасеновац. Крајишници су са запрепаштеном доживјели освајање Јасеновца за непуних шест сати. Повлачене су паралеле са 2. свјетским ратом, када су хрватске комунисти тврдили да је Јасеновац неосвојив, па је тај логор смрти радио све до друге половине априла 1945. године.

У 17 сати Српски радио Петрова гора је обавијестио јавност да су хрватске снаге провозирале на ријеци Купи, па су снаге Кордунашког корпуса артиљеријом тукле град Карловац. Истога дана хрватски авиони су тукли Стару Градишку и надлијетали територији Републике Српске. Командант Западнославонског корпуса Српске војске Крајине Лазар Бабић у 18,35 сати јавља о тешким борбама између Окучана и Нове Градишке и да су хрватски авиони тукли колоне избјеглица. Очекивана је реакција југославенских медија. Тек у 16. минути Дневника РТС дата је информација о хрватској агресији на Западну Славонију. На Загребачком аеродрому у поподневним сатима вођени су преговори између предсједника Владе РСК Борислава Микелића и представника Републике Хрватске Хрвоја Шаринића. Преговори су одгођени за 24 сата, с мотивацијом да ће бити вођени на вишем нивоу, с делегацијом Хрватске коју ће предводити Мате Гранић. Хрватска дипломатија је тим лукавством добила баш толико времена колико јој је потребно да обави започети посао.

У 8 сати 2. маја сирене у Крајини су означиле ваздушну опасност. Истовремено ХТВ је приказивала "ослобођени" Јасеновац, а Српски радио Книн је најавио политичке преговоре у којима ће, како је одлучено, учествовати и Илија Пријић. Крајишке радио станице емитују прјесме о Дражи Михајловићу. Министар СР Њемачке је затражио повлачење хрватске војске "док не буде касно". Заказана је и сједница Савјета безбједности. Предсједник Републике Српске Радован Караџић, који је раније често понављао да РС није у рату с Хрватском и Хрватима, него са балијама, запретио је Хрватској и назначио да је то напад и на Републику Српску. У 10,50 сати српска артиљерија је тукла град Карловац. Хрватска телевизија је у 13 сати показала учинке пројектила који су из "оркана" лансирани на Загреб. Ово је прво бомбардовање и гранатирање Загреба у 20. вијеку. Његови грађани су 2. маја 1995. први пута у историји видјели свој град изложен гранатирању. Новинари су забиљежили 8 дивотација. Медији су објавили рушење хрватског авиона Миг 21 код Старе Градишке. Војска РСК, да би умањила пораз у Западној Славонији, лансира вијест о заузимању значајног врха на Динари. У 16,30 ХТВ је приказао центар Окучана "ослобођеног од окупатора" (од власника својих кућа и завичаја). Послије подне српске крајишке радиостанице су прекинуле с емитовањем ратничких прјесама. У хрватским медијима је објављено успостављање хрватске полицијске станице у Јасеновцу. Кнински ТВ Дневник је трајао 15 минута. Он није објавио пад Јасеновца и Окучана... Послије је емитована весела музика. Програм заиста неприкладан за дан велике српске несреће, када је хрватска авиација тукла колоне српских избјеглица и када су страни медији приказали водене шмркове с којима је сапирана свјежа српска крв са асфалтних путева у Западној Славонији. Истога дана Радован Караџић је одржавао Скупштину СДС западних српских земаља. Српске странке су ратовале између себе, а у Западној Славонији се истога дана рјешавао судбински положај и политички принцип - да ли ће или неће постојати Република Српска Крајина и Република Српска.

Трећег маја је настављено ракетирање За-

греба са 5 пројектила из "оркана". Гост Радија Петрова гора, командант Кордунашког корпуса пуковник Вељко Босанац, поручио је Србима да нема разлога за панику. У Книну су Борислав Микелић, Илија Пријић и генерал Лончар утврдили текст Споразума о прекиду ватре између Хрватске и РСК у којем се не спомиње повлачење хрватске војске из Западне Славоније. Споменуто је међународна контрола Аутопута и допуштање хрватске стране да се српски цивили ослободе из хрватског окружења. Хрватска није дозволила представнику УН Јасуши Акашију да дође у Западну Славонију и да се увјери у злочинство према Србима.

Већ 4. маја прекинути су ратни узвици. Западна Славонија је насилјем укључена у правни систем Републике Хрватске. Франьо Туђман се обратио нацији и славио своју побједу. Книн се опраштао од омиљеног Чоке Срђана, писца текстова и оснивача рок групе "Минђушари", који је погинуо на западнославонском ратишту. Предсједник, сада већ крње, Републике Српске Крајине Милан Мартић обратио се избјеглицима из Западне Славоније у Босанској Градишци: "Ја бих волио да сам дошао овдје на свадбу, него у овој пригоди. Тукли смо Загреб, Карловац и Сисак због вас..."

БЕЗ АМНЕСТИЈЕ

О догађајима у Западној Славонији у СРЈ није било службених коментара. Прошла је и ова хрватска агресија без међународне, свесрпске и југославенске осуде. Срби су се навикли на трпно стање. Била је то уједно и пропусница хрватској политици за дефинитивни војнички обрачун с Републиком Српском Крајином. У Западној Славонији су опљачкани и угњенисане српске куће. Многи се скрасише у Републици Српској, а највећи дио народа се на Рачи пребацивао у Србију. Мјесецима су стршила црна огњишта на десној обали Саве, гдје су ложене ватре и гдје је сачекивана одлука гдје да се настане, у Србији или у Барању.

Прошло је 5 година од толико хваљеног хрватског "Бљеска", који је слављен и уздизан на пијадестал најсавршеније војне операције у периоду осмогодишњег постојања Републике Хрватске. Било је то друго велико етничко чишћење српскога народа из Западне Славоније. Прво је обављено још у границама живуће, међународно признате СФРЈ, крајем 1991. Навршило се 5 болних година од војничког поробљавања Западне Славоније и готово потпуног изгона српског народа из својих кућа и завичаја. Српски народ се по хрватским законима и текућој пракси не може безбједно и слободно вратити. Села су спаљена а станови заузети од неких других који никада нису били становници тих подручја. Истина је да "Бљесак" више не бљешти нити код већине грађана хрватске националности. Народ је сазнао истине и свеволике злочине у току толико слављене војне операције. Ове године се у Хрватској и свијету о "Бљеску" и "Олуји" све више говори као о криминалним војним операцијама, огрезлим у крви и злочину. Зато је и 5. годишњица "Бљеска" прошла без хвалоспјева о генијалности генерала Бобетка, који је себи приписивао овај "генијални" војнички подухват. Чак се и бивши војни министар Мартин Шпегел ограддио од "Бљеска" и "Олује" тврдећи да заударјау на злочинство. Бивши хрватски предсједник др Франьо Туђман је позвао Србе да остану код својих кућа, посебно одређено и уз гаранције, у операцији "Олуја". Они који су га послушали доживјеше тешке, а многи и најтеже судбине.

И Хашки трибунал све више прозива хрватске војне предводнике, одговорне за хиљаде убијених Срба у завршним војничким операцијама. Према још увијек непотпуним подацима, у

"Бљеску" је убијено или нестало 282, а у "Олуји" 1627 Срба, на путевима, у колонама, у двооришним и на кућним праговима. Било је то криминално доба и још једна тешка мрља на лицу и савјести хрватске политике и хрватске државе. Ради се о поновљеном злочинству, у истом вијеку, од готово истих починитеља, па је оно тиме још теже и трагичније. Ради се о генералном државном злочину и терору, јер су злочинци стимулирани, награђивани, унапређивани, одликовани и проглашавани почасним грађанима од званичних органа хрватске државе.

Нова хрватска власт је у току ове године да-

ла мноштво обећања крајишким Србима, али се и за њиховог земана ништа није битније поправило. Нису престали изгредити и насиља. У Вељуну, на Кордуну, оскрнављена је гробница 520 Срба, убијених на дан Светог Ђурђа 1941, дакле много прије оружаног устанка, само зато што су Срби. У Дољанима код Дарувара, 8. маја ове године, на очиглед хрватске полиције и државе "неки екстремни елементи" су разбили прозоре, уништили иконе и намјештај у православној цркви Свети Илија. Насиља су запажена и на подручју Псуња. Срби и даље не могу ући у своје куће и не могу бити власници своје

имовине. Ту престаје свака прича о сношљивим односима према Србима, држављанима Републике Хрватске, и хрватској демократији "еуропског" типа.

Историјска је нужност да се балкански простори стабилизирају и смире, али нико никада неће, не може и не смије ослободити кривње двије хрватске државе настале у 20. вијеку од геноцидног злочинства учињеног српском народу у Хрватској, Босни и Херцеговини.

РАЈКО МИТИЋ, ПРЕДСЕДНИК ОКРУЖНОГ ОДБОРА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ ЗА ШВАЈЦАРСКУ

За живот без јастучница

Донације, разне хуманитарне помоћи и друга "опорезивања" наше дијаспоре, која су се одвијала посредством амбасаде, најчешће су завршавала у њенојима људи из режима. Док се не промени овај режим, нико озбиљан неће уложити ни један франак. Људи из дијаспоре свесни су да би то било финансирање ојтанка лојдовске власти.

Александар ЧОТРИЋ

Господине Митићу, недавно је у граду Биеру одржана Изборна скупштина СПО Швајцарске за француско говорно подручје. Чиме ће се бавити нови Окружни одбор, за чијег председника сте изабрани?

Настојаћемо да наше грађане у Швајцарској информисемо истинито. Од априла ове године Окружни одбор је почео да штампа билтен СПО-а у Швајцарској, под називом "Наш глас". Чланство СПО-а и српску дијаспору информисемо да ситуација у земљи није онаква каквом је представља актуелна власт. Такође, информисемо их о активностима СПО-а у матици и Швајцарској. Други задатак је да јавност Швајцарске упознамо са активностима и напорима које чини наша странка да у Србији дође до демократских избора на свим нивоима, и самим тим до промене власти. То успевамо да учинимо преко културних и политичких манифестација (митинга, прес конференција, политичких трибина, скупштина), које се одржавају широм Швајцарске, и на којима веома често имамо госте из Србије.

Како оцењујете митинг демократске опозиције, који је 14. априла одржан у Београду?

Митинг оцењујем успешним у смислу заједништва демократске опозиције и поштовања договора који је постигнут у седишту СПО-а 10. јануара ове године. Очигледно је да у Србији постоји јасна решеност великог дела народа за демократске промене. Тим путем треба наставити, без обзира на све трње и камење. Митинг је показао и да је СПО највећа опозициона странка у Србији и прва виолина у данашњем оркестру српске демократске опозиције.

БИТИ МУДАР И ОПРЕЗАН

Како су на митинг реаговали швајцарска јавност, медији и политичари?

У Швајцарској су са задовољством констатовали успех митинга, што је резултат заједништва опозиције и превазилажења политичког ривалитета између Вука Драшковића и Зорана Ђинђића, како они кажу, лидера двеју највећих опозиционих странака у Србији. Швајцарци сада постављају низ питања - како и шта даље? Шта ће опозиција предузети да дође до толико

тражених избора? Да ли, и поред очигледне решености опозиције и веће дела народа у Србији, постоји реална политичка снага која Милошевића може да приволи да распише изборе на свим нивоима?

Режим свакодневно врши терористичке нападе на политичке противнике, студентске организације и слободне и независне медије. Како, онда, остварити мирне промене у нашој земљи?

Више пута сам говорио да тренутна политичка ситуација у Србији подсећа на буре барута и да фитиљ држи Слободан Милошевић. СПО и председник Вук Драшковић све чине да се промене обаве на демократски и миран начин - путем избора и без политичког реваншизма. Тако треба наставити и треба бити мудар и опрезан. За евентуалне сукобе и несреће потребне су две стране. За сада не постоји друга страна.

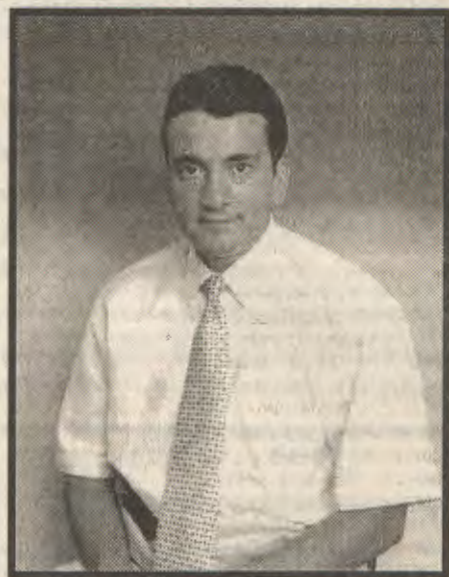
Како Срби из Швајцарске, и уопште дијаспоре, могу допринети демократским променама у Србији?

Срби из дијаспоре доприносиће демократским променама организовањем митинга против актуелне власти, потписивањем петиција и усвајањем декларација. Наше захтеве слаћемо одговарајућим институцијама, а посебно ћемо вршити притисак на власти да распишу превремене демократске изборе. Од југословенских власти тражимо да нам се дозволи право гласа у амбасадама и другим дипломатским представништвима, јер смо једини народ на свету који нема то право.

ЗА ДРУГАЧИЈИ ОДНОС

Југословенске власти у земљи, као и оне у амбасадама и конзулатима, и даље на српску дијаспору гледају искључиво као на људе које треба пљачкати кроз разне "зајмове", "донације", тзв. хуманитарне помоћи... Сада се из владе све чешће чују позиви дијаспори да улаже у Србију, а нуде јој се и некакве олакшице. Какав је Ваш коментар?

Народ у иностранству је коначно схватио шта је свих ових година плаћао и давао. Сигуран сам да никада више неће насести на преваре режима Слободана Милошевића. Донације, разне хумани-



тарне помоћи и друга "опорезивања" наше дијаспоре, која су се одвијала посредством амбасаде, најчешће су завршавала у њенојима људи из режима. Док се не промени овај режим, нико озбиљан неће уложити ни један франак. Људи из дијаспоре свесни су да би то било финансирање опстанка лојдовске власти.

Шта очекујете после промене власти у Србији, и у том контексту, у погледу статуса наших грађана који живе и раде у иностранству?

Потребно је из корена променити друштвено-политичку ситуацију у Србији. После промене власти очекујем све оно што сада немамо: државу без санкција, на чијем челу ће бити председник који може да нас представља у земљи и свету. Очекујем пораст стандарда, што је услов за моралну и духовну обнову. Верујем да ће бити створен стручан, слободан и ефикасан систем образовања. Очекујем да ће грађани одлазити код лекара без обавезе да носе своје чаршаве, јастучнице и лекове. Очекујем изградњу тржишне економије и развој свих грана привреде а, пре свега, пољопривреде. Селјаку треба омогућити да производи, уз све олакшавајуће околности, под којима подразумевам: кредитне, јефтине машине, законске мере за подстицање пољопривредне производње... Надам се да ће бити успостављен и другачији однос општинских, републичких и државних функционера према грађанима. После нужних демократских промена, уверен сам да ћемо ми у дијаспори добити право гласа у дипломатско-конзуларним представништвима, да ћемо имати своје легитимне представнике у парламенту Србије и да ће одговарајућа министарства водити бригу о грађанима у иностранству. Сигуран сам да ћемо бити ослобођени плаћања нерасумно високих царина, такси, путарина и других намета, да ће се цариници и полицајци према нама опходити коректно, да ће бити створени услови за наше улагање у српску привреду, као и да ће доћи и дан када ћемо се одлучити на трајан повратак у стари крај.

председник регионалног Одбора СПО за Херцеговину 1990. године

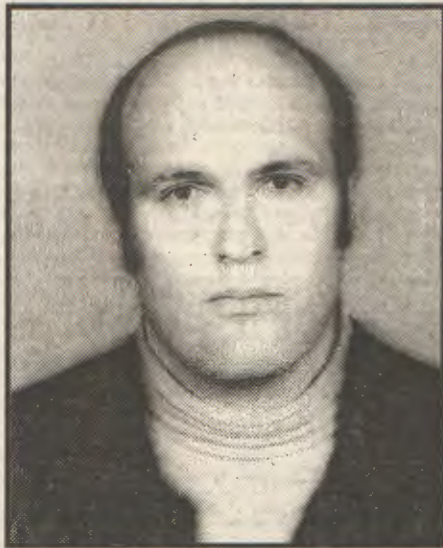
Песник по рођењу а историчар по образовању из дечачких дана је писао о јунаштву својих земљака, покушавајући да се одазове захтевима савести а не "захтевима времена". Из ових разлога његов живот је био праћен бројним неспоразумима у средини у којој је живео (због тога је био прогнан из просвете).

Обрен је рођен на Преображењу па се у складу са тим целог живота понашао покушавајући да духовно преобрази народ коме је и вера била забрањена. Веровао је да "нема ништа сакривено а да неће бити откривено" као што је говорио славни Јеванђелиста Архангел Св. Лука.

Као што су др Саво Скоко историографски, а Вук Драшковић у романима, тако је О. Говедарица у епским песмама овековечио трагичну истину о српским полонима, у Херцеговини у току Другог светског рата. Најпозванији кажу да је Обрен био најугледнији творац новије српске епске песме, у овом веку да му је био раван само Радован Бећировић. Великом барду српске Тоскане Обрену Говедарици узор су били славни земљаци, песник Тешан Подруговић и Васиљ Грђић, највећи трибун и борац за српски народ у Босни и Херцеговини на почетку двадесетог века (оснивач Просвјете и Српске ријечи). Обрен је у стилу Васиља Грђића будио замрлу националну свест Срба, делујући са великом вером, вољом, преданошћу, прегалаштвом и истрајношћу, надањујући земљаке и савременике много даље од Херцеговине.

Истину о прошлости износио је храбро да би сведочио за незаборав. Успео је да епском гусларском песмом спаси од заборава оно што скоро нико други није смео ни рећи а камоли написати. Епском формом је задовољио народну душу, а себи дао одушак после страшних догађаја. То је било поуздано сведочење а не само емотивни излив и саосећање. Певао је за сва вечно занемела уста, која би имала много шта да кажу. Афирмисао је оне који су свој живот дали за српску слободу и отаџбину, са увећањем историчара да нуди трајну поруку и опомену, сличну оној коју су дали Владимир Ђоровић и Перо Слијепчевић. Обрен је смело повезивао прошлост и садашњост, подстицајући на прегнућа, разбијајући заблуде, не пристајући на порицање и потчињавање свог народа, борећи се духом, памећу и поштењем. Цео живот се беспоштедно и часно борио, налазећи песнички смисао супротно од Гилгамеша и Хердерлина. Рођен је са врлином па је није морао правити из нужде. Цео је живот био изузетно храбар иако је у томе времену било најмање храбрих. То је било време аномије, одсуства правних и моралних норми, али Обрен своје моралне норме никада није изневерио. Упорно је подсећао ационалне Србе да и у време турског ропства ни у Западној Европи Срби нису престали бити значајни, наводећи да се 1617. године на Оксфорду приказивала драма "Косовска битка", као и да је на руском простору Свети Сава био трајно најсјајнија звезда (читаво руско црквено и световно право почињало је на Крмчији Светога Саве).

Професор Обрен Говедарица и по цену жестоких невоља од комунистичког режима није пристајао да дивови српског јунаштва, славе и части буду потиснути у заборава, нпр. војвода



Стојан Ковачевић. Судбина му је дала прилику да при крају свог животног пута буде директор школе која носи име овога чувеног јунака. Обрена су увек надахњивале племените душе и узвишени узор, па је и сам веома допринео осветљавању националног пута части, патриотизма, савести. Зато је могао дати велики допринос борби против брисања традиције и спречавања затамњивања дела и заслуга славних предака, духовних и моралних јунака какви су били на пример Николај Велимировић и Јустин Поповић. Знао је добро шта су светиње и општи идеали па је зато успевао да мобилише честите, храбре и истрајне борце за добро нације. Опевао је горостасе српске историје и врлине које су давале тон њиховом животу, они мачем, а Обрен пером бранише народ и језик од расрбљавања. Међу чувеним песмама посвећеним стварним јунацима из најновијег времена је и песма посвећена Гишки Божовићу.

Због свега што је учинио за свој народ у име истине и правде, а никада на штету других, остаје трајно присутан узор покољењима, како се борити за добро и како спречавати зло које су чинили појединци своје народу, без критичног односа према збивањима која су водила српски народ у суноврат. Храбро је зборио и творио призивајући Бога по узору на Ф.М. Достојевског и Ј. Дучића, достојно стремићи ка циљу, уграђујући себе самога у етичку и поетску вертикалу српскога народа. Успео је да нашем народном епосу врати поштовање и непоновљиву лепоту, изаткану сложеном фолклорном архитектуром, како рече Неђо Шиповац. Обрен Говедарица је служењем истини, истинољубивости и слободи сјединио у себи стремљења мисли Јувенала, Хакслија и Ибзена. Његова истина била је будилник који је спајао разум и савест. Такву доследност у изношењу истине могао је да чини само високо моралан и духован човек.

Епитафи из најновијег ослободилачког рата српског народа у Српској републици које је сачинио Обрен су највећи домет тог дела наше књижевности и како рече Обренов брат по крви и перу песник Душан Говедарица ти су епитафи ново ткиво наше уклетости и страдалништва.

Епитаф јунаку Веселину Шојићу:

Јесте прошлост, нешто чега нема,
а понекад и у вјечност води,
да оваквих јунака не бјеше
не би било пјесме о слободи.

Епитаф браћи Раду и Новаку Мас-тиловићу:

Тама може сваки идол,
да затами и помрачи,
осим овог мјеста с кога, божанствени
понос зрачи.

Обрен је успео да опише почетак овог века - геноцид над Србима од стране цивилизоване аустроугарске царевине, време, људе и догађаје узбудљиво и врсно опева истичући до тада нечувена јунаштва Срба и у свету до тада нечувен патриотизам.

Његови стихови о томе најбоље говоре:

**Па док сунце земљу грије
и докле је историје
биће примјер људске части,
а не рђе и пропасти.**

Ово би могао да буде епитаф на Обреновом гробу. О вишевековном страдању нашег народа најлепше говоре следећи стихови:

**Сваки корак, свака стопа
испод себе бездан има,
ђе год сједнеш да одмориш,
одмарат ћеш на костима.**

За бројне Обренове стихове, да су којим случајем настали пре Вука Караџића, могло би се рећи да је Вук због таквих стихова рекао: Кад дођеш у Гацко не пјевај, у Гацку је највише пјевача.

Због славних претходника Обренових Јован Дучић је казао: Гацко је једно од најживљих места наше српске поезије, пуно је урадило за изградњу гусларске и устаничке психологије. Из Гацка и Дробњака су потекла највећа српска епска и културна имена. То је центар српске главне моралне сфере. Да је којим случајем Јован Дучић жив захваљујући Обрену Говедарици био би у свом увећању још чвршћи. Обренови јунаци из песама су покретали у нове борбе чак и када више нису били живи подстицали су следбенике, зато свој небески престо никада неће изгубити јер их је Обрен овековечио. Обрен је био певач рафинираног стила чија је поетска мисао лако и природно текла. И почеци и крајеви његових песама били су веома ефектни, песме краси језичка чистота, мисаона јасност, ваљаност порука и опомена, умност и осећајност. Песме су му лако памтљиве и пелљиве. Објављене су му следеће збирке:

"Орлу орле у царство висина"; "Шта су момци прси ватренијех"; "Сомина"; "Српска ћецо, весела вам мајка"; "Муке и заруке".

Обренов син Вукота који се бави епском песмом растао је у окриљу оца, великом узора и верује да ће оца стићи и надвисити.

Прерана Обренова смрт спречила га је да нам подари још мноштво бисера али и за оно што је пружио поносиће се вечно дедовина Светога Саве и укупан српски духовни простор.

Др Слободан Зеленовић

КАКО ТО ВИДЕ ОНИ

Карел Косик

Сусрет са Тридесетогодишњим ратом

Стратегијске невоље (14)

Филозофија, стратегија, тактика - и један долар

О узроцима садашње несреће на Балкану - и на другим жариштима криза у свету - мора да проговори и филозофија. Два есеја су у том погледу карактеристична и оба су наишла на значајан одјек у свету - Јиргена Хабермаса и Карела Косика. Хабермасов оглед објављен у часопису "Реч", Косиков објављујемо у "Српској речи" у два наставка.

Некадашњи демократски марксиста Карел Косик не спори либералне, демократске вредности данашњег западног друштва, али - суочен са бруталним грешкама и поступцима, процедурама тих друштava - поставља, оправдано, питања од најопштијег значаја: каква је данашњи свет? каква ће бити судбина хуманизма? како решавати најстрашније конфликти са становишта хуманизма, а не власти? Ништа актуелније и за нас данас - непотребни и за саму власт деструктивни потези, односно гушење медија, као да је одобрила једна велика светска сила којој, изгледа, више вреди одсуство оне друге на српским просторима, него то што ће - ако се овако настави - многи Срби од глади поумирати. Притом - бивша сила. Слобода и демократија услов су економског развоја и бољитка: без слободе завршићемо у деспотији глади Северне Кореје. То је наша, српска дилема, и са том судбинском дилемом дословно физичког опстанка једног народа нико не сме да се игра. Тамо где је педесет процената становника незапослено, а осталих педесет процената прима педесет марака, руска подршка неслободи не представља ништа друго до брутални цинизам. Да будемо цинични и ми: дајте сваком грађанину, свакој српској породици, одиста пристојан живот, можда ћемо се одрећи слободе. Цео практични комунизам заснован је на тој идеји - одрицања од слободе зарад најскромније заштите животних услова. А будући да је и та скромна идеја пропала, као неостварива, и будући да поново и језиво пропада сада пред нашим очима и на нашој кожи (где су времена успешних заваривања да то може, односно америчких Титових кредита!) морамо се, као једином излазу, окренути Западу и његовој, ма како несавршеној и повремено опасној цивилизацији. Ако ништа друго, уз све материјалне предности евроамеричке цивилизације (којој ми као Европљани припадамо), у тим друштвима постоји и та привилегија да се о спорним питањима, и оним коначним, може слободно расправљати (управо Косиков есеј представља значајан допринос таквој расправи). Тамо полиција не заузима Студио Б.

Једног дана ће неки историчар педантно истражити све погрешне одлуке овдашње политичке елите, класификовати их, вредновати њихове последице. Једна од таквих одлука, на први поглед веома удаљена од оних несрећа што тако тешко падају на наша плећа, заслужује да не буде заборављена. Из сведочења саветника најмоћнијег

Сусрет први: поглед одозго и геометри моћи

1. Немачки писац Ханс Магнус Енценбергер поздравља је (прошле године) бомбардовање Југославије и своју сагласност пропати следећом изјавом: "Између рата Срба на Косову и рата НАТО у ваздушном простору над Балканом зјали провалија од четири столећа." На једном ратишту срела су се два рата: један је вођен најразвијенијом техником из ваздуха и обећавао је да доноси, одозго, спас, док су се доле одигравале сцене из Тридесетогодишњег рата, како их је 1669. године описао сведок Ханс Јакоб Кристоф Гримелсхаузен: "Убијати и бити убијен, прогањати и бити прогањан, пљачкати и бити пљачкан, наносити патњу и искушавати је, утвривати страву и живети у страви, уништавати и бити уништаван, претити и

чојева у овој земљи - у тим објективним сведочењима саветник уопште не потцењује квалитете свог претпостављеног - сазнајемо да је понуда да се на Дрини изгради и низ хидроцентрали, тешка - ако смо тачно запамтили цифру - 1,6 милијарде долара инвестиција, била одбијена зато што су они који су хтели да дају ту своту, за концесију понудили један долар. Требао је, изгледа, да понуде два па да понуда буде прихваћена. Ако ћемо право, није исто добити 1,6 милијарде долара и један долар или 1,6 милијарде и два долара. И тако, због тог једног долара...

Гушење медија има многе разлоге (избори, ако их уопште буде), али нама се чини да је главни разлог сазнање, веома прецизно, овдашње владајуће елите да ће социјално-економске тензије ускоро достићи врхунац, да грађани више не могу да подносе изузетно тешке, понижавајуће животне прилике. У веома вероватној социјалној експлозији, улога медија била би кључна у смислу демократског изласка из кризе. Не само ирационалност, не само гнев због понекад трапавих, па и екстремних потеза независне штампе и телевизије, па и саме опозиције, која је такође почела да непотребно шанлуци; погрешно рационализована паника, покушај да се цела та вероватна експлозија помете под тепих - а то је немогуће.

Очекују нас судбински дани и месеци. "Нека нам Бог буде у помоћи!", рекао је Спасоје Крунић, а то мисли и осећају сви људи добре воље у овој ојађеној земљи. Чека нас арбитража, судбина малих народа.

Враћамо се Косику - његовим размишљањима о наслеђу и основама Тридесетогодишњег рата могао би се додати и овдашњи застрашујући пример. Једног човека унапред осуђују као злочинца, терајући га тако да се очајнички бори не више за власт, новац, славу или одређени политички концепт, већ за голи живот, и то не само свој (тај би се и могао прежалити), већ и најуже породице. А друга пак велесила, углавном немоћна, из крајње себичних разлога отежава демократски излаз из кризе, у којем би се за све оптужене кривце морао наћи разуман, прихватљив излаз, без икакве подвале (где нестане претпоставка невиности и уставно начело неизручивања наших грађана). И зато сада Вук Драшковић, Војислав Коштуница и Зоран Ђинђић одлазе у Русију - да позову на разум и равнотежу, специфично гледано и те како корисне управо за онога који је и промишљено и панично (најчешће) посеога за силом, најпре и пре свега на сопствену штету. Али шта значи разум и да ли је разум могућ после свих катастрофа које су снашле некадашњу Југославију и садашњу Србију у последњих десет година?

Александар Илић

ломити се под претњама, пребијати и бити пребијан."

Да ли Тридесетогодишњи рат упада у нашу садашњост у облику закаснелих експреса, бруталног ратничког беснила, или тежина садашњег доба бива у томе што стално живимо у представама рођеним у првој половини 17. столећа и тек се тешко ослобађамо из њиховог загрљаја?

Данас је очигледно да главна линија поделе не протиче између присталица и противника "хуманитарног бомбардовања"; основни рез је другде и дубље: у питању где смо заправо, на крају и закључку старе или на прагу нове епохе? Да ли "етички рат" са "хуманитарним бомбардовањем" оглашава долазак нових и бољих времена или потврђује преживелост старе ере?

МОЋНИ ПОГЛЕД ОДОЗГО

2. Савршене машине евроамеричке цивилизације које са чудесном прецизношћу погађају из ваздуха војне и цивилне циљеве и одозго контролишу шта се догађа доле, не превазилазе хоризонт чије су идеје претпоставке настајале у раздобљу Тридесетогодишњег рата. У техници данашњице обраћа нам се управо та епоха, коју многи посматрачи погрешно поистовећују са претераностима племенског и верског фанатизма. Ратничка небеска оптика региструје реалност испод себе као збир апстрактних тачака, које се разликују по томе да ли су или нису предодређене за погодак или достизање и у таквом свом посланој завршава се мировно виђење овоземалско, које све оцењује са јединог гледишта, из перспективе овладавања.

3. Моћнички поглед одозго јесте виђење народите врсте: посматра и у исто време контролише, гледа да погоди. У модерној техници се комбинује чудесно око, што види у даљину, са вештачки створеном руком, која хвата одмерени предмет, ма колико да је удаљен; или га уништава, или узима под своју заштиту. Рука која види из моћничког погледа, не оставља ствари какве јесу, не радује је само њихово постојање; задовољење настаје тек у осећању сигурности да их има под руком и у подручју, да је њихов господар. Али да ли је господар ствари такође над стварима, или упада у том господарском односу у неправдијене зависности?

4. Шта одмерава и на шта се усмерава поглед одозго, модерно небеско око? Заинтересовано је за исте објекте као традиционална овоземалска човјеча за влашту и владањем. Покушава да окупирани ствари до сада "по страни лежеће", и свеједно је и од случајних околности зависно у каквом ће поретку изаслати своје мисионаре на тражене територије: да ли почиње довањем оружја, извозом "културе", хуманитарном помоћи, финансијама или отвореном војном интервенцијом.

5. Да ли модерна техника има чаробну моћ да ослобађа људе из заробљеништва предрасуда и традиционалних магија, древног чаробњаштва и лажног очаравања, од демонске моћи локалних и националних малих богова? Или доноси други начин урокљивости и заслепљености, ефикаснији, али једнако рђав и опасан? Да ли омогућава увид, ослобађа од провинцијализма, или баца људе у другачију зависност?

ВЛАДАТИ ПРОСТОРОМ И ВРЕМЕНОМ

6. Земља има своју природну и трајну меру: смењивање дана и ноћи, плим и осек, годишња доба, суше и воде, равнице и планине, живот и смрт. Тој мери се човек прилагођава и у складу с њом на Земљи борава. Али човек такође намеће планети своју меру, привремену и шашаву, када је дели на сфере утицаја и понаша се према њој као према наслеђеном благу, препуштеном у целости његовој самовољи. У природи је тог моћничког мерења то што се не зауставља код постигнутог, не задовољава се контролом овог или оног дела континента или океана, већ одозго осваја целу планету и спрема се за скок у свемир.

7. Без обзира на коју традицију се позивају, хришћанску, будистичку, конфучијанску, исламску, било да се позивају на демократију или ауторитаризам, царизам са православљем или "комуни-

зам", у моћничком премеравању и прерасподељивању Земље учествују само државе које су преузеле и усвојиле западно достигнуће, творевину европског рационализма, симбиозу науке-технике-индустрије, укључујући њен поносни отровни цвет, нуклеарно наоружање.

8. Моћничко овладавање погађа и простор и време. Земљу су између себе поделиле силе које су подлегле "филозофији" моћи и владања и уздигле је на мудрост данашњице - владати над простором и временом, имати у својим рукама не само Земљу под собом него и време пред собом. Већ данас за себе обезбеђују будућност, крећу се у престижању, распоређују будућа времена као промену и овековечење своје присутности. Моћничка покуда се пројектује у (све) сутрашњице, баца саму себе напред као једину реалност и перспективу. Шта има на уму моћничка мера? Само своју незаситу гутавост. Тера је представа да би могла нешто да изгуби и да закасни на гозбу, када не би била у сталној журби и пажњи, када не би убрзавала.

ВЕРА У СВЕМОЋ

9. Моћничко виђење премерава Земљу тако да све буде под дохват руке. Све што лежи у њеном углу виђења, постаје циљ интервенисања. Већтачка рука што сеже у даљину и савлађује удаљености, модерна техника, посеже и за стварима које је традиција сматрала недодирљивим и све-



тим у свом победничком походу планетом, прекорачује све границе, укида границе између дозвољеног и недопуштеног. Тера је представа да може себи дозволити све: свемоћна је.

10. Како политичари убеђују јавност, стало им је до мултиполарности света: тиме назначују да неће дозволити да једна велесила монополистички влада светом. Такве изјаве скривају шта се на Земљи стварно догађа. Речи о мултиполарности откривају да политичари, менаџери, генерали, банкарски идеолози, данашњи "владаоци света" признају само једну меру, своју, меру моћника, која им даје природно право да између себе прерасподељују планету као резултат променљивог одмеравања снага.

У садашњој моћничкој игри не остварује се мултиполарност, нити из ње настаје плурализам. Ова игра се врти око једног јединог пола, који модерну стварност диригује у једном правцу, ка униформности и конформизму.

Планета се дели и прерасподељује на моћничке велепросторе. Борба неколико велесила (пет, шест) и гиганата за превласт у свету значи: ко одржава и јача свој моћнички положај над одређеном земљом (територијом) обезбеђује себи одскочну даску за овладавањем целе планете. Али учесници ове планетарне трке трче у привеску, сви су без разлике упрегнути у анонимни процес и хрмљу за оним што им анонимни диктатор прописује.

11. Поједине моћи, које управљају овим или оним регионом Земље, комуницирају међу собом на нарочит начин: узајамно се поштују, али не престају да себи прете, уверавају једни друге у добре намере, а у исто време се пажљиво уходе. Изме-

ђу њих владају и моћничка подозривост и толеранција. Ја теби, ти мени: једна велесила толерише другој војну интервенцију у очекивању да ће се друго у сличном случају понашати као она.

12. Да ли постоји мера на Земљи? питао се Хелдерлин (1823) и одговорио одречно. Да ли то значи да мера долази одозго као откривење и моћничка наредба или је у праву Карел Хинек Маха за којег је човек биће које тражи меру кад премерава простор између овоземалског на Земљи, јединој планети која је ту, на дохват, и недостижних "звезда на висини"? Мера има облик метафизичке чезње, коју моћнички поглед одозго увек изнова угрожава, када је претвара у приземну грамзивост и пожуду.

Недохватљивост: постоје "ствари" које се не могу ухватити у руке и бацити испод мишке, сваки такав акт их уништава. Нису дохватљиве, а ипак је њихов значај за човеков живот тако суштински, да би без њих пао у ништавност. Постоје ствари које се губе и лишвају смисла када их опипава изазивачки, грамзиви поглед или их се дочепла неосетљива освајачка рука.

У моћничкој димензији (пресуди) Земља се осуђује на двоструку службу: пада на резервоар силовина и енергије, чијом употребом гради човек-господар свој комфор. У исто време је понижена да буде и пригодни терен, који човеку служи као бојиште и ратиште или као простор за најразличитије експериментисање.

ЗЕМЉА СА ДВА ЛИЦА

13. Астронауте су послали на даљек пут да истраже свемир. Али превратно значење имао је њихов поглед натраг, када се Земља за њих из даљине показала као изузетна, крхка, рањива светла тачка у мраку хладног космоса, као плава планета, заједнички дом за све. Мала по димензијама, утопљена у бесконачном простору, Земља заузима изузетан положај. Није тек једна у неизмерно броју "планета", представља особену космичку индивидуалност. И ако су Грци у свом језику схватили космос као драгуљ и драгоценост, показује се Земља као драгуљ у космичкој ризници. Она је носилац и гостилац живота. Оправдано јој припада име античке богиње плодности. Земља је Геа.

14. Да ли поглед из даљине и споља превазилази традиционално моћничко премеравање Земље, да ли се у њему рађа другачија, ослобађајућа Гео-Метрија? Да и не. После човековог иступања у свемир, Земља за њега постоји у два облика, расцепљена, са два лица. Њена слика, зговљена из даљине модерном техником, позива ка слободи, али у исто време мистификује. Тек том сликом заузела је Земља одговарајући положај у модерно доба. Прилагодила јој се, јер је стекла имиџ. Само имиџ важи, оно што се не излаже у јавности, остаје непримећено. Плава планета, перла свемира, наследница плавог цвећа романтичара, преко ноћи се променила у плаву поштовану икону која око себе удружује поворке присталица.

Али док слика Земље говори о крхкости, људскости, солидарности, у заједничкој домовини, на самој Земљи говори се другачијим језиком, гљчакане се наставља. Земља као слика из даљине и Земља као овоземалска реалност, у тој подвојености се данашњи човек креће и упада у немоћну збуњеност.

Преокрет још није настао. Земља је стално држана у заробљеништву моћничке мере.

15. И тако се поново потврђује да сасвим прозаичан став према стварности бива праћен уживањем у "естетском примању", трком за задовољствима и задовољењем. Ослобађајуће чуђење замењено је научним посматрашвом. Док чуђење ослобађа из постојећих прилика и превазилази их, пуко посматраштво везује се за дато стање и нема ослобађајући ефекат. Људи који се као клијенти туристичких канцеларија диве Венецији, Севиљи, афричким лавовима или Хималајима и сачињавају за себе фотографске снимке својих визуелних доживљаја, враћају се у своје домове једнако празни и недодирнути лепотом, какви су били и при свом одласку на путовање.

Већ данас се планирају туристичка путовања у свемир са незаборавним погледом на Земљу.

Презасићени, уморни и до досаде заморени експедицијом у егзотичне закутке и споменичка места Земље, људи се припремају за нову разоноду, када ће из даљине гледати у плаву планету и обогатити свој оскудни живот у комфору даљим "естетским доживљајима".

СУВИШНИ ЖИВОТИ

16. Успон и пад. Авантуристички скок из привезаности Земљи и спуштања на Месец, овај невиђени тријумф технике и науке, људске промишљености, прати неочекивани пад, лажно тумачење положаја човека у свемиру. Епоха хуманизма је наводно неповратно окончана, човек-субјект се изгубио, ступили смо у постчовечанску еру: човечанство мора покорно признати да је само једна од овоземалских популација и да се као саставни део природе никако не разликује, суштински, од чопора мајмуна или вукова, од мравињака или јата голубова и слетља. Адекватни опис људског рода пружа терминологија позајмљена од једне специјалне науке, биологије. Човек је "научно" и "објективно" описан у терминима популације и субпопулације, територије, ареала, животног простора, борбе за преживљавање, компетиције.

17. Знају ли шта чине када у интересу науке предлажу: нипошто друштво, народ, општина, него популација, нипошто индивидуа, него егземплар, нипошто предео, него регија, ревер, територија, нипошто историја, него еволуција?

Претпостављају да преваладају субјективизам и империјални став када детрадирају човека, лишвају га изузетног положаја и враћају га као једно од живих створења поново у природу. Али за човека повратак у природу није могућ. Човек се не може вратити у крило природе, у рајску невиност, нити може да прекине повезаност и сродност са Земљом и свемиром, са својом тамном прасносом. У тој двострукој немогућности скрива се могућност слободе и мере (праведности).

Где припада човек? Његов изузетан, привилегован положај оред свега бивствујућег састоји се у томе да припада природи и у исто време и другде, да се од природе (Земље) не може одвојити, али да од ње у исто време скреће и превазилази је. Нипошто владар и господар, ни роб или припадник система, већ биће надарено чудесном и ванредном моћи, носилац могућности: заснивати свој свет као заједнички дом за све.

Човек је место ослобађајућег преокрета, у којем се еволуција издиже до историје: човек је извор друга-чије почетка. Надарен говором, поноси се привилегијом која не припада ниједном другом живом бићу: говор му омогућава да исповеда о свему што постоји и да разуме бивствовање у целини. Има дар увида, прегледа, предвиђања, и зато одговара за све што чини. Његова највећа привилегија је одговорност.

18. У борби за живот и у суларништву ради очувања територија побеђује најјача субпопулација, наоружана "модерношћу", тј. симбиозом науке-технике-индустрије. Њена територија није ова или она област, него цела планета. У борби за преживљавање побеђује најјачи. Ако људи буду размисљали у духу и терминологији неодарвинизма, није искључен следећи сценарио: у интересу очувања свог господарства над територијом, могу једног дана они спреми и најснажнији да одлуче да истребе вишак субпопулације или се ослободе сувишних егземплара који својим бројем угрожавају живот на Земљи. За спасење живота биће ликвидирани сувишни животи, чије присуство угрожава живот.

19. Глобализација је последња, то јест најсавршенија фаза геометрије велесиле, прозаичног и уништавајућег премеравања Земље. Није обећање нове епохе и ослобађајућег преокрета, јер само доводи постојеће раздобље, чији почети сежу до Тридесетогодишњег рата, до највластитијих последица, на ивицу планетарне катастрофе.

У следећем наставку
"Сусрет други: спор око датирања".

Pravo
Превео Александар Илић

ШАХ ЗБЛИЖАВА НАРОДЕ: СИНГАПУР

Шта знају краве шта је то луксуз

Из њера нашеј познатој шахисте, интернационалној мајстора, објављујемо њриче и сећања који немају многу везе са шаховском таблом али имају са шаховским светом. Тек толико да се види да је мојуће бити "јенс уна сумус" и њоред свих мојућих разлика и њпротивречности.

Пише: Никола КАРАКЛАЈИЋ

Године 1963. Шаховски савез Југославије је сматран за најбољу шаховску организацију на свету и ФИДЕ нам је поверавала најважнија такмичења. Као Генерални секретар ШСЈ те године сам имао посла преко главе: требало је организовати Женску олимпијаду у Сплиту, Студентску олимпијаду у Будви, меч СССР-Југославија у Ријеци, а ФИДЕ је затражила да организујемо и Омладинско првенство света. Неко је у последњем тренутку отказао овај шампионат и једино смо ми били у стању да га организујемо у тако кратком року. И заиста, све је испало не може бити боље. Домаћин је била Врњачка бања, озеленела и гостопримљива, раширених руку је дочекала омладинце из целог света и њихове пратиоце. Дошли су представници из најудаљенијих земаља, а највише километара је прешао 15-годишњи Тан Лиан Ан из Сингапура (на крају је освојио четврто место у веома јакој конкуренцији). Са њим је допутовао и председник шаховске федерације Сингапура проф. др Лим Кок Ан, декан медицинског факултета (каснији секретар ФИДЕ). Били су очарани Њњачком бањом, али истовремено и хендикепирани јер се испоставило да нико од организатора не говори енглески.

Тако су били упућени да се за сваку ситницу обраћају мени, што ми, наравно, није пало тешко. На крају свог боравка топло су захвалили на помоћи и пажњи: "Ово вам нећемо заборавити!"

Ја сам то схватио као куртоазни поздрав на расстанку и зато сам био не мало изненађен када сам текле 5 (!) година добио позив да учествујем на првом међународном турниру који се одржава у Сингапуру у оквиру прославе "Песта Сукан". Био сам једини Европљанин међу шахистима из Сингапура, Малезије, Филипина, Индије, Јапана, Хонг Конга, Тајланда, а наступила је и комплетна репрезентација Индонезије која се спремала за предстојећу шаховску Олимпијаду у Лугану.

На свечаном отварању турнира у "Викторија Меморијал Холу" министар иностраних послова С. Раџаратнам повукао је први потез баш у мојој партији. Сутрадан је "Стрејт тајмс" (12. августа) објавио ову фотографију на насловној

само када бих показао овај исечак из новина!

Турнир се завршио мојим тријумфом: 9 поена из 9 партија! То ми је донело специјалну награду, али и позив да будем капитен и тренер сингапурске олимпијске репрезентације на предстојећој олимпијади... Да сам добро обавио ове функције сведочи и чињеница да сам и касније предводио репрезентацију Сингапура на четири Олимпијаде - Лугано (68), Зиген (70), Скопје (72) и Ница (74). Зато ми је некако природно звучао наслов у "Санди Тајмсу" (8. јула 79) "Пријатељ и шаховски мајстор долази у Сингапур". Била је то најава моје једномесечне турнеје по сингапурским школама, клубовима и универзитету. А пријатељство је остало до данас...

А шта рећи о самом Сингапуру?

Морепловац ће за Сингапур рећи да је то раскрсница Азије, трговац ће казати да је цео град уствари једна робна кућа, војник ће у први план истаћи стратегијски положај ове неуралничне тачке света, док ће туриста у свим перспективама прочитати да је то "Бисер Оријента". Енглези га зову Источни Гибралтар. Уствари, Сингапур је све то - и још нешто више!

Велики мравињак, једна од највећих лука Далеког истока, раскрсница ваздушних путева који воде у све крајеве света. Никакво чудо што је њихов аеродром проглашен за један од најбољих у свету!

НИЈЕ ЛОШ ЈЕЗИК

Становништво овог града-републике веома је разнородно: из Кине, Индије, Бурме, Индонезије, Малезије, Тајланда, Филипина, Арабије, Европе.

Ипак, највише је Кинеза који чине три четвртине становништва. Они дају печат овој средини. Сингапур има четири званична језика - енглески, кинески, малајски индијски. Када не би било седам различитих варијанти кинеског језика могло би се рећи да је то овде главни језик... Међутим, администрација званично употребљава енглески, државна управа малајски... Натписи по граду, на фирмама, платненим панонима - исписани су на кинеском. Клинасти знаци прошарани кривим линијама и изрезбареним минијатурама личе на деље сликовнице препуне цртежа. Кажу да је то најтежа азбука на свету. Зато није чудо што већина становништва, која углавном говори

Under the Distinguished Patronage of
the Minister for Foreign Affairs
Mr. S. Rajaratnam

國際象棋冠軍賽
4TH FESTIVAL OF SPORTS
OPEN CHESS CHAMPIONSHIP

VICTORIA MEMORIAL HALL
AUGUST 10-21, 1968.

樂僑銀行 贊助
SPONSORED BY
CHUNG KHIAW
BANK LTD.

GUEST PARTICIPANT
INTERNATIONAL CHESS MASTER
NIKOLA KARAKLAIC
of Yugoslavia

SOUVENIR PROGRAMME
&
OLYMPICS APPEAL




страни, а то је имало за последицу да сам сингапурску визу касније добијао без проблема

мандаринским наречјем уопште не зна да - пише! Ваљда се због тога сва јавна упозорења



ипак пишу на малајском језику. Читајући ове натписе, или тачније речено - разгледајући ове натписе, пало ми је у очи да се у тексту често појављује цифра "2". Објаснили су ми да је то последица малајске граматике која је толико упрошћена да нема ни глаголске промене, али ни мношину за именице!

Када је потребно неку реч рећи у множини, онда се та реч само понови, а код писања се употребљава бројка 2, да се реч не би понављала! Тако на пример, човек се на малајском каже "оранг", а људи - оранг оранг! Значи, ако желите да кажете "шума", рећи ћете "дрво, дрво"... Узгред буди речено, сигурно вам није пало напамет да и ви знате неку малајску реч? А у ствари знате - на пример, орангутан. Већ знате да оранг значи - човек. А "утан" значи - дивљи. (Да ли је то још један доказ да је човек настао од мајмуна?! Исто тако, за Европљанина кажу "оранг путех" (човек бледог лица)!

А да ли сте знали да Сингапур значи "град лавова" (на санскритском синга пура)? Откуд то?

Дечје приче обично почињу "био једном један принц"! Тако је и у овом случају:

био један принц који је живео на острву Јава пре више од два столећа. Звао се Нила Утама и једнога дана одлучи да сагради нови дворца, али да буде на "лепом месту". Пође он тако да тражи то "лепо место" и заплочи мореузом Малаке. Пловeћи тако једног дана у сумрак угледа дивну обалу која му се свиде на први поглед. Приближавајући се копну учини му се да се у грмљу шуњају ни мање ни више него баш - лавови!

Због тога ово место назва - синга пура.

То што после принца Нила Утаме нико никада није угледао лава на овом месту (јер лавови овде не живе) изгледа да није било од нарочитог значаја. Зар вас то није подсетило на Додеовог јунака Тартарена Тарасконца који је такође у једно предвече угледао лавове на југу Француске, а после се показало да су то били - магарци! Било како било, "град лавова" остаде име за Сингапур, а лав и тигар се набоје у његовом грбу. На уласку у луку гордо се уздиже огромна камена статуа лава - симбола овог града.

Али то није једина нелогичност под овим поднебљем. Ја сам се, рецимо, веома зачудио када сам на новчаници од десет сингапурских долара видео ратара који оре земљу! Овакво занимање у Сингапору не постоји, јер би у овој двомилионској републици орање земље било - исувише скупо! Тамо се гараже граде само у вис (или испод земље). Када сингапурска војска жели да изведе какав тренинг онда она мора да закупи цунглу суседне Малезије јер у својој средини нема простора за тако нешто.

Пада ми напамет и једна анегдота:

ЛУКСУЗНА КРАВА

Када је 1972. године организована Шаховска олимпијада у Скопју, довео сам сингапурску репрезентацију неколико дана раније ради тренинга и уговорио меч у Смедеревској Паланци. Путујемо комбијем кроз зелене крајеве Шумадије и у једном тренутку пролазимо поред велике ливаде на којој пасе једна кржава. Моји "Сингапурци" се узбудили:

"Шта је то тако занимљиво? Зар никада нисте видели краву како пасе?"

"Видели смо ми краву, али нисмо видели да се неко толико луксузира!"

"Како то?"

"Па толико простора за једну краву! Знате ли колико би облакодера на овој ливади могло да се изгради да је она којим случајем у Сингапору!?"

Још једно сећање са тог путовања: Ендру И, адвокат и шахиста са најкраћим именом на свету (Andrew Ee) пита ме у Паланци:

"Шта на вашем језику значи "пектопах"?"

"Ншта. Мора да си погрешно."

"Како погрешно, кад има толико таквих натписа... Мораћеш то да ми покажеш"

И заиста, шетамо то поподне кад ми И каже:

"Ево, погледај!"

Ја подигнем поглед и угледам ћирилични натпис "ресторан" који је мој пулен прочитао на свој начин - читај како пише "пектопах"!

Али да се вратим оној новчаници са сликом ратара. Нацрт за ту новчаницу наслеђен је од претходне "породице" Малезије у којој је саставу Сингапур био све до 9. августа 1965. године. Динамични и модерни град се није могао концепцијски уклопити у конзервативни малајски рејим у коме су владали султани које је народ поздрављао тако што је челом додиривао земљу! Можете мислити шта би се догодило када би се султан, недајбоже, појавио на сточној пијаци!

Али ни отцепљење није могло да се обави тек тако! Свака чланица федерације је морала приличну суму да одваја за савезни буџет, а Сингапур понавља:

"Нема проблема", рекоше Сингапурци, "удвостручићемо наша давања за ваш буџет до краја века. Само нас ви пустите да правимо паре како ми умемо". И тако, откупише своју самосталност и отказаше љубав седмом сину султана, премијеру Малезије, човеку са звучним именом: Јанг Амант Мулиа Тунку Абдул Рахман Путра ал Хаџ Ибн ал Махрум султан Абдул Хамид Халим шах...

И тако Сингапур поче да се развија вртоглаво брзином.

Све док није изграђен метро, сингапурске власти су имале огромне проблеме у градском саобраћају... Довијали су се на разне начине.

Градили су гараже на десет спратова, уводили рестрикције за улазак у центар града. Од 10 до 14 часова нико није могао да улази у градски центар без посебно купљене дозволе за тај дан. Довијали су се и на друге начине: сматрало се да је недозвољен луксуз ако се у



Са сингапурским тимом на Олимпијади у Ници 1974.

колима налази само једна особа.

"Повезите свог комшију - он ће сутра вас!"

Тако се кроз саобраћајне прописе спроводила идеја о зближавању сувода. При томе је за свако "празно" место у аутомобилу наплаћивана карта за луксуз. Само оно возило које је имало 4 путника било је ослобођено тог плаћања.

Шаховска федерација Сингапура имала је друге проблеме.

Они су били везани за друштвени поредак у коме је конкуренција уткана у начин живота. Најбољи шахисти престају да се активно баве шахом чим заврше средњу школу. Тада пре-



From left (Mrs) Glenn Yoke Chin, Pava Kwat Long, Gary Choo Kwan, (Mrs) Mok Poh Pheng, Nicola Kozlikan, Andrew Ee, (Mrs) Ann Tan, Tai Lian Ann, Lin Wee Ann, Cheong Liang Chin

стаје такмичење на шаховској табли и почиње такмичење у животу: обезбедити што сигурнију будућност, усавршити се у послу, стећи што уносији положај у друштву, престрано повећавати своје приходе - а то, признаћете, није нимало лако!

СЛУЧАЈ ПРВОГ МИЛИОНА

Онај омладинац са почетка ове приче, Тан Лиан Ан, више пута је освајао првенство своје земље, заступао Сингапур на неколико Олимпијада, постао један од најбољих играча Азије, освојио титулу интернационалног мајстора и учествовао на међузонском турниру успешно играјући са најбољим велемајсторима света. Али кад је завршио школе које је почео, амбиције су му кренуле другим правцем. Запосли се у једној успешној фирми, истакао се у раду и после неког времена власник фирме га је узео за партнера. Као добар шахиста имао је развијен смисао за комбинације и после годину дана предложио свом партнеру - да откупи фирму! Трансакција је успешно завршена и Тан Лиан Ан се определио за производњу канцеларијског материјала. Откуд то? Зар послови с нафтом нису уносијији?

- Не! Потрошња канцеларијског материјала ће непрестано расти. Такав је свет у коме живимо. Без обзира да ли ће победити капитализам или комунизам, свака власт ће овај материјал да тражи геометријском прогресијом. Производња ће непрестано расти!

Тако је његова фирма постала представник многих светских компанија, а он сам постао тражени стручњак. Када је немачки концерн "Фабер Кастел" одлучио да повећа производњу и подигне нову фабрику понудише Тан Лиан Ану да им стане партнер.

- А не!, рекао је Тан, фабрику треба да подигнемо, али не у Немачкој. Ја предлагам Куала Лумпур. У Малезији се налазе сировине, гума и каучук, тиме би отпали транспортни трошкови, а радна снага је за багателу.

Био је убедљив. Фабрика је подигнута тамо где је рекао, а после тога још пет! Тако је Тан стекао први милион долара... али ко стекне један, ту се не зауставља. Његова роба је преплављива Азију, а следећи корак је било освајање Аустралије. Сада тамо има ланац продавница.

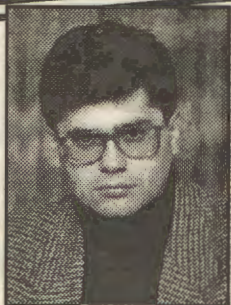
Шах није заборавио, воли да га игра, али нема времена.

- Играју кад се повучем из бизниса!

... Али милионери никада не одлазе у пензију...

5 КОЛОНА

ВА ИСТИНУ ЛАЖУ!



Александар
ЧОТРИЋ

У почетку беше реч.
Одмах затим уследила је цензура.

Њему Стаљин не би скинуо главу
већ капу.

Пренесите новинарима да ми
стварност лепше замишљамо!

Глас вапијућег у пустињи
узнемирава околину.

Имамо огромне проблеме, али то
није ништа у поређењу са онима који
о томе пишу.

Од новинара се захтева да буду об-
јективни.

Да верно пренесу оно што им се
нареди.

Истина је једна.
Шта ће нам онда више ТВ станица?

Ако је власт успела да угаси тај лист,
значи да није био независан.

Пропаганда државне телевизије је
за малоумне.

Знају у владајућој партији ко их по-
држава.

У нашој земљи свега има довољно.
Чега нема на Првом, има на Другом
програму државне телевизије.

Наша стварност се изопачила.
Нема никакве сличности са ТВ
Дневником.

Ко каже да се не исплати лагати?
Хонорари у режимским гласилима
су огромни.

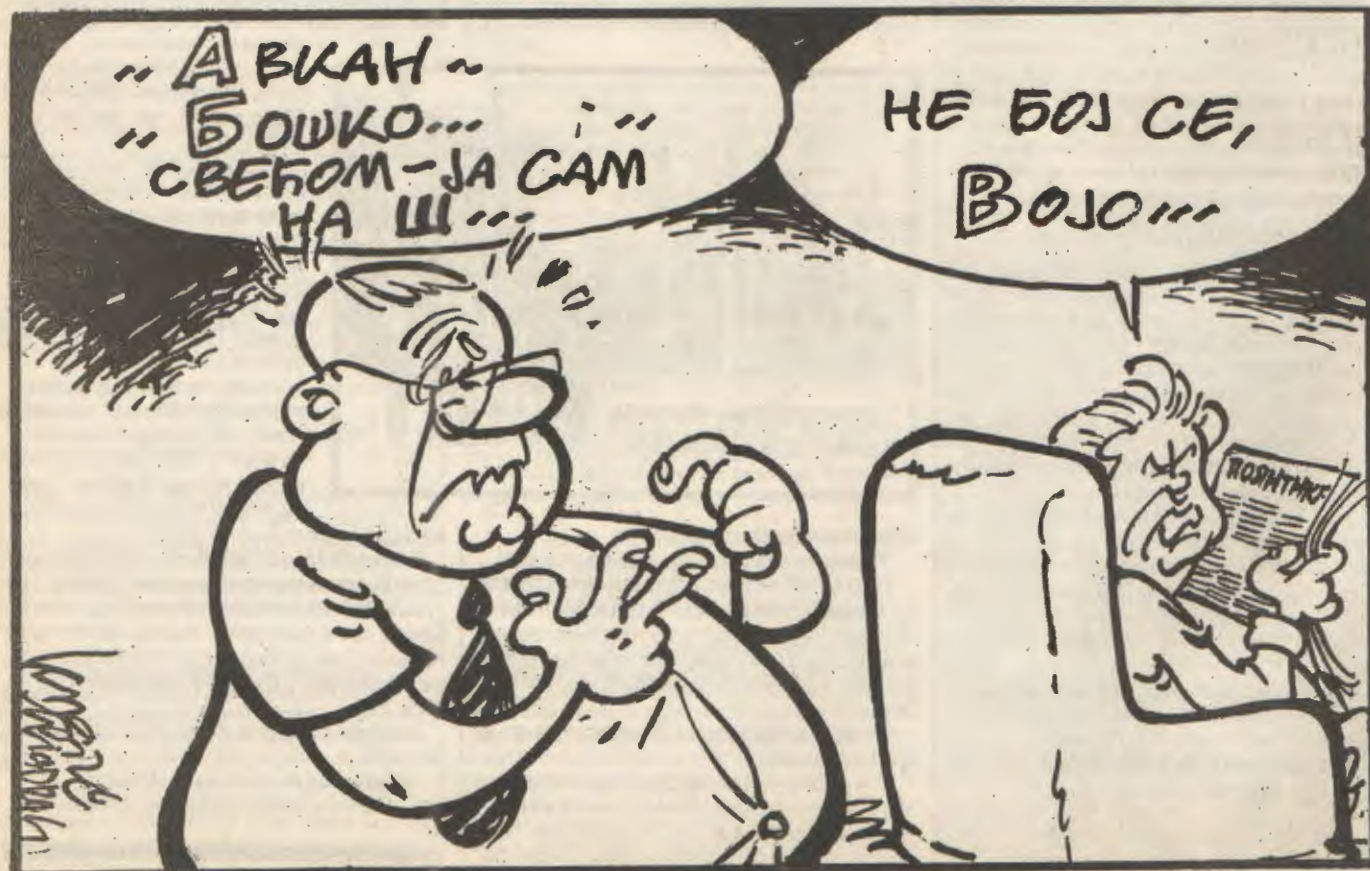
Од новинара државне телевизије
се захтева да буду објективни.

Да верно пренесу оно што им се
нареди.

Тамо где су резултати слабији нов-
инари морају више да се ангажују.

Код нас нема цензуре.
Све што се објави може слободно
да се чита.

ТВ Дневник мора да траје сат вре-
мена јер само педесет пута поновље-
на лаж постаје истина.



Сваки члан владајуће породице има по један медиј како се не би говорало да постоји монопол у информисању.

ТВ претплата мора да се плаћа.
Ни циркус није бесплатан.

Свашта ми се привиђа.
Гледам државну телевизију.

Оно што не забележи телевизија није се ни догодило.

Али државна телевизија бележи само оно што се није догодило.

Читање квари вид.
Гледање државне телевизије ствара слепце.

Какав је разлика између шале и вести државне телевизије?

У шали је пола истине.

Ми не жмуримо пред истином.
Ми само гледамо државну телевизију.

Да се разумемо:
драги слушаоци су само они који нас слушају.

Власти се нису мешале у уметност.
Књигу коју су забранили заиста нису читали.

Ми смо књигу схватили као непријатељски акт јер дело може различито да се тумачи.

Заслужном писцу награда ће бити ублажена.

Ко ради на државној телевизији, тај и краде.

Трговци су развили везану продају.
Уз сваки телевизор нуде и плуваоницу.

Најважније функције у владајућој партији су председник странке и генерални директор телевизије.

Нама бајке причају пред буђење.

Зашто се књижевници мешају у политику?

Ни ми не читамо њихове књиге.



У другим земљама може се рећи све што је код нас законом дозвољено.

Ми морамо народ заштитити од напада појединаца на руководство.

Ради личне сигурности грађана, ограничена је слобода мишљења.

Пустили су ме из затвора, а да то нисам ни приметио.

Нисам ја те среће да полиција упадне у мој приватни стан.

Нема потребе да излазимо на улицу.

Они ће долазити у наше станове.

Открићемо ми ко је бескућнике извео на улицу!

Народ толико воли своју полицију, да му сузе ударе на очи сваки пут кад је види.

Безбедност грађана није на задовољавајућем нивоу.

Још увек је више грађана него полицајаца.

Имамо правну државу.
Код нас важе закони џунгле.

Мораћемо и судове да изведемо пред судове.

Слобода мишљења је гарантована Уставом.

Зар то није довољно?

Полиција је срце овог режима.

Бије ли бије!

Народ издржава полицију.
На свим нашим демонстрацијама потврђује се изрека:

"Храни куче да те уједе."

Нико није ухапшен без разлога.

Свако ко је ухапшен мораће и да одлежи.

Полицајци са завршеном академијом су интелектуалци.

Они бију главом.

Док дланом о длан, спљескали су нас.

Власт бије грађане.
Зато су грађани добри.

Грађани су на протесту имали дугачак списак захтева.

А добили су само батине.

Грађани су изашли у шетњу.
Међутим, полиција их је натерала у трк.

На испитивању су ме тукли.
То је био радни договор.

На почетку беше реч.
На крају смо остали без речи.

СВЕТА РАВНА ГОРА

Богу хвала, што је стварајући нас, створио нам и прекрасну Равну Гору (крст између Ваљева - Горњег Милановца (запад-исток) и Чакак - Мионица (југ-север).

Али, понајвише Богу хвала, што је пре десетак година пустио свој благослов на честите људе који нас доведоше на Равну Гору, указаше нам на њен духовни, животни значај и позвао нас да се захвалимо Богу и Равној Гори - за све што су учинили за нас, као и што ће учинити.

Богу хвала што се сада на Равној Гори налази свето тројство: вечни спомен (и духовни и материјални) вечног Драгољубу Дражи Михаиловићу, српском витезу и Чичи, Горском цару Србије, првом герилцу поробљене Европе 1941. године; ту је божји храм, прелепа црква Светог Георгија (Ђорђа), у чији темељ у суботу, 13. маја 2000. године би за вјек и вјек постављен део светих моштију српског свеца, којима се поклонисмо и целивасмо их; ту је (готово завршен) дом, у коме ће наћи духовни и физички мир сваки честити роб Божији. За ово материјално тројство - хвала свима (и ко је дао највише и најмање) а колико је ко дао и колико ће дати - Бог види и награђује.

Поред овог тројства и уз саме њих су: божански ваздух, земља и вода (да, добро сте прочитали. Јер вода је на врх Равне Горе и то у изобилју).

Подржимо ово свето тројство - и Божије и људско. Ради нас самих.

Хвала организаторима овогодишњег Сабора на Равној Гори, 13. маја 2000. године, а највећа хвала свим честитим учесницима. Али, велику захвалност дугујем(о) посади и "врховном команданту" њеном (код неких је он сад врло важан јер без њега не могу да обманују) Драгачевског топа (86 м), који је својим салвама освежио ваздух и наше душе, у славу витеза Чиче и нашу. Имао сам срећу и задовољство да неке од посаде упознам, да ви-

дим топ, и договорили смо се, уз Божију помоћ и помоћ организатора Сабора, да се почетком 21. века нађемо на "полазним положајима" - Боже дај! Тобције, јавите ми се!

Боже, молим ти се, пусти свој благослов на многе посленике (тзв. слободне и независне новинаре и медије) да им поправиш вид, уши и сва људска чула која си им дао, а они не знају за шта служе, или из мржње неће да знају, па пишу и јављају да нас је било 15.000 или 20.000. А Боже, видео си, било нас је довољно, а биће нас и више на сваком следећем сабору.

Боже, хвала ти што си пустио свој благослов на твоја највреднија и најчеднија чеда, на његово преосвештенство епископа ваљевско-шабачког и брата у Христу Лаврентија, на господина и брата у Христу Вука Драшковића и осталу браћу и сестре честите - да нашу миљеницу, нашу Равну Гору - прогласимо за вјек и вјеков - СВЕТА РАВНА ГОРА!

Милован Радисављевић Гарашанин,
Београд

СРАМОТА!

Гледам вас, Горице Гајевић, на ТВ Политика ЈУЛ, за говорницом поред фотографије убијеног младог Бошка Перошевића. Гледам вас, гледам први ред "искрено ожалостених" и осталих ожалостених по службеној дужности и ГЛЕДАМ НЕСРЕЋНУ ДЕЦУ, КОЈА ОСТАДОШЕ БЕЗ ОЦА, УЖАСНУТУ ЖЕНУ КОЈА ОСТА БЕЗ МУЖА ДА САМА ПОДИЖЕ СВОЈУ ДЕЦУ, МАЈКУ СТАРУ УПЛАКАНУ КОЈОЈ СИГУРНО НИКО НЕ МОЖЕ ОБЈАСНИТИ ЗАШТО ЈЕ УБИЈЕН ЊЕН СИН.

Гледам несрећу, бол, тугу, сузе на лицу девојчице.

И гледам вас, гледам први брачни пар наше земље, гледам министра полиције чији су успеси у служби безбедности адекватни његовој способности да се са криминалом у било ком облику носи, гледам генералску звезду Павковића и гледам сву ту братију - све познате фаце наше ужаснуте стварности, креаторе наших страдања, мука, свакодневне беде, несигурности доведене до физичког опстанка. Гледам вас и слушајем, 14.5. а гле-

дала сам вас и слушала 13.5. кад прославиште Дан државне безбедности - службе која у нашој земљи представља ругло и срамоту, синоним неуспеха, нестручности, неспособности, синоним службе која туче и премлаћује омладину и пензионере, службе која 13.5. носи венац на гроб свог министра од чије смрти прођоше три године а да не открише починиоце, не открише ни убице савезног министра одбране, покојног министра Булатовића који као да није ни постојао. Гледам вас и слушајем Горице Гајевић и питам се с којим правом и са којом количином безосећајности држите говор поводом смрти МЛАДОГ ГОСПОДИНА Перошевића, кад све што рекосте ви већ толико пута речено са аудио касете инсталиране у вашој глави. Дежа ви - што би рекли Французи, или не дави више, што би рекли ми у Србији. И опет и овом приликом домаћи издајници, страни плаћеници и НАТО. Они су убили господина Перошевића. Ни 24 часа нису прошла а ви и господин Матић већ откристе убице. Убице које хоће да у овој нашој срећној земљи руше ову нашу љубљену демократску власт од чије нам љубави и бриге уши опадају. Гледам вас Гајевићка и питам се за у вама нема бар мало жене да овај тужни тренутак препустите неком другом да га тако безобразно искористи, опет у функцији претњи државним непријатељима, студентима у Отпору, опозиционим партијама и свима који нису на вашој страни. Више речи посветисте свима другима него несрећној породици Перошевић. Али, породица ће отићи у своју тугу, покојни Перошевић ће се заборавити до следеће године, а вас ће први брачни пар у земљи похвалити и можда већ у следећој серији одликовања наградити.

А ја вас питам, жено, ако јесте и мало жена, зар и сада Гајевићка, док девојчица плаче, зар и сада опет о домаћим издајницима и страним плаћеницима? А шта мислите, Гајевићка, ако та уплакана девојчица помисли да је њен отац убијен баш због вас и вама сличних? Размислите, жено, мало и о томе.

Породице Перошевић - опростите једној мајци, баби, прабаби која зна шта значи изгубити свога, јер сам дуго живела да бих доста тога и преживела. Опростите, јер у овом мом писму тугујем за вашим оцем, сином и супругом, тугом за једном прекинутом младошћу. Само је то важно.

Политика није достојан пратилац ваше туге. Нека је Бошкју Перошевићу вечна слава.

Меланија Бојић,
Београд

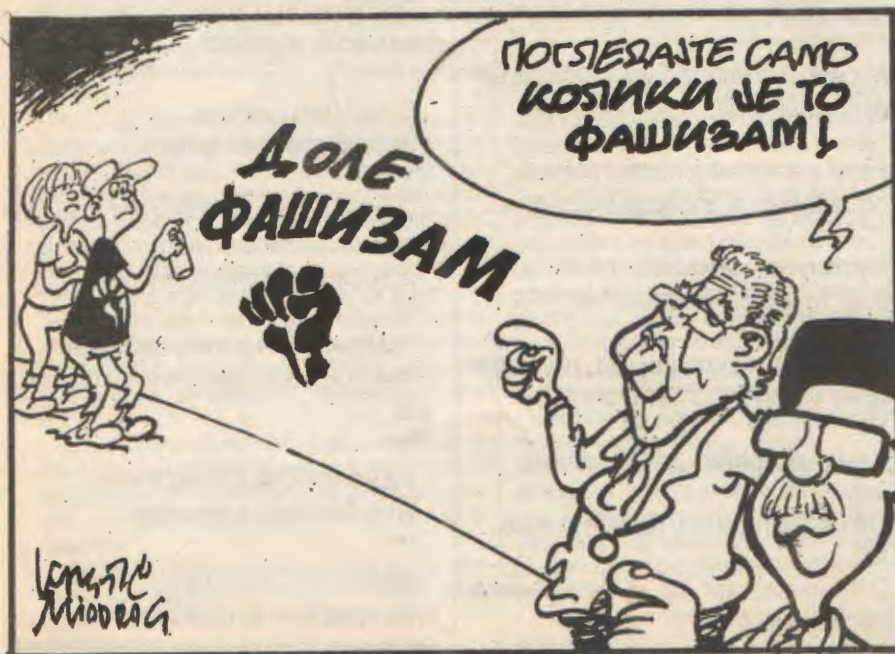
ЦАБЕ СТЕ КРЕЧИЛИ

Српска радикална странка стално се хвали да је направила неко непознато радикалско чудо у Земуну, нарочито то истичу у емисији "Радикалски таласи".

Познато је да на Балкану и шире нема политичке странке која као радикали арчи најплоднију земљу, уваљујући у њој бетон и то називајући радикалским чудом.

Од сто тачака некадашњег радикалског програма данас имамо само наопаки Закон о информисању, који служи за протеривање слободне штампе и новинара.

Економија Српске радикалне странке свела се на прављење учерица по парковима и тротоарима, кречење фасада неких зграда у центру Земуну, тек да би се бацила прашина у очи народу о некаквом радикалском чуду, које никада није постојало.



Емисија "Радикалски таласи" стално понављају о некаким километрима уграђеног пута, положене канализације и другог уваленог у најплоднију земљу Европе, то народ гледа и слуша као проклетство времена.

Не може ни једна емисија "Радикалских таласа" без напада на Српски покрет обнове и на телевизију Студио "Б", чиме радикали стичу поене код владајуће коалиције као подобни.

За све промашаје Српске радикалне странке само им је крив Српски покрет обнове а они стално истичу некакав свој невидљиви патриотизам за који овај народ још није ни чуо нити га је доживео. Од јалове приче, господо радикали, нема ништа.

У последње време радикали увели нову технологију из бившег њиховог економског програма, а то је кречење фасада зграда у центру Земуна, попличавање старог језгра, зидање кућа и дућана по парковима и зеленим површинама, чиме показују последње дане владања у Земуњу.

Господо радикали, ЦАБЕ СТЕ КРЕЧИЛИ, у Земуњу више немате никакве шансе ни за шта. Морате пронаћи неку другу општину за кречење и фарбање.

ГОТОВО ЈЕ.

Мило Ђукановић,
Земун

ВУЧЈАНСКА АПОКАЛИПСА

Вучје, варошица на југу Србије, 70-их и 80-их позната као "Мали Манчестер", са бројем запослених већим од броја становника, са положајем и природним богатствима која претендују да Вучје постане туристичко место, данас је на ивици пропасти. Гледајући старе фотографије, могло би се помислити да смо се неким чудом нашли у неком времеплову и вратили век уназад.

Надомак водосистема Барје, грађани Вучја дневно у просеку имају 6-7 сати воде, те није чудно да је појава жутице у овом месту малтене хронична. Чекајући воду од избора до избора, уз обећање повраћаја општине у Вучје, а самим тим и испуњења свих осталих "жеља" многи су остарили а велики број људи и умро. То доказује гробље које је постало премало те се Вучјанци сахрањују на брду преко реке Вучјанке, а ново гробље за које су грађани Вучја дали месној заједници велику суму новца тобоже није погодно због превелике влаге.

Проблем незапослености је огроман после пропадања овадашњих фирми. Призори празних продавница дају слику пустоши, док појединци (чланови СПО-а) безуспешно обијају прагове локалних моћника тражећи локале за рад уз обавезу запошљавања већег броја људи.

И док су се далеких 70-их и 80-их година у Дому културе у Вучју давале позоришне представе са богатим културним садржајем, данас тај исти Дом културе прави пародију од највећег хришћанског празника са вулгарним коментарима. Велики публицитет тој манифестацији дала је локална приватна радиостаница "Дрим", власника Зорана Николића који одбија да емитује било каква обавештења о раду опозиционих странака, уз објашњење да му је забрањено да даје и приватне огласе чланова СПО или неке друге опозиционе странке.

Врхунац пропадања Вучја је пропадање де-

це и омладине, на шта је реаговао Клуб жена СПО-а Вучја.

Иницијатива ове организације да се покрене акција за заштиту деце и омладине од алкохолизма, наркоманије и сваке врсте насиља, остала је мртво слово на папиру дана 6.5.2000. године. Тога дана заказан је иницијативни састанак на коме је требало покренути акцију заштите најмлађе и већини најдраже популације од наведених негативних чинилаца. Да није свима најдража популација доказало се неодазивањем на позиве који су уручени председнику МЗ Вучја Стојану Анђелковићу, директору ОШ Чедомиру Лазаревићу, педагогу ОШ Тонету Андонову, директору СШ Јови Јовићу и командиру милиције у Вучју Зорану Анђелковићу.

Са уверењем да су ове особе најкомпетентније за решавање ових проблема, Клуб жена

СПО-а се уз уважавање обратио истим како би се заједничким напорима заштитила деца и омладина од растућих проблема. Да ли све чешће туче, пуцњаве, чак и рававања недужне омладине нису забрињавајућа појава по њима; да ли пате од помањкања љубави према деци или нису смели да се појаве у просторијама СПО-а? Да ли би их уплашили предлози да се у Вучју отвори саветовалиште за омладину и родитеље, да се повећа контрола од стране милиције на потребним местима, да се поставе лежећи полицајци тамо где је икад било трагедија? Да ли би их уплашила питања где са омладином по завршетку школовања?

Вероватно је лакше пустити је да сама бежи у алкохолизам, наркоманију, нерад, незнање...

Поред свега овога, једном просечном Вучјанину, који се буди са жељом да поново заспи, не преостаје ништа друго него да се сећа бољих времена. Протекло је много воде кањоном реке Вучјанке за ових десет апокалиптичних година. Неће још много до васкрса Србије и Вучја.

Председник Савета за информисање
СПО-а Вучја,
Зоран Тошић

НАПРЕД СИЛО И НЕПРАВДО

Недавно је од стране Министарства за правосуђе предложено Скупштини Србије да се за запослене у судству и органима управе одобри повишица од 80% на досадашња примања. У образложењу су: бројне заслуге, неадекватно награђивање итд. Предлог је разматран "пакету мера", где су били још и захтеви просветних радника, као и захтеви здравствених радника који су захтевали повећање минималне вредности рада, што је, ваљда, њихов крајњи домет зараде. Наравно, захтеви просветних и здравствених радника нису прихваћени.

Ја сам својевремено био у прилици да до некле упознам прилике у судству, заправо имао сам прилично посла и проблема са судовима, па могу рећи да судије нису баш лоше награђени. Судије су у то време у просеку имали петоструки лични доходак "условно неквалификованог радника". То је термин из времена кардељисања, а данас се уместо тога употребљава појам минималне вредности рада. Судија почетник је добијао стан после највише пет година рада, док је радник из производње морао да за тај стан ради око 40

година. Поред тога, постојали су и неки системи по којима су привилеговани партијски кадрови, где свакако спадају и судије, у току радног века узимали по више станова. Даље су били имуни на судску одговорност, што није била мала ствар, у условима развијене корупције, екстензивне и интензивне.

Једно време сам био председник Удружења подстанара при Покрету за заштиту људских права, па сам тако прегледао неколико хиљада предмета, где су људи покушавали да тим путем остваре то своје елементарно људско право на стан, оспорено од стране постојећег судства. У основи спора се увек радило о отимачини станова, по основи грабежа или корупције, од стране привилегованог партијског кадра, где су жртве ванпартијци или сасвим ретко мање значајни чланови партије. На то долази маратонски судски поступак, у ствари нека правна лакрдија партијског судства, и ништа од тога. На крају је то вероватно заведено као још једна "заштита ширих друштвених интереса" и укњижено у бројне заслуге које се спомињу у најновијем предлогу Министарства правосуђа. Али много горе је било страдање тих људи, који су се упустили у истеривање правде против привилегованог партијског кадра, а путем једног партијског, у ствари антиправног судства. То је означено као конфликт са партијом, уз одговарајуће етикете, и таква странка је унапред сигнирана за губитника, а после и за прогон до уништења. Нормално, ови људи нису ни имали поверење у судство, нити су са те стране очекивали неку законитост, али су наседали на такозване "везе" и тако се дали на суд, поред тога што се радило о егзистенцијалном питању.

Једна ствар се не да објаснити у тој селекцији привилегованих: Зашто толика решеност да се отети стан задржи и да се иде у крајност без обзира на последице. Једна гљачка мање им не значи ништа у условима неограничене могућности гљачке, али се ипак истерују неки ненормални принципи. Нешто слично се може срести још само код мафије, начело "коза ностра", што значи "наша ствар", по којем се ствар која је пала у руке не сме испустити ни по коју цену. Али мафија важи као бандитска организација, а бандитизам спада у домен социјалне патологије, у дијагностичком смислу, а то је домен ненормалног, патолошког. Онда ове ствари постају логичне и објашњиве.

Недавно је на митингу опозиције у Београду (14.4.2000.) обелодањено да је последњих година око 40.000 пензионера извршило самоубиство. Без сумње, то су морали бити пензионери подстанари, у целини или у већини. Ти људи су у најтежој ситуацији, јер су њихове пензије једва довољне да плате кирију за неку мемљиву просторију, и од чега би онда могли живети. Њихов просечни век је најкраћи, поред тога што живе у трајању само једне генерације, без крова над главом а онда и без породице. Наравно, услед недостатка правне сигурности, односно заслугом судства.

Негде сам чуо да у неким земљама постоји правни квалификатив: "уништавање народа у већем обиму" као кривично дело које се санкционише законом.

Благо њима.

Ово није петоклонашка дрскост. Ово је тужна фактографија.

М. Опарица,
Стара Пазова



**SRPСКА
РЕЧ И**

ШАХ

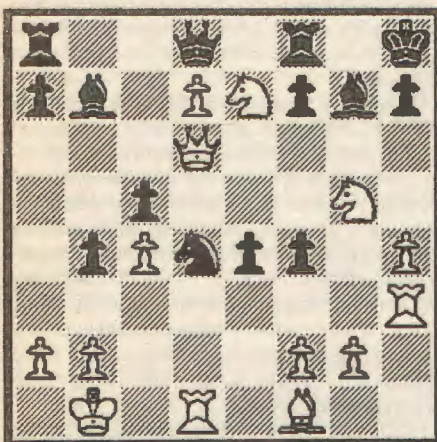
Уређује Владимир Јовићевић **ЈОВ**

Игра Широва

Руски велемајстор Алексеј Широв игра изванредно на супертурниру 19. категорије у Сарајеву. Ево како је у трећем колу ефектно савладао бугарског велемајстора Топалова.



Широв - Топалов



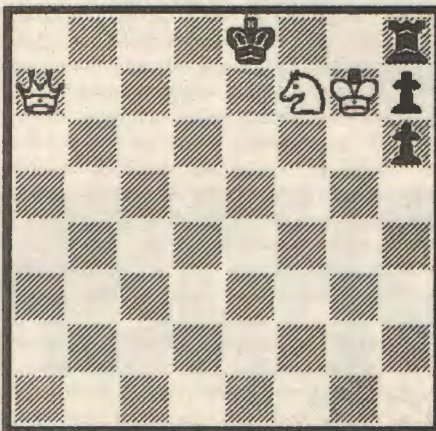
1. Ле2!(жртва ловца), ф3, 2. гф, Се2, 3. Дц5!, Сф4, 4. Дф5, Сг6, 5. х5, Де7, 6. хг. Црни предаје (1:0).

Решење Проблема број 117.

1.0-0-0!

Проблем број 118.

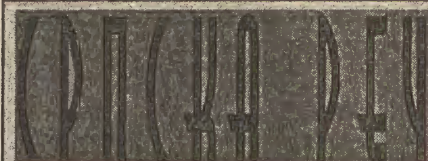
Игор Ивановић
Подгорица
Оригинал



Мат у два потеза

Милан Милићевић - нови председник Меморијала

На 6. седници организационог одбора Меморијала Веселин Бошковић изабран је нови председник - Милан Милићевић, истакнути шаховски посленик и организатор велемајсторског супер-турнира "Инвест банке" (чак шест пута). За председника почасног одбора турнира изабран је др Милан Божић, а за председника шаховско-спортског друштва "Веселин Бошковић" књижевник Зоран Р. Ковачевић. У уводном излагању Милан Милићевић је између осталог истакао да ће "турнир високе категорије бити одржан у октобру 2000. године у Београду, упркос временском теснацу и политичким неприликама, у част великог друштвеног добротвора и мецене Веселина Р. Бошковића (1950-1999)".



СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА

ДИРЕКТОР: Даница Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
Бојољуб Пејчић

УРЕДНИЦИ:
Илија Давидовић
Сивео Бајић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ:

Александар Чојирић, Александар Цвејковић, Благница Косић, Ђорђе Вукоје (фото), Јелена Летић, Љиљана Шош, Милан Божић, Милена Појовић, Милана Ђорђевић, Миодраг Крстић, Мирко Дошен (Вашигтон), Миленко Вучевић, Небојша Реџић, Свезлана Ђокић, Сивице Сикавица, Владимир Јовићевић Јов

ДИЗАЈН И КОМПЈУТЕРСКА ОБРАДА:
D-design

СЕКРЕТАРИЈАТ РЕДАКЦИЈЕ:
Драгица Бугарски, Нада Бошковић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бука Караџића бр. 8/Г, 11000 Београд
Тел. 011/ 620-891, 628-242, 620-968

КОМЕРЦИЈАЛНА И ИЗДАВАЧКА
ДЕЛАТНОСТ:
Бранкова 13-15, 11000 Београд,
тел. 011/ 625-937, 624-598

ЖИРО-РАЧУН:
40801 - 603 - 4 - 27562 Сптари град

РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ СЕ НЕ
ВРАЋАЈУ

ШТАМПА:
RONACO Д.О.О., Брајска и јединства 91
Опovo

Мишљењем Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01 221/01-01 од
15.2.1991. одређена је стопа пореза од 3%.

ПРЕПЛАТА
Прејшлайћу на Српску реч можеће
извршити ушлайћом на жиро-рачун 40801-
603-4-27562, Сптари град, са назнаком - за
прејшлайћу - и шо за:

3 месеца (6 бројева) - 60 динара
6 месеци (12 бројева) - 120 динара
12 месеци (24 броја) - 240 динара
ЗА ИНОСТРАНСТВО - ЕВРОПСКЕ
ЗЕМЉЕ

3 месеца (6 бројева) - 35 ДЕМ
6 месеци (12 бројева) - 70 ДЕМ
12 месеци (24 броја) - 140 ДЕМ
ЗА ВАНЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ 50% ВИШЕ
Информације на телефон
011/620-891, 628-242, 620-968

"SRPСКА РЕЧ" НА ИНТЕРНЕТУ

E-mail: srprec@netscape.net
rec@EUnet.yu

"НЕДОЗВОЉЕНЕ МИСЛИ"

АФОРИЗМИ

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

Броширано
(формат 12x21 см, ћирилица)
број страна 128
цена 100 динара

Књига се може наручити
на телефон
011/3232-68 Београдске новине
или купити у
редакцији Српске речи,
Вука Караџића 8 (први спрат)
и у књижари Српске речи,
угао Чика Љубине
и Змај Јовине улице.



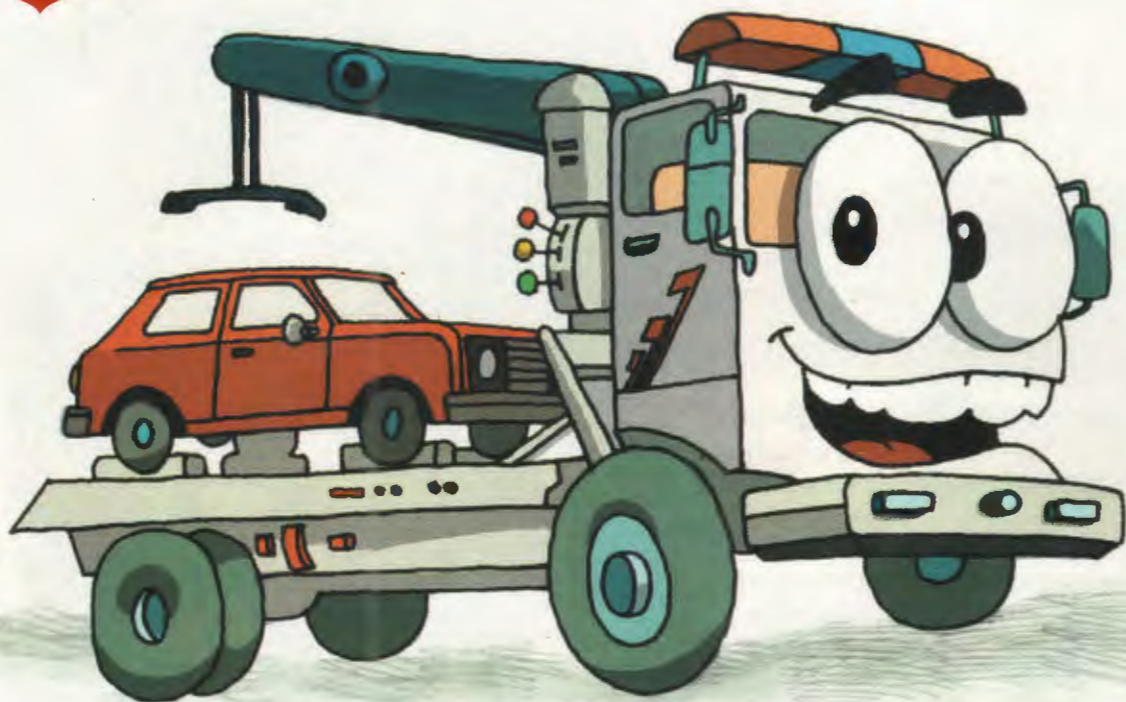
Својим ошћирим и напасве духовићим афоризмима Александар Чотрић се већ деценију и по жесћоко обрачунава са свим оним што нас сћушава, унижава и разара. Рекло би се да нема озбиљног друшћивеног ићићања којим се није позабавио, као што, веровићно, нема ни меће коју својим сатирићним сћирелицама није погодио.

(Из рецензије Александра Баљка)

Хићерреалистћични афоризми Александра Чотрића ићредочавају нам како се све више ићањи и скоро несћиаје граница између овдашће сћварносћи и њене сатирићне ићрансћозиције. Затио су иронија, црни хумор и гроћеска у његовим афоризмима посћали најићрецизнија дијаћносћичка средсћива за болесно друшћиво какво је наше.

(Из рецензије мр Радована Калабића)

ПО ВАШЕМ ПОЗИВУ...
... 365 дана у години,
24 часа дневно



perofb

 **311 12 56**
ШЛЕП СЛУЖБА

ЈКП Паркинг сервис, Београд, Старо сајмиште; Тел: 011/311 12 56, 146 462

